

96. Alþjóðavinnumálalþingið

í Genf 2007

Skýrsla félags- og tryggingamálaráðherra

Jóhönnu Sigurðardóttur

til Alþingis

**Félags- og tryggingamálaráðuneytið
maí 2008**

EFNISYFIRLIT

1.	Inngangur	5
2.	96. Alþjóðavinnumálaþingið 2007	
	Skipulag og þátttaka	7
	Kjörbrefanefnd	9
	Ræður	9
	Fjármál	10
	Framkvæmd alþjóðasamþykktá og tillagna.....	11
	Vinnuskilyrði fiskimanna	14
	Alþjóðavinnumálastofnunin og hnattvæðingin	16
	Mannsæmandi vinnuskilyrði og sjálfbær fyrirtæki	17
 Fylgiskjöl:		
I.	Samþykkt nr. 188, um vinnu við fiskveiðar.	19
II.	Tilmæli nr. 199, um vinnu við fiskveiðar.	54
III.	Skýrsla um starf nefndar um málefni Alþjóðavinnumála- stofnunarinnar og framkvæmd á félagsmálasáttmála Evrópu árið 2007.....	65

Skýrsla
félags- og tryggingamálaráðherra, Jóhönnu Sigurðardóttur, til Alþingis
um þing Alþjóðavinnuálastofnunarinnar (ILO)
sem haldið var árið 2007.

(Lögð fyrir Alþingi á 135. löggjafarþingi 2007–2008.)

1. INNGANGUR

Hnattvæðingin eða alþjóðavæðing atvinnu- og efnahagslífs hefur verið og verður um næstu framtíð viðfangsefni alþjóðastofnana. Á vettvangi Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar hafa farið fram viðræður um aðgerðir til að auðvelda verslun og viðskipti í heiminum með afnámi hindrana og lækkun eða afnámi tolla. Norðurlandaráð og Norræna ráðherranefndin hefur samþykkt sérstaka áætlun um viðbrögð Norðurlandanna við alþjóðavæðingunni. Alþjóðavinnuálastofnunin (ILO) hefur látið þetta málefni til sín taka með margvíslegum hætti enda er það beinlínis viðfangsefni hennar. Hún var á sínum tíma stofnuð til að jafna samkeppnisstöðu í atvinnulífinu með setningu reglna um vinnuskilyrði í atvinnulífinu og samskipti á vinnumarkaði. Það kostaði heimsstyrjöld til að opna augu manna fyrir þörfinni á alþjóðlegu samstarfi til að takast á við þetta viðfangsefni. Hafi hún verið til staðar árið 1919 við stofnun ILO er hún enn ríkari á tímum alþjóðavæðingar atvinnu- og efnahagslífs. Það þarf því ekki að koma á óvart að þetta er forgangsmálefni Alþjóðavinnuálastofnunarinnar um þessar mundir.

Í febrúar 2004 birti Alþjóðavinnuálastofnunin skýrslu sem ber heitið *Sanngjörn alþjóðavæðing – að skapa öllum tækifæri*. Skýrslan var samin af nefnd á vegum stofnunarinnar sem naut formennsku Tarju Hallonen, forseta Finnlands, og Benjamin William Mkapa, forseta Tansaníu. Í skýrslunni eru settar fram tillögur sem miða að því að mæta vaxandi gagnrýni á þá misskiptingu auðs og lífskjara sem alþjóðavæðing efnahagslífsins hefur skapað. Markmiðið er að beina alþjóðavæðingunni í þann farveg að afraksturinn verði ekki eingöngu fjárhagslegur ávinningur alþjóðafyrirtækja heldur leiði hún jafnframt af sér félagslegar umbætur sem byggja á sameiginlegu gildismati, virðingu fyrir mannréttindum og persónulegri reisn sérhvers einstaklings, menningararfi og sjálfræði. Lögð er áhersla á að alþjóðavæðingin verði sanngjörn, taki til allra, lúti lýðræðislegri stjórn og skapi tækifæri og er áþreifanlega til hagsbóta fyrir öll ríki og þegna þeirra. Í skýrslunni er að finna fjölmargar tillögur sem beinast að þeim aðilum sem hafa mest áhrif á sviði efnahags- og félagsmála í heiminum. Skýrslan markaði upphafið að mótun stefnu Alþjóðavinnuálastofnunarinnar gagnvart alþjóðavæðingunni.

Afraksturinn af skýrslunni um *Sanngjarna alþjóðavæðingu* hefur smám saman komið í ljós. Fyrir tveimur árum hóf forstjóri alþjóðavinnuálastofnunarinnar í Genf, Juvan Somavia, áætlun stofnunarinnar um mannsæmandi vinnuskilyrði. Kjarni þeirrar áætlunar er að virt sé yfirlýsing stofnunarinnar frá árinu 1998 um grundvallarréttindi í atvinnulífinu. Í yfirlýsingunni kemur fram að með aðild að Alþjóðavinnuálastofnuninni leiðir að aðildarríki eru skuldbindin til að virða viss grundvallarréttindi atvinnurekenda og launafólks.

Á 96. Alþjóðavinnuálaþingunni í júní 2007 var nýtt skref stigið með umfjöllun um skýrslu til þingsins um það hvernig Alþjóðavinnuálastofnunin geti betur liðsinnt aðildarríkjunum að ná markmiðum sínum í heimi hnattvæðingar. Í ljós kom að málið er flókið og margslungið. Það snýst ekki eingöngu um stuðning við aðildarríkin heldur einnig að þau standi við tiltekna skuldbindingar. Í því felst tiltekinn vandi.

Alþjóðavinnuálagstofnunin hefur ekki tæki til að knýja aðildarríkin til þess að virða réttindi og standa við skyldur, þar af leiðandi hefur athyglin beinst að samvinnunni viðskiptakjara og virðingu fyrir tilteknum grundvallarréttindum. Þótt góður árangur hafi náðst með umræðum um þetta málefni á 96. Alþjóðavinnuálagþinginu heldur umræðan áfram á 97. þinginu sem verður haldið í júní árið 2008.

Á Alþjóðavinnuálagþinginu sumarið 2007 var fjallað um *sjálfbær fyrirtæki*. Þingið samþykkti ítarlega ályktun um þetta efni þar sem meðal annars kemur fram að líta beri á sjálfbær fyrirtæki sem tæki til að auka hagvöxt, velsæld, fjölga störfum og skapa aðstæður fyrir mannsæmandi vinnuskilyrði. Efling sjálfbærra fyrirtækja sé þannig tæki til að hrinda í framkvæmd áætluninni um mannsæmandi vinnuskilyrði, stuðla að sjálfbærri þróun og endurnýjun sem leiði til betri lífskjara þegar til lengri tíma er litið.

Setning alþjóðlegra reglna um réttindi, skyldur og vinnuálagstæður í atvinnulífnum er mikilvægt viðfangsefni Alþjóðavinnuálagþingsins. Annað verkefni er ekki síður mikilvægt, þ.e. að fylgjast með því hvernig aðildarríkin standa að framkvæmd þeirra reglna sem þingið samþykkir. Þetta verkefni er í höndum einnar af fastanefndum Alþjóðavinnuálagþingsins, nefndar um framkvæmd alþjóðasamþykktu og tilmæla. Nefndin tók til efnislegrar umfjöllunar grófar vanefndir 25 aðildarríkja á samþykktum ILO. Herforingjastjórnin í Burma hefur skipað sér í sérstakan flokk. Stjórnina skipa óvenjuharðsvíraðir einstaklingar sem virðast svífast einskis til að halda völdum. Þingfulltrúar voru nokkuð bjartsýnir á að umbætur væru á næsta leiti eftir umræður í þingnefndinni. Sá vonarneisti slokkaði fljótt þegar fréttir bárust af því hvernig friðsamleg mótmæli búddamunka voru miskunnarlaust bæld niður af stjórnvöldum í Burma. Alþjóðasamfélagið stendur agndofa yfir ógnarstjórninni sem þarna ríkir.

Þingið afgreiddi starfs- og fjárhagsáætlun fyrir Alþjóðavinnuálagstofnunina vegna árána 2008–2009. Samkvæmt henni verða útgjöld stofnunarinnar á þessu tveggja ára tímabili 635,2 milljónir bandaríkjadala. Þess skal getið að fjallað var um starfs- og fjárhagsáætlunina í einni af fastanefndum þingsins. Formaður nefndarinnar var kosinn Gylfi Kristinsson, skrifstofustjóri í félags- og tryggingamálaráðuneytinu. Þetta var í fyrsta skipti frá því Ísland gerðist aðildarríki Alþjóðavinnuálagstofnunarinnar árið 1945 að fulltrúa þess hlotnaðist sá heildur að gegna einu af æðstu trúnaðarstörfum Alþjóðavinnuálagþingsins.

Höfuðmálefni þingsins var tillaga að alþjóðasamþykkt um vinnuskilyrði fiskimanna. Þetta var í þriðja skiptið sem tillagan var á dagskrá en hún hlaut ekki tilskilin stuðning á 93. Alþjóðavinnuálagþinginu árið 2005. Ólíkt því sem gerðist fyrir tveimur árum gekk nefndarstarfið greiðlega á þinginu. Ýmislegt stuðlaði að þessu. Fulltrúar atvinnurekenda og launafólks hófu þegar eftir þingið 2005 viðræður um þau atriði sem höfðu valdið mestum ágreiningi. Allnokkrir fundir voru haldnir á næstu tveimur árum. Á sérfræðingafundi ILO í desember 2006 náðu Japanir samkomulagi við fiskimenn um lausn á ágreiningsatriðum varðandi stærðarmörk skipa. Japanska ríkisstjórnin lagði fram formlegar breytingartillögur við þau drög að alþjóðasamþykkt sem lögð voru fyrir 96. Alþjóðavinnuálagþingið. Þess má geta að fulltrúar Íslands gengu fram fyrir skjöldu og studdu á þinginu breytingartillögur Japana. Talið var að þetta hafi haft jákvæð áhrif á aðrar þjóðir og atvinnurekendahópin sem hafi ákveðið að styðja tillögurnar. Niðurstaðan var því sú að víðtæk samstaða tókst um þetta málefni og hlaut nýja alþjóðasamþykktin yfirgnæfandi stuðning þingfulltrúa sem og tilmælin sem henni fylgja. Í samræmi við 19. gr. stofnskrár Alþjóðavinnuálagstofnunarinnar eru alþjóðasamþykktin og tillagan birtar sem fylgiskjöl með þessari skýrslu til Alþingis. Félags- og tryggingamálaráðuneytið sendi hvort tveggja til hagsmunaaðila í desember 2007 þar sem óskað var álits á því hvort íslensk stjórnvöld ættu að fullgilda samþykktina. Við

frágang þessarar skýrslu höfðu borist umsagnir frá samgönguráðuneytinu og Alþýðusambandi Íslands. Báðir þessir aðilar mæla með því að samþykktin verði fullgilt. Ekki verður tekin afstaða til fullgildingar fyrr en umsagnir fleiri aðila hafa borist.

2. 96. ALÞJÓÐAVINNUMÁLAPINGIÐ 2007

2.1. SKIPULAG OG ÞÁTTTAKA

Formleg setning þings Alþjóðavinnuálastofnunarinnar, Alþjóðavinnuálastofningsins, fór fram að morgni miðvikudagsins 30. maí 2007 í Þjóðabandalagshöllinni í Genf. Þinginu var slitið föstudaginn 15. júní 2007. Það var hið 96. í röðinni. Að stærstum hluta fór þingið fram í Þjóðabandalagshöllinni en eins og nokkur undanfarin ár fóru fundir fjölmennustu nefndarinnar, nefndar um framkvæmd alþjóðasamþykktar og tilmæla, fram í byggingu Alþjóðavinnuálastofnunarinnar.

Samtals tóku þátt í þinginu rúmlega fjögur þúsund þingfulltrúar (4.003). Til samanburðar má geta þess að árið áður voru þingfulltrúar 3.828 og 3.842 árið 2005. Samkvæmt stofnskrá Alþjóðavinnuálastofnunarinnar ber aðildarríki sem ákveður að taka þátt í þinginu að senda til þingsins sendinefnd sem skipuð er a.m.k. fjórum fulltrúum. Í henni eiga að vera annars vegar fulltrúi samtaka atvinnurekenda og hins vegar fulltrúi launafólks auk tveggja fulltrúa hlutaðeigandi ríkisstjórnar. Af 180 aðildarríkjum sendu 170 sendinefndir til þingsins. Meðal þátttakenda voru 168 ráðherrar og aðstoðarráðherrar, en 159 tóku þátt í 95. þinginu árið 2006.

Kosning þingforseta var að þessu sinni nokkuð söguleg. Í stofnskrá ILO er að finna ákvæði um kjör forseta og varaforseta Alþjóðavinnuálastofningsins. Að auki hafa skapast í tímans rás reglur sem miða að því að tryggja jafnræði milli heimsálfa og hópa sem eiga fulltrúa á þinginu. Í samræmi við þessar óformlegu reglur var komið að ríkjum Afríku að tilnefna fulltrúa til kjörs í embætti þingforseta. Þrátt fyrir mikil fundahöld og ítrekaðar sáttaumleitanir gátu þingfulltrúar Afríku ekki komið sér saman um einn frambjóðanda. Ágreiningur var um það hvort styðja ætti vinnuáráðherra Kongó eða Nígeríu til að gegna þessu virðingarstarfi. Svo fór að fulltrúar Nígeríu drógu fulltrúa sinn til baka. Ekki nægði þetta til að leysa vandann. Niðurstaðan var sú að kosið var milli vinnuáráðherra Kongó og Albaníu. Sá síðarnefndi fékk flest atkvæði sem þó nægðu ekki til að uppfylla kröfur um lágmarksstuðning þingfulltrúa. Þegar þessi úrslit lágu fyrir var fulltrúi Kongó dreginn til baka og þingheimur fylkti sér á öðrum degi þingsins að baki ráðherra vinnu- og jafnréttismála í Albaníu, Kastriot Sulka. Þar með var hægt að ganga til kosninga um varaforseta þingsins. Þeir voru Michel Barde, úr röðum fulltrúa atvinnurekenda í Sviss, Marc Blondel, fulltrúi launafólks í Frakklandi, og Carlos Antonio da Rocha Paranhos, fulltrúi ríkisstjórnar Brasilíu.

Fulltrúar Íslands á Alþjóðavinnuálastofninginu voru: Frá félagsmálaráðuneyti: Jóhanna Sigurðardóttir félagsmálaráðherra og Gylfi Kristinsson skrifstofustjóri. Frá utanríkisráðuneyti: Kristinn F. Árnason sendiherra, Ragnar G. Kristjánsson sendifulltrúi, Þorbjörn Jónsson sendifulltrúi og Ingólfur Friðriksson sendiráðsritari. Frá samgönguráðuneyti: Sverrir Konráðsson, starfsmaður Siglingastofnunar ríkisins. Fulltrúi atvinnurekenda: Hrafnhildur Stefánsdóttir, lögfræðingur Samtaka atvinnulífsins. Varamaður hennar var Jón H. Magnússon, lögfræðingur Samtaka atvinnulífsins. Fulltrúi launafólks: Magnús M. Norðdahl, lögfræðingur Alþýðusambands Íslands. Varamaður hans var Sævar Gunnarsson, formaður Sjómannasambands Íslands.

Á dagskrá þingsins voru eftirtalin málefni:

- I. Skýrslur forstjóra og stjórnarnefndar.
- II. Fjárhags- og framkvæmdaáætlun fyrir árin 2008–2009.
- III. Framkvæmd alþjóðasamþykktar og tilmæla.
- IV. Vinnuskilyrði fiskimanna.
- V. Efling Alþjóðavinnuálastofnunarinnar í því augnamiði að styðja aðildarríkin til að takast á við afleiðingar alþjóðavæðingar.
- VI. Sjálfbær fyrirtæki.
- VII. Kjörbréf.

Nokkuð umfangsmiklar breytingar voru gerðar á skipulagi þingsins að þessu sinni. Þannig hófust almennar umræður á allsherjarþinginu ekki fyrr en í þriðju þingvikunni þegar flestar þingnefndir höfðu lokið störfum. Þetta var gert til að tryggja betri viðveru á allsherjarþinginu við ræðuflytninginn. Þótt þessi breyting hafi að ýmsu leyti verið til bóta var hún ekki gallalaus. Ásóknin í að komast á mælendaskrá þessa síðustu viku setti dagskrá þingsins mjög úr skorðum. Önnur kafnir ráðherrar, sem höfðu pantað ræðutíma með góðum fyrirvara, máttu sæta því að bíða tímunum saman eftir að fá orðið og jafnvel sætta sig við að aðrir sem ekki höfðu skráð sig voru teknir fram fyrir vegna þess að þeir voru að missa af flugi. Þetta skapaði allnokkra ringulreið þegar leið að lokum þingsins. Á móti kom að fleiri gátu fylgst með umræðum á allsherjarþinginu og meira svigrúm var fyrir gesti, til dæmis ráðherra, að hittast og eiga skoðanaskipti.

Það bætti ekki ástandið að forstjóri alþjóðavinnuálastofnunarinnar, Juvan Somavia, hafði boðið óvenjumörgum gestum að ávarpa þingið. Venjulega er tveimur gestum boðið til þingsins í þessu skyni en á 96. Alþjóðavinnuálaupinu voru þeir sjö. Þetta hafði einnig áhrif á dagskrána þegar þess er gætt að gera má ráð fyrir að háttíðardagskrá í tengslum við sérhverja heimsókn taki einu og hálfu klukkustund. Gestir forstjórans að þessu sinni voru Michelle Bachelet, forseti Síle, John Kufor, forseti Gana, Salman bin Hamad Al-Khalifa, krónprins Bareins, Portia Simpson Miller, fyrsta konan sem gegnir embætti forsætisráðherra á Jamaíku, Abdoulaye Wade, forseti Senegal, Filippus de Borbón, prins af Asturias og krónprins Spánar, og Mahinda Rajapaksa, forseti Srí Lanka.

Endurskipulagning Alþjóðavinnuálaups þingsins með það að markmiði að stytta þingið hefur kallað á óformleg fundahöld í aðdraganda þess. Nú er svo komið að tveimur til þremur dögum fyrir þingið er varið til slíkra undirbúningsfunda. Við það er miðað að talsmenn hópanna þriggja í sendinefndum aðildarríkjanna, sem eiga aðgang að þinginu, taki þátt í fundunum. Af þessari tilhögun leiðir nokkurn sparnað fyrir aðildarríki sem senda fjölmennar sendinefndir en kemur út á eitt fyrir smærri ríki sem senda lágmarksfjölda fulltrúa til þingsins. Haldnir voru fundir fulltrúa ríkisstjórna, atvinnurekenda og launafólks. Á þessum óformlegu fundum er leitað samkomulags um skipan trúnaðarstarfa á þinginu og kosnir fulltrúar hópanna gagnvart starfsfólki Alþjóðavinnuálastofnunarinnar. Á þeim er einnig gengið frá tilnefningum fulltrúa til setu í nefndum. Samþykkt var stofnun eftirtalinnna þingnefnda: Fjárhagsnefndar, nefndar um framkvæmd alþjóðasamþykktar og tilmæla, nefndar um vinnuskilyrði sjómanna um borð í fiskiskipum, nefndar um eflingu Alþjóðavinnuálastofnunarinnar til að liðsinna aðildarríkjunum við að takast á við áhrif alþjóðavæðingar á félags- og vinnumál, kjörbréfanefndar, nefndar um sjálfbær fyrirtæki og nefndar um framvindu þingsins.

2.2. KJÖRBRÉFANEFND

Hlutverk kjörbréfanefndar er að ganga úr skugga um að aðildarríkin fylgi ákvæðum í stofnskrá Alþjóðavinnuálagstofnunarinnar um skipan sendinefnda sem sendar eru til Alþjóðavinnuálagingsins. Að lágmarki ber aðildarríki að senda til þingsins tvo fulltrúa ríkisstjórnar, einn fulltrúa atvinnurekenda og einn fulltrúa samtaka launafólks. Skyld er að hafa samráð við helstu samtök á vinnumarkaði við val á fulltrúum þeirra í sendinefndinni. Þrjú fulltrúar eiga sæti í kjörbréfanefndinni. Fulltrúi ríkisstjórna gegnir formennsku. Í nefndina voru kjörnir: Johnston Kavuludi fulltrúi ríkisstjórnar Kenú, Lidija Horvatié, fulltrúi atvinnurekenda í Króatíu, og Ulf Edström, fulltrúi launafólks í Svíþjóð.

Kjörbréfanefndin fjallaði á þinginu um óvenjumargar kvartanir eða samtals 20 samanborið við 11 á 95. Alþjóðavinnuálagingsinu. Kvartað var yfir vali á fulltrúa atvinnurekenda í sendinefndir Írans, Rúmeníu og Venesúela. Einnig var gerð athugasemd við val á fulltrúa launafólks í sendinefndum Burma, Kamerúns, Pálmamottulands, Rúanda, Úkraínu, Venesúela og Simbabve.

Kvartað var yfir því að ríkisstjórnir Afganistans, Rúanda og Lesoto hafi ekki að hluta eða að öllu leyti greitt kostnað vegna farar og upphalds fulltrúa atvinnurekenda og launafólks frá þessum löndum.

Fram kom kvörtun yfir því að ríkisstjórnnum Gambíu, Haítí, Saint Vicent og Grenada hafi láðst að senda kjörbréf fulltrúa atvinnurekenda og launafólks.

Á 95. Alþjóðavinnuálagingsinu komu fram athugasemdir við val á þingfulltrúum aðila vinnumarkaðarins í Pálmamottulandi. Kjörbréfanefndin óskaði eftir því við ríkisstjórnina að hún skilaði á 96. vinnuálagingsinu ítarlegri greinargerð frá ríkisstjórninni um það hvernig staðið sé að vali fulltrúanna. Greinargerðin skilaði sér ekki. Kjörbréfanefndin endurtók óskir sínar og var harðorð í garð ríkisstjórnarinnar fyrir vanræksluna.

Framangreindar athugasemdir og kvartanir eru þess eðlis að nefndin sá ekki ástæðu til að meina fulltrúum þátttöku í þinginu.

2.3. RÆÐUR

Hér að framan kemur fram að forstjóri alþjóðavinnuálagstofunnar bauð óvenjumörgum þjóðarleiðtogum til 96. Alþjóðavinnuálagingsins. Í þeim hópi voru fjórir forsetar, þau Michelle Bachelet, forseti Síle, John Kufor, forseti Gana, Abdoulaye Wade, forseti Senegals, og Mahinda Rajapaksa, forseti Srí Lanka.

Auk þess bauð forstjórinn Salman bin Hamad Al-Khalifa, krónprinsi Bareins, Portiu Simpson Miller, fyrstu konunni sem gegnir embætti forsætisráðherra á Jamaíku, og Filippus de Borbón, prins af Asturias og krónprinsi Spánnar, til þingsins.

Áætlun Alþjóðavinnuálagstofnunarinnar um mannsæmandi vinnuskilyrði í ljósi alþjóðavæðingar var meginsteifið í ræðum gestanna. Þannig lagði Michelle Bachelet áherslu á að áætlunin væri orðin mikilvæg skylda í sérhverju landi, siðferðileg nauðsyn fyrir hverja þjóð, á tímum þar sem nauðsynlegt er að móta félagslega þátt alþjóðavæðingarinnar. Í ræðu sinni lýsti hún baráttu fyrir félagslegu réttlæti í Síle og aðgerðum til að bæta félagslega vernd þegnanna með almannatryggingum, uppbyggingu heilsugæslu, bættri menntun og aðgerðum til að vinna gegn fátækt.

John Kufor, forseti Gana, var bjartsýnn á framtíð Afríku og sagði álfuna vera í stjórnmalalegri og fjárhagslegri endurreisn og nefndi dæmi til sönnunar þeirri fullyrðingu.

Líkt og aðrir gestir lagði Salman bin Hamad Al-Khalifa, krónprins Bareins, áherslu á gildi áætlunarinnar um mannsæmandi vinnuskilyrði og sagði fátt jafnmikilvægt

sérhverjum einstaklingi og sjálfsvirðingin. Efling þess ætti að vera drifkraftur Alþjóðavinnuálastofnunarinnar.

Félagsmálaráðherra, Jóhanna Sigurðardóttir, flutti ræðu á Alþjóðavinnuálabinginu. Ráðherra gat þess í upphafi að liðin væru um það bil 20 ár síðan hún hefði fyrst ávarpað Alþjóðavinnuálabingið. Hún gerði síðan að umtalsefni stefnu stofnunarinnar um mannsæmandi vinnuskilyrði sem væri aðkallandi verkefni á tímum alþjóðavæðingar atvinnu- og efnahagslífs. Félagsmálaráðherra vék síðan máli sínu að einu af meginviðfangsefni þingsins sem var afgreiðsla nýrrar alþjóðasamþykktar um vinnuskilyrði fiskimanna. Ráðherra minnti á að fulltrúar Íslands hefðu lagt sitt af mörkum til þess að gera samþykktina þannig úr garði að sem flest ríki gætu fullgilt hana. Hún yrði að endurspegla þá staðreynd að smíði skipa hafi tekið mið af mismunandi aðstæðum og þar af leiðandi þróast með ólíkum hætti í heiminum. Ráðherra kvaðst vona að samþykktin yrði afgreidd með jafn breiðum stuðningi og alþjóðasamþykktin um vinnuskilyrði farmanna á 94. Alþjóðavinnuálabinginu árið 2006.

Félags- og tryggingamálaráðherra fjallaði síðan í ræðu sinni um framvindu mála sem snerta jafnrétti kvenna og karla sem var viðfangsefni í einni af þeim skýrslum sem voru til umfjöllunar á þinginu. Ráðherra greindi frá framkvæmd laga á Íslandi um fæðingar- og foreldraorlof og upplýsti um þann einstæða árangur sem hefur náðst varðandi töku karla á fæðingarorlofi. Í ræðunni var lögð áhersla á að markmið laganna væri að jafna hlut kynjanna í atvinnulífinu og deila fjölskylduábyrgðinni. Hún lýsti áhyggjum sínum af viðvarandi óútskýrðum launamun kynjanna og aðgerðum sem ríkisstjórnin hygðist grípa til í því skyni að eyða þessum mun.

2.4. FJÁRMÁL

Fjárhagsnefnd Alþjóðavinnuálabingsins hefur nokkra sérstöðu. Hún er eina þingnefndin þar sem aðgangur er takmarkaður við fulltrúa ríkisstjórna. Á því er ein undantekning. Hin síðari ár hefur einum talsmanni atvinnurekenda og einum talsmanni launafólks verið boðið að taka þátt og fylgjast með almennum umræðum í þingnefndinni. Eins og nafnið gefur til kynna fjallar nefndin um fjármál og starfsáætlun Alþjóðavinnuálastofnunarinnar. Starfs- og fjárhagsáætlun er til tveggja ára í senn. Af því leiðir að nefndin fjallar annað hvert ár um tillögu að starfs- og fjárhagsáætlun. Þær umræður geta orðið nokkuð stormasamar. Þar takast venjulega á annars vegar fulltrúar þeirra ríkja sem leggja stofnuninni til mesta fjármagnið undir forystu Bandaríkjanna og hins vegar forstjóri alþjóðavinnuálastofnunarinnar sem sækir stíft að fá rýmri fjárráð eftir langt tímabil niðurskurðar. Hitt árið fjallar nefndin um framkvæmd gildandi starfs- og fjárhagsáætlunar.

Formaður nefndarinnar var kosinn Gylfi Kristinsson, skrifstofustjóri í félagsmálaráðuneytinu. Þetta var í fyrsta skipti frá því Ísland gerðist aðildarríki Alþjóðavinnuálastofnunarinnar árið 1945 að fulltrúa þess hlotnaðist sá heildur að gegna einu af æstu trúnaðarstörfum Alþjóðavinnuálabingsins. Fulltrúi ríkisstjórnar Japans, K. Matsui, var kjörinn varaformaður.

Fyrir nefndinni lá tillaga forstjóra alþjóðavinnuálastofnunarinnar að starfs- og fjárhagsáætlun fyrir árin 2008–2009. Um tillöguna var fjallað á fundi stjórnarnefndar ILO í mars 2007. Í henni fólst að útgjöld Alþjóðavinnuálastofnunarinnar á þessu tveggja ára tímabili yrðu 635,2 milljónir bandaríkjadala. Átök urðu um fjárhagsáætlunina á fundi stjórnarnefndarinnar. Gagnrýnt var að áætlunin væri ekki nægilega markviss og nauðsynlegt væri að leggja meiri áherslu á að veða og meta árangur af þeim verkefnum sem stofnunin hefur unnið að. Þessi gagnrýni kallaði á hörð viðbrögð forstjórans. Um síðir tókst samkomulag um ýmsar breytingar.

Þess skal getið að samkvæmt gildandi fjárhagsáætlun greiðir Ísland 0,034 hundraðshluta af útgjöldum Alþjóðavinnuálastofnunarinnar sem árið 2007 jafngildir 123.607 svissneskum frönkum.

2.5. FRAMKVÆMD ALÞJÓÐASAMÞYKKTA OG TILMÆLA

Mikilvægasta verkefni Alþjóðavinnuálastofnunarinnar er afgreiðsla alþjóðasamþykktar og tilmæla þar sem kveðið er á um lágmarkskröfur um vinnuskilyrði í atvinnulífinu. Samþykktirnar ganga ekki í gildi fyrr en tiltekinn fjöldi aðildarríkja hefur samþykkt með fullgildingu þeirra að undirgangast þær skuldbindingar sem í þeim felast. Ein af þeim skuldbindingum sem leiðir af fullgildingu er að aðildarríkið sendi alþjóðavinnuálastofnuninni í Genf reglulega skýrslur um framkvæmd þeirra samþykktar sem það hefur fullgilt. Nefnd sérfræðinga á vegum ILO fer yfir skýrslurnar og skilar niðurstöðum sínum sem teknar eru til umfjöllunar í einni af fastanefnd Alþjóðavinnuálastofnunarinnar sem fjallar um framkvæmd aðildarríkjana á samþykktum og tilmælum. Í raun er það þannig að fulltrúar atvinnurekenda og fulltrúar launafólks á Alþjóðavinnuálastofnuninni velja tiltekin mál úr niðurstöðum sérfræðinganna sem eru sett á dagskrá þingnefndarinnar. Þar gefst talsmanni hlutaðeigandi ríkisstjórnar færi á að skýra mál sitt og síðan er mælendaskrá opnuð fyrir þeim þingfulltrúum sem vilja tjá sig. Stundum getur slegið í brýnu og verið skiptar skoðanir um málefnið en yfirleitt fara umræður þrúðmannlega fram. Markmiðið er ekki að setja dómstól yfir ríkisstjórnunum. Fremur er reynt með skoðanaskiptum að hafa áhrif og stuðla að umbótum á þeim sviðum þar sem umbóta er þörf. Í langflestum tilvikum leiðir þetta verklag til árangurs þótt biðin kunnistundum að vera löng. Frá því eru nokkrar undantekningar einkum ef í hlut eiga forstokkaðar ríkisstjórnir einræðisherra eða herforingja eins og síðar vikið að.

Bekkurinn var oft þétt setinn í nefnd um framkvæmd alþjóðasamþykktar á 96. Alþjóðavinnuálastofnuninni. Yfirleitt sátu 253 fullgildir fulltrúar nefndarinnar (126 fulltrúar ríkisstjórna, 40 fulltrúar atvinnurekenda og 87 fulltrúar launafólks). Að auki sátu fundina 11 varafulltrúar ríkisstjórna, 45 varafulltrúar atvinnurekenda og 45 varafulltrúar launafólks. Loks voru á fundunum 29 áheyrnarfulltrúar ýmissa alþjóðasamtaka. Fundir fóru fram í fundarsal stjórnarnefndarinnar í byggingu alþjóðavinnuálastofnunarinnar og var hvert sæti skipað og þröngt um þingfulltrúa.

Nefndin endurkausa Sérgio Paixao Pardo, fulltrúa ríkisstjórnar Brasilíu, sem formann. Varaformenn voru kosnir Edward E. Potter, fulltrúi atvinnurekenda í Bandaríkjunum Norður-Ameríku, og Luc Cortebeek, fulltrúi launafólks í Belgíu. Jinno Nkhambule, fulltrúi ríkisstjórnar Svasílands, flutti allsherjarþinginu skýrslu nefndarinnar. Af Íslands hálfu tóku þátt í störfum nefndarinnar Gylfi Kristinsson og Hrafnhildur Stefánsdóttir.

Í samræmi við venju sem hefur skapast hófst starf nefndarinnar með almennum umræðum um framkvæmd alþjóðasamþykktar og tilmæla. Undir þessum dagskrárlíð er einnig fjallað um almennar skuldbindingar aðildarríkjana sem leiða af stofnskrá Alþjóðavinnuálastofnunarinnar. Við þessar umræður er stuðst við 1. hluta skýrslu sérfræðinganeftdar ILO um framkvæmd samþykktar og tilmæla. Einnig er skipst á skoðunum um starfshætti nefndarinnar. Talsmenn Norðurlandanna í almennu umræðunum hafa á undanförunum árum sett fram margvíslegar ábendingar um það hvernig hægt er að bæta verklag og gera starf nefndarinnar skilvirkara. Það hefur komið nokkuð oft fyrir að teygst hefur úr fundum nefndarinnar og þeir staðið fram á nætur. Í þessu sambandi hefur verið bent á takmörkun á fjölda ræðumanna og á lengd ræðutíma, að fundir hefjist strax við þingsetningu og stundvíslega á degi hverjum. Nokkuð hefur borið á því að sérstakir samráðsfundir annars vegar atvinnurekenda og

hins vegar launafólks raski auglýstum fundartíma þingnefndarinnar. Þetta hefur skilað árangri og hafa nefndarstörfin batnað verulega á allra síðustu árum.

Fyrsta starfsvika þingnefndar um framkvæmd alþjóðasamþykktar fer í almennar umræður. Í annari þingvikunni er fjallað um málefni einstakra ríkja. Við þennan hluta umræðnanna styðst nefndin við skýrslu sérfræðinganefndar ILO um framkvæmd einstakra aðildarríkja á fullgiltum alþjóðasamþykktum, við athugasemdir frá samtökum atvinnurekenda og launafólks og skýrslur annarra alþjóðastofnana. Vonlaust er að taka fyrir á þinginu öll álitamál sem fram koma í skýrslunni. Hér að framan kemur fram að sú venja hafi skapast að fulltrúar atvinnurekenda og fulltrúar launafólks hafa komið sér saman um skrá yfir mál í skýrslu sérfræðinganefndarinnar sem tekin eru til umfjöllunar á Alþjóðavinnuáráðinginu. Fram til þessa hefur skráin ekki legið fyrir fyrr en á þriðja eða fjórða þingdegi. Þetta hefur sætt gagnrýni fulltrúa ríkisstjórna þeirra aðildarríkja sem hafa lent á skránni. Þeir hafa réttilega bent á skamman tíma til undirbúnings fyrir umræður í nefndinni. Að þessu sinni var komið til móts við gagnrýnina. Nokkru fyrir þingsetningu fengu þingfulltrúar senda skrá með nöfnum 42 aðildarríkja sem gætu þurft að standa fyrir máli sínu í nefndinni. Samkomulag tókst um að fjalla um 25 mál en verja hálfum fundardegi í umræður um framkvæmd herforingjastjórnarinnar í Burma (Myanmar) á alþjóðasamþykkt nr. 29, um afnám nauðungarvinnu.

Burma.

Í sjöunda skiptið í röð var sérstökum fundi nefndarinnar varið í að ræða málefni eins aðildarríkis. Þetta ríki var Burma sem hefur legið undir ámælum og vaxandi gagnrýni fyrir viðvarandi brot á alþjóðasamþykkt ILO nr. 29, um afnám nauðungarvinnu. Í fyrri skýrslum félagsmálaráðherra til Alþingis hefur verið gerð grein fyrir málavöxtum. Málið snýst um lög sem veita sveitar- og borgarstjórnum og raunar öðrum stjórnvöldum víðtækar heimildir til að kveðja fólk til vinnu. Ákvæði þessarar löggjafar hafa um áratuga skeið verið misnotuð einkum af herforingjastjórninni sem hefur setið á valdastólum í landinu.

Sérfræðinganefnd Alþjóðavinnuárástofnunarinnar hefur í árlegri skýrslu sinni til Alþjóðavinnuáráðingsins fjallað ítarlega um ástandið í Burma sem virðist fara sífellt versnandi. Nefnd Alþjóðavinnuáráðingsins hefur tekið undir kröfur sérfræðinganefndarinnar um úrbætur. Í umræðum um þetta mál hafa fulltrúar ríkisstjórnar Burma annaðhvort vísað á bug ásökunum um brot á alþjóðasamþykktum eða hampað innantómum loforðum um bót og betrun.

Í ræðum talsmanna atvinnurekenda og launafólks var áréttað að málefni Burma hafi verið til umræðu á vettvangi Alþjóðavinnuárástofnunarinnar í 25 ár í einni eða annari mynd. Á þessum tíma hafi lítið gerst sem hafi þokað málum í rétta átt þrátt fyrir margendurtekin loforð fulltrúa herforingjastjórnarinnar um umbætur. Á síðustu missirum hafi mátt greina ljósglætu í myrkrinu. Einn baráttumaður lýðræðis hafi verið látinn laus, Aye Myint, og hætt hafi verið við málssókn á hendur Aunglan, öðrum baráttumanni frelsis og réttlætis. Einnig yrði að geta þess að stjórnin hafi undirritað viðauka við sameiginlega yfirlýsingu hennar og ILO um fyrirkomulag til að tryggja að kærur um nauðungarvinnu yrðu rannsakaðar af óháðum aðila og að kærendur fengju sérstaka vernd stjórnvalda. Í máli beggja fulltrúanna komu fram efasemdir um að herforingjastjórnin stæði frekar við gefin fyrirheit að þessu sinni en margoft áður.

Talsmaður launafólks kvað það vera orðið tímabært að hugleiða í fullri alvöru að helga einn dag Alþjóðavinnuáráðingsins baráttunni fyrir lýðræði í Burma.

Fulltrúi ríkisstjórnar Þýskalands flutti ræðu í nafni aðildarríkja Evrópusambandsins auk nokkurra annarra ríkja, þar á meðal Íslands, Noregs og Sviss. Fram kom í máli

hans von um að undirritun áður nefnds viðauka myndi marka kaflaskipti í þessu alvarlega máli. Fyrstu viðbrögð lofuðu góðu þar sem fulltrúa ILO á staðnum hefðu þegar borist 23 kærur um nauðungarvinnu. Hann hvatti til þess að betur yrði búið að fulltrúanum og hann fengi heimild til að fjölga starfsfólki þannig að fjalla mætti með fullnægjandi hætti um þær kærur sem kæmu fram. Líkt og aðrir fulltrúar skoraði talsmaður þýsku ríkisstjórnarinnar á stjórnvöld í Burma að standa að fullu við gefin loforð og skuldbindingar um framkvæmd sameiginlegu yfirlýsingarinnar um leiðir til að binda endi á nauðungarvinnu í landinu.

Að afloknum umræðum samþykkti þingnefndin um framkvæmd alþjóðasamþykktar ályktun um ástandið í Burma. Þar sem mjög fátt hafði gerst frá því málið kom til umfjöllunar á 95. Alþjóðavinnuálaginu var lítið að gera annað en að endurtaka helstu efnisatriði í niðurstöðum fyrra árs og gerð er grein fyrir í skýrslu félagsmálaráðherra um það þing. Á það má minna að ekki löngu eftir að Alþjóðavinnuálaginu var slitið sumarið 2007 hófu búddamunkar í Burma uppreisn. Hún var bæld niður af mikilli hörku af herforingjastjórninni. Enn á ný virðast mál komin á upphafsreit.

Hvíta-Rússland.

Málefni Hvíta-Rússlands voru tekin á dagskrá þingnefndarinnar um framkvæmd alþjóðasamþykktar og tilmæla. Það var ekki í fyrsta skiptið. Tílefnið er framkvæmd ríkisstjórnar landsins á ákvæðum alþjóðasamþykktar nr. 87, um félagafrelsi, og nr. 98, um samningafrelsi, sem er tílefni umfjöllunarinnar. Í skýrslu sérfræðinganeftarinnar hefur í nokkur ár verið dregin upp dökk mynd af ástandi mála í landinu. Áður hefur komið fram í skýrslum félagsmálaráðherra um Alþjóðavinnuálaginu að svo virðist sem erfiðlega gangi að segja skilið við fyrri tíma þegar félagasamtök, ekki síst stéttarfélag launafólks, voru hluti af kerfi ríkjandi aflu í Ráðstjórnarríkjunum. Í framhaldi af ályktunum Alþjóðavinnuálagingsins hafa rannsóknarnefndir verið sendar á vegum ILO til að kanna ástandið. Af þeim er ljóst að stjórnvöld í Hvíta-Rússlandi beita ýmsum brögðum til að koma í veg fyrir starfsemi stéttarféлага sem ekki eru valdhöfum að skapi. Þannig er í lögum greint á milli tveggja tegunda af stéttarfélagum og hefur önnur ýmis réttindi umfram hina. Flóknar reglur eru í gildi um skráningu félaganna. Sett hafa verið lög þar sem kveðið er á um rétt samtaka launafólks til að grípa til aðgerða til að fylgja kröfum sínum eftir og rétt löggæslu til að grípa inn í slíkar aðgerðir. Þeim hefur verið beitt þannig að markvisst er dregið úr mætti og getu til að mótmæla með því að beina mótmælendum á fáfarna staði sem eru úr leið. Þannig eru mótmæli gerð máttlaus og marklaus.

Ræðumenn í þingnefnd Alþjóðavinnuálagingsins voru þungorðir um ástandið í Hvíta-Rússlandi. Víðtæk samstaða var um það í nefndinni eins og á 95. þinginu að þessa máls yrði getið þeim hluta skýrslu hennar til allsherjarþings Alþjóðavinnuálagingsins sem fjallar um sérstaklega gróf og alvarleg brot á samþykktum stofnunarinnar.

Simbabve.

Ríkisstjórn Simbabve hefur ekki haft gott orð á sér á vettvangi Alþjóðavinnuálastofnunarinnar. Hún bætti um betur á þinginu meðal annars með því að senda stofnuninni bréf þar sem fram kom að stjórnvöld litu þannig á að þar sem þingnefndin hefði hvorki umboð né vald til að fjalla um framkvæmd ríkisstjórnar á samþykktum ILO myndu þau ekki eiga samstarf við nefndina. Þessi afstaða ríkisstjórnar til þingnefndar Alþjóðavinnuálagingsins er mjög sérstök ef ekki einsdæmi í sögu stofnunarinnar. Annars beinist gagnrýni eftirlitsstofnana

Alþjóðavinnuálastofnunarinnar einkum að því hvernig ríkisstjórn Simbabve beitir löggjöf um brot á hagsmunum almennings og um öryggismál til að kúga almennasamtök, einkum samtök launafólks. Á grundvelli þessara laga hafa stjórnvöld handtekið og lítilsvirt verkalýðsleiðtoga, beitt hótunum um líflát, stundað pyntingar og staðið fyrir lögregluofbeldi. Hér er því um að ræða gróf brot á samþykktum ILO nr. 87, um félagafrelsi, og nr. 98, um samningafrelsi.

Enda þótt ríkisstjórn Simbabve hafi ekki sent fulltrúa til að taka þátt í umræðum um álit sérfræðinganeftdar ILO á ástandinu í landinu var það tekið á dagskrá. Ræðumenn voru ómyrkir í máli og töluðu um að ríkisstjórnin hafi sýnt þingnefndinni lítilsvirðingu og fordæmdu harðlega framkomu stjórnvalda gagnvart samtökum aðila vinnumarkaðarins. Hlálegt þótti að fulltrúi ríkisstjórnarinnar sat á áheyrendapalli þegar umræðan fór fram í þingnefndinni. Niðurstaða nefndarinnar endurspegladi umræðuna og var afdráttarlaust krafist tafarlausu úrbóta.

Kólumbía.

Áður er komið fram að umræður í þingnefnd um framkvæmd alþjóðasamþykktara fara fram á grundvelli skrár yfir mál sem fulltrúar samtaka atvinnurekenda og samtaka launafólks koma sér saman um. Yfirleitt er gott samkomulag um ríkin sem sett eru á skrána, en 96. Alþjóðavinnuálagið var undantekning frá þeirri reglu. Ágreiningur kom upp milli fulltrúa þessara samtaka um það hvort setja skyldi Kólumbíu á skrána. Þetta ríki í Suður-Ameríku hefur komið reglulega til umfjöllunar í nefndinni. Svo virðist sem þar hafi ríkt eins konar skálmöld. Fyrir liggja upplýsingar um að meira en 2.000 virkir félagsmenn í samtökum launafólks hafi verið myrtir frá árinu 1986. Þar við bætist að misþyrmingar, morðhótanir, uppsagnir og hliðstæð brot eru daglegt brauð í landinu. Á 95. Alþjóðavinnuálaginu 2006 urðu ákveðin tímamót þegar fulltrúar ríkisstjórnar Kólumbíu og aðila vinnumarkaðarins undirrituðu samkomulag um aðgerðir til að stemma stigu við óöldinni sem hefur ríkt í landinu. Þannig skuldbundu stjórnvöld sig til þess að grípa þegar í stað til ráðstafana gegn ofbeldisöflunum í landinu.

Fulltrúar launafólks á þinginu voru óánægðir með það hvernig stjórnvöld höfðu staðið við samkomulagið og vildu að málefni Kólumbíu yrði tekið til umfjöllunar í þingnefndinni um framkvæmd alþjóðasamþykktara. Þessu voru fulltrúar atvinnurekenda ósammála og það stefndi í óefni. Forstjóri Alþjóðavinnuálastofnunarinnar greip inn í og tókst að miðla málum, meðal annars með því að gefa fyrirheit um að send yrði nefnd til landsins til að rannsaka aðstæður. Niðurstaðan var því sú að málefni Kólumbíu var ekki tekið að þessu sinni til umfjöllunar í þingnefndinni. Samkvæmt upplýsingum frá Svíum mun andstaða fulltrúa atvinnurekenda runnin undan rifjum bandarískra stjórnvalda sem á þessum tíma áttu í samningaviðræðum við fulltrúa Kólumbíu um viðskiptasamning. Umfjöllun um ástandið í landinu var því talin óheppileg og gæti hugsanlega truflað samningaviðræðurnar. Viðskiptasamningurinn var talinn sérstaklega þýðingarmikill fyrir athafnamenn í Kólumbíu.

2.6. VINNUSKILYRÐI FISKIMANNA – ALLT ER ÞÁ ÞRENNT ER.

Í skýrslu félagsmálaráðherra um 93. Alþjóðavinnuálagið 2005 er gerð grein fyrir seinni umræðu um drög að alþjóðasamþykkt um vinnuskilyrði fiskimanna sem fram fór á þinginu. Fastlega var gert ráð fyrir því að drögin yrðu samþykkt á þinginu en annað kom í ljós. Upp kom djúpstæður ágreiningur um nokkur atriði milli fulltrúa í þingnefndinni sem fjallaði um málið. Það mikilvægasta laut að ákvæðum um lágmarkskröfur sem gera skyldi til vistarvera fiskimanna, stærðar skipa sem samþykktin tæki til og almannatrygginga. Mikil vinna var lögð í að ná samkomulagi

um reglur um umreikning á lengd skipa í burðargetu eftir tonnum til að endurspeгла ólíkt byggingarlag í Asíu og Evrópu. Þótt niðurstaða nefndarinnar fengi yfirgnæfandi stuðning fékk tillagan að nýrri alþjóðasamþykkt um þetta efni ekki tilskilið atkvæðamagn á allsherjarþinginu til að ná fram að ganga. Ástæðan er reglur um lágmarksstuðning við tillögur að alþjóðasamþykktum og tilmælum. Samkvæmt reglunum þurftu 297 fulltrúar að lágmarki að taka þátt í atkvæðagreiðslunni. Þar til viðbótar þurfti tillagan að hljóta stuðning tveggja þriðju hluta greiddra atkvæða eða 290. Tillaga að samþykktinni hlaut 289 atkvæði og náði því ekki fram að ganga. Tillaga að tilmælunum náði hins vegar fram að ganga þar sem báðum framangreindum skilyrðum var fullnægt. Af þessu leiddi að vinnumálþingið samþykkti tillögu um að málefnið yrði sett að nýju á dagskrá 96. Alþjóðavinnumálþingsins sem haldið yrði sumarið 2007. Þetta gekk eftir.

Þingnefndin kom fljótlega saman eftir setningu Alþjóðavinnumálþingsins. Að þessu sinni var Nigel Campbell, fulltrúi ríkisstjórnar Suður-Afríku, kosinn formaður nefndarinnar. Varaformenn voru kosnir Bruce Chapman, fulltrúi atvinnurekenda í Kanada, og Peter Sand Mortensen, fulltrúi launafólks í Danmörku. Skýrslugjafi til allsherjarþingsins var Jorge Thullen, fulltrúi ríkisstjórnar Ekvador. Nefndin hélt samtals 11 fundi með þátttöku 137 fulltrúa (70 fulltrúa ríkisstjórna, 25 fulltrúa atvinnurekenda og 42 fulltrúa launafólks). Sverrir Konráðsson, sérfræðingur hjá Siglingastofnun, var fulltrúi ríkisstjórnarinnar í nefndinni ásamt Jóni H. Magnússyni, lögfræðingi hjá Samtökum atvinnulífsins, sem var fulltrúi íslenskra atvinnurekenda, og Sævari Gunnarssyni, formanni Sjómannasambands Íslands.

Fljótlega kom í ljós að óformlegar undirbúningsumræður, sem Japanir höfðu staðið fyrir, höfðu borið árangur. Við almennar umræður kom fram greinilegur vilji hjá ræðumönnum að leggja sitt af mörkum til þess að árangur næðist og Alþjóðavinnumálþingið afgreiddi samþykkt um vinnuskilyrði fiskimanna. Fulltrúi ríkisstjórnar Japans kynnti tillögu um reikniaðferð sem hafði það að markmiði að auðvelda samannburð á fiskiskipum í Asíu og Evrópu. Þetta skipti miklu máli fyrir ákvæði samþykktarinnar um gildissvið sem varð þess valdandi árið 2003 að öll ríki í Asíu greiddu atkvæði gegn samþykktinni. Þótt vel væri tekið í tillögu Japana virtist engin Evrópuþjóð vilja taka af skarið og lýsa yfir stuðningi við hana. Ástæðan kann að hafa verið sú að fulltrúar hafi ekki haft til þess umboð. Mál komust ekki á hreyfingu fyrr en fulltrúi ríkisstjórnar Íslands í nefndinni tók af skarið og Ísland gerðist meðflytjandi að breytingartillögu Japana um gildissviðið ásamt nokkrum öðrum ríkjum í Asíu og Suður-Ameríku. Eftir það sigldu fleiri Evrópuríki í kjölfarið. Þar með var ísinn brotinn og hlutirnir fóru að ganga í rétta átt. Tekin voru upp í samþykktina ákvæði sem heimila aðildarríkjum að fullgilda hana þótt aðstæður uppfylli ekki kröfur sem gerðar eru. Þetta er gert með lagalegum úrræðum sem gera ríkjum kleift að hrinda tilteknum ákvæðum hennar í framkvæmd í áföngum. Með þeim er tekið tillit til ólíkra aðstæðna í aðildarríkjum ILO. Fullgilding samþykktarinnar hefur lítil sem engin áhrif á aðstæður fiskimanna í iðnríkjunum. Hún hefur hins vegar mikil áhrif meðal þeirra ríkja sem eru skemmra á veg komin við að bæta vinnuaðstæður. Með fullgildingu samþykktarinnar marka stjórnvöld stefnu varðandi vinnuvernd fiskimanna. Alþjóðavinnumálastofnunin hefur síðan eftirlit með því að ríkin hrindi ákvæðum hennar markvisst í framkvæmd.

Kjarni samþykktarinnar felst í ákvæðum sem fela í sér að fiskimenn njóti aukins öryggis og heilbrigðis við vinnu og læknishjálpar á sjó og að veikir eða slasaðir sjómenn á fiskiskipum fái umönnun í landi. Í henni eru ákvæði um hvíldartíma þeim til heilsuverndar og öryggis. Enn fremur eru ákvæði um að fiskimenn njóti verndar í

krafti kjarasamninga og að þeir njóti sömu almannatryggingaverndar og aðrir starfsmenn.

Ákvæðum samþykktarinnar er einnig ætlað að tryggja að fiskiskip séu smíðuð og þeim viðhaldið með hliðsjón af því að starfsmenn í greininni dvelja oft langdvölum um borð í skipum sínum og að þeir njóti lífsskilyrða í samræmi við það.

Samþykktin kveður jafnframt á um að stór fiskiskip í löngum sjóferðum geti sætt skoðunum í erlendum höfnum til að tryggja að sjómennirnir um borð starfi ekki við aðstæður sem stofna öryggi þeirra og heilsu í hættu.

Samþykkt nr. 188, um vinnu við fiskveiðar, er birt sem fylgiskjal I með þessari skýrslu. Tilmæli nr. 199, um vinnu við fiskveiðar, eru birt sem fylgiskjal II með skýrslunni. Báðar gerðirnar eru til umfjöllunar í samstarfsnefnd félags- og tryggingamálaráðuneytisins og helstu samtaka á vinnumarkaði um málefni Alþjóðavinnuálastofnunarinnar. Að svo stöddu er því ekki tekin afstaða til þess hvort þær verði fullgiltar.

2.7. ALÞJÓÐAVINNUMÁLASTOFNUNIN OG HNATTVÆÐINGIN

Í febrúar 2004 birti Alþjóðavinnuálastofnunin skýrslu sem ber heitið *Sanngjörn alþjóðavæðing – að skapa öllum tækifæri*. Skýrslan var samin af nefnd á vegum stofnunarinnar sem naut formennsku Tarju Hallonen, forseta Finnlands, og Benjamin William Mkapa, forseta Tansaníu. Í skýrslunni eru settar fram tillögur sem miða að því að mæta vaxandi gagnrýni á þá misskiptingu auðs og lífskjara sem alþjóðavæðing efnahagslífsins hefur skapað. Markmiðið er að beina alþjóðavæðingunni í þann farveg að afraksturinn verði ekki eingöngu fjárhagslegur ávinningur alþjóðafyrirtækja heldur leiði hún jafnframt af sér félagslegar umbætur sem byggja á sameiginlegu gildismati, virðingu fyrir mannréttindum og persónulegri reisu sérhvers einstaklings, menningararfi og sjálfræði. Löggð er áhersla á að alþjóðavæðingin verði sanngjörn, taki til allra, lúti lýðræðislegri stjórn skapi tækifæri og er áþreifanlega til hagsbóta fyrir öll ríki og þegna þeirra. Í skýrslunni er að finna fjölmargar tillögur sem beinast að þeim aðilum sem hafa mest áhrif á sviði efnahags- og félagsmála í heiminum. Hún hefur verið tekin til umfjöllunar á fundi framkvæmdastjóra sérstofnana Sameinuðu þjóðanna, í Alþjóðabankanum, í efnahags- og félagsmálanefnd Sameinuðu þjóðanna, á Alþjóðavinnuálagningu 2004, í Evrópusambandinu, OECD og víðar. Síðast en ekki síst var samþykkt tillaga 2. desember 2004 á allsherjarþingi Sameinuðu þjóðanna þar sem því er beint til allra stofnana Sameinuðu þjóðanna að taka mið af efni skýrslunnar og beita sér fyrir alþjóðavæðingu sem feli í sér jafnrétti og hlutdeild í samræmi við tilmæli sem fram koma í skýrslunni.

Í skýrslunni um sanngjarna alþjóðavæðingu eru settar fram tillögur sem beint er til hlutaðeigandi aðila, til dæmis staðbundinna stjórnvalda, héraðsstjórna og ríkisstjórna. Réttlát stjórnskipan og sanngjörn stjórnsýsla sem byggð er á lýðræðislegum stjórnarháttum eru þættir sem sérstaklega eru dregnir fram. Áhersla er lögð á að við hvers kyns stefnumótun sé höfð hliðsjón af tillögum sem settar eru fram í skýrslunni.

Frá árinu 2004 hefur verið unnið að því af alþjóðavinnuálastofnunni í Genf að útfæra nánar tillögur skýrslunnar fyrst og fremst að því er varðar framtíðarhlutverk Alþjóðavinnuálastofnunarinnar í heimi sem hefur að flestu leyti tekið stakkaskiptum vegna alþjóðavæðingar atvinnu- og efnahagslífs. Árangur þessarar vinnu varð áþreifanlegur með skýrslu til Alþjóðavinnuálagingsins til undirbúnings umræðum um eflingu Alþjóðavinnuálastofnunarinnar í því augnamiði að geta betur liðsinnt aðildarríkjunum að ná markmiðum sínum í heimi hnattvæðingar (e. strengthening the ILO's capacity to assist its Members' efforts to reach its objectives in the context of globalization). Skýrslan var lögð til grundvallar umræðum í sérstakri þingnefnd.

Formaður hennar var kosinn Jean-Jacques Elmiger, fulltrúi ríkisstjórnar Sviss. Varaformenn voru kosnir Aschraf W. Tabani, fulltrúi atvinnurekenda í Pakistan, og Roy Trotman, fulltrúi launafólks á Barbados. Talsmaður þingnefndarinnar gagnvart allsherjarþinginu var kosinn Sanne Kaasjager, fulltrúi ríkisstjórnar Hollands. Magnús M. Norðdahl var fulltrúi íslensks launafólks í nefndinni. Þess skal getið að Magnús hlaut þann heiður að vera kosinn í fjögurra manna hóp til að vera talsmanni launafólks í þingnefndinni til ráðuneytis og aðstoðar.

Strax kom í ljós að viðfangsefni nefndarinnar var flókið og kallaði á mikla stjórnvisku formannsins. Jean-Jacques Elmiger leysti mjög vel af hendi það viðfangsefni að leiða starf nefndarinnar enda á hann að baki víðtæka reynslu í þessum efnum á vettvangi ILO. Eftir ítarleg skoðanaskipti og mikla fundarsetu tókst víðtæk samstaða um nokkur grundvallaratriði. Nefndin var sammála um að á Alþjóðavinnuálagningu 2008 skuli stefnt að afgreiðslu skuldbindandi yfirlýsingu. Í henni verði eftirfarandi kjarnaatriði: Í fyrsta lagi skuli komið á reglulegu eftirliti alþjóðavinnuálagningar um stefnu ILO um mannsæmandi vinnuskilyrði. Sú stefna byggir á fjórum meginþáttum, þ.e. grundvallarrétti launafólks í atvinnulífnum, félagslegu öryggi, hæfni starfsfólks og fyrirtækja og samráði fulltrúa ríkis, samtaka atvinnurekenda og launafólks um framvinduna í atvinnu-, efnahags- og félagsmálum. Rætt er um að aðildarríkin taki saman og gefi Alþjóðavinnuálagningunni árlega skýrslu um hvern þátt þannig að hver skýrsluhringur taki fjögur ár. Einnig er lagt til að stofnuð verði fastanefnd á Alþjóðavinnuálagningu sem fari yfir samantekt á efni skýrslna aðildarríkjanna og setji fram tillögur um úrbætur. Með þessu er talið að alþjóðavinnuálagningastofnan fái gleggri yfirsýn yfir framvindu í atvinnu- og efnahagsmálum í heiminum og geti betur sniðið starfsemi sína að þörfum aðildarríkjanna.

Góð samstaða tókst um þessar niðurstöður nefndarinnar. Gert er ráð fyrir að haldnir verði nokkrir undirbúningsfundir um þetta málefni fyrir 97. Alþjóðavinnuálagningið sem haldið verður sumarið 2008.

2.8. MANNSÆMANDI VINNUSKILYRÐI OG SJÁLFBÆR FYRIRTÆKI

Eitt af dagskrármálum vinnuálagningarsins var *sjálfbær fyrirtæki*. Markmiðið með því að taka þetta efni til umfjöllunar var að fá yfirsýn og skapa umræður um sjálfbær fyrirtæki í atvinnulífnum. Þegar ákvörðun var tekin um að setja þetta efni á dagskrá vinnuálagningarsins kom fram að framvinda þessa máls er nokkuð ólík eftir heimsálfum. Einnig var talið gagnlegt að ræða stöðu sjálfbærra fyrirtækja í ljósi áætlunar Alþjóðavinnuálagningastofnunarinnar um mannsæmandi vinnuskilyrði.

Þingnefndin sem fjallaði um þetta málefni hóf starf sitt á því að kjósa Andrew Annakin, fulltrúa ríkisstjórnar Nýja-Sjálands, formann nefndarinnar. Varaformenn voru kosnar Antje Gerstein, fulltrúi atvinnurekenda í Þýskalandi, og Cecilia Brighi, fulltrúi launafólks á Ítalíu. Skýrslugjafi nefndarinnar gagnvart allsherjarþinginu var kosin Bettina Ungerer, fulltrúi ríkisstjórnar Hollands.

Nefndin kom fyrst saman til fundar 30. maí 2007. Hún hélt samtals 14 fundi yfir þingtímann. Yfirleitt sátu fundina 185 þingfulltrúar (79 fulltrúar ríkisstjórna, 51 fulltrúi launafólks og 55 fulltrúar samtaka launafólks). Hrafnhildur Stefánsdóttir, fulltrúi Samtaka atvinnulífsins, tók þátt í starfi nefndarinnar.

Nefndin lagði til að Alþjóðavinnuálagningið afgreiddi ályktun um þetta málefni sem var samþykkt. Í upphafsorðum hennar er því slegið föstu að líta beri á sjálfbær fyrirtæki sem mikilvægan þátt í hagvæxti, þau séu forsenda velferðar, fjölgunar starfa og í að skapa mannsæmandi vinnuskilyrði. Þar af leiðandi séu þau ómissandi verkfæri við að hrinda í framkvæmd áætlun Alþjóðavinnuálagningastofnunarinnar um

mannsæmandi vinnuskilyrði séu mikilvæg fyrir sjálfbæra þróun og umsköpun sem leiði til bættrar lífsafkomu fólks til lengri tíma lítið.

Í ályktuninni eru dregin fram þau skilyrði og þær forsendur sem skapi sjálfbærum fyrirtækjum vaxtarskilyrði. Þau eru friður, stöðugleiki, traust stjórnsýsla, viðræður aðila vinnumarkaðarins um kaup og kjör, að mannréttindi séu virt, að gætt sé alþjóðlegra samþykka í atvinnulífinu, að eflt sé framtak og frumkvæði með jákvæðu lagaumhverfi, virðing sé borin fyrir eignarrétti, að samkeppnisstaða sé jöfn, tryggt aðgengi að fjármálaþjónustu og að grunnvirki samfélagsins séu í lagi, þar með talið menntakerfið og viðunandi félagslegt öryggisnet. Einnig er lögð áhersla á að viðurkennd sé þörf fyrirtækjanna til að hagnast á starfsemi sinni en að samtímis sé gætt að umhverfismálum og mannasæmandi vinnuskilyrðum.

Sérstakur kafli í ályktuninni er helgaður aðgerðum sem mælt er með að ríkisstjórnir grípi til. Þannig er lögð áhersla á það hlutverk ríkisstjórna að skapa aðstæður sem hvetja til fjárfestinga, umhverfi fyrir jákvæðan vöxt fyrirtækja og hafa tiltæk tól til að gera nauðsynlegar skipulagsbreytingar í atvinnulífinu sé þeirra þörf. Einnig er því beint til ríkisstjórna að skapa umhverfi sem stuðlar að viðræðum aðila vinnumarkaðarins um umbætur í atvinnulífinu, virðingu fyrir félagafrelsi og frelsi til að semja í frjálsum samningum um kaup og kjör. Loks er hvatt til þess að stjórnvöld stuðli að því að fyrirtækin sýni samfélagslega ábyrgð.

Nefndin setur fram ýmsar tillögur um það hvernig Alþjóðavinnuámalastofnunin getur lagt sjálfbærum fyrirtækjum lið. Nefndar eru rannsóknir, fræðsla og þekkingaröflun. Einnig stuðningur við staðbundin þróunarverkefni sem miða að eflingu sjálfbærra fyrirtækja og mannsæmandi vinnuskilyrða. Með miðlun upplýsinga og kynningu á góðum fyrirmyndum ber alþjóðavinnuámalaskrifstofunni að hvetja fyrirtæki til að sveigja inn á leið til sjálfbærrar þróunar í rekstri sínum. Nefnt er í dæmaskyni að samþætting stefnu um mannsæmandi vinnuskilyrði og virðing fyrir grundvallarréttindum launafólks leiði til sjálfbærrar þróunar í atvinnulífinu.

Fylgiskjal I**Samþykkt nr. 188, um vinnu við fiskveiðar.**

Allsherjarþing Alþjóðavinnuálastofnunarinnar,

er kom saman til 96. þingsetu sinnar í Genf hinn 30. maí 2007 eftir kvaðningu stjórnarnefndar alþjóðavinnuálastofnunar, og

sem gerir sér grein fyrir að alþjóðavæðing hefur mikil áhrif á svið fiskveiða, og

minnst yfirlýsingar Alþjóðavinnuálastofnunarinnar um grundvallarviðmið og réttindi við vinnu, 1998, og

að teknu tilliti til grundvallarréttinda sem er að finna í eftirtöldum alþjóðavinnuálastofnum:

samþykkt um nauðungarvinnu eða skylduvinnu, 1930 (nr. 29),
 samþykkt um félagafrelsi og verndun þess, 1948 (nr. 87),
 samþykkt um beitingu grundvallarreglna um réttinn til að stofna félög og semja sameiginlega, 1949 (nr. 98),
 samþykkt um jöfn laun karla og kvenna fyrir jafnverðmæt störf, 1951 (nr. 100),
 samþykkt um afnám nauðungarvinnu, 1957 (nr. 105),
 samþykkt um misrétti með tilliti til atvinnu eða starfa, 1958 (nr. 111),
 samþykkt um lágmarksaldur við vinnu, 1973 (nr. 138),
 samþykkt um bann við barnavinnu í sinni verstu mynd og tafarlausar aðgerðir til að afnema hana, 1999 (nr. 182); og

sem gefur gaum að viðeigandi gerningum Alþjóðavinnuálastofnunarinnar, einkum:

samþykkt um öryggi og heilbrigði við vinnu (nr. 155) og tilmælum (nr. 164), 1981,
 samþykkt um heilsugæslu á vinnustöðum (nr. 161) og tilmælum (nr. 171), 1985, og

gefur enn fremur gaum að samþykkt um félagslegt öryggi (lágmarksviðmiðun), 1952 (nr. 102), og með hliðsjón af því að ákvæði 77. gr. þeirrar samþykktar ættu ekki að hindra að aðildarríki láti fiskimenn njóta verndar samkvæmt almannatryggingakerfum, og

sem gerir sér grein fyrir að Alþjóðavinnuálastofnunin telur að fiskveiðar séu hættuleg starfsgrein í samanburði við aðrar starfsgreinar, og

minnst einnig 3. mgr. 1. gr. samþykktar um persónuskírteini sjómanna (endurskoðuð), 2003 (nr. 185), og

hefur í huga grundvallarumboð stofnunarinnar, sem er að stuðla að mannsæmandi vinnuskilyrðum, og

hefur í huga nauðsyn þess að vernda og standa vörð um réttindi fiskimanna í þessu tilliti, og minnst hafréttarsamnings Sameinuðu þjóðanna, 1982, og

með tilliti til nauðsynjar þess að endurskoða eftirtaldar alþjóðasamþykktir sem Alþjóðavinnu-
málaþingið hefur samþykkt og fjalla sérstaklega um vinnu á sviði fiskveiða, það er að segja:

samþykkt um lágmarksaldur fiskimanna, 1959 (nr. 112),
samþykkt um læknisskoðun fiskimanna, 1959 (nr. 113),
samþykkt um skiprúmssamninga fiskimanna, 1959 (nr. 114), og
samþykkt um vistarverur í fiskiskipum, 1966 (nr. 126),

til að uppfæra þær og láta þær ná til fleiri fiskimanna heimsins, einkum þeirra sem starfa um borð í smærri skipum, og

sem veita því athygli að samþykktin eigi að tryggja að fiskimenn búi við mannsæmandi vinnuskilyrði um borð í fiskiskipum með tilliti til lágmarkskrafna um vinnu um borð; skilmála um þjónustu; vistarverur og fæði; öryggi á vinnustað og heilsuvernd; læknishjálp og tryggingavernd, og

eftir að hafa ákveðið að samþykkja tilteknar tillögur um vinnu á sviði fiskveiða, sem er fjórða mál á dagskrá þessa þings, og eftir að hafa ákveðið að þessar tillögur skuli birtast í formi alþjóðasamþykktar;

samþykkir þingið í dag, 14. júní 2007, eftirfarandi samþykkt sem nefna má samþykkt um vinnu við fiskveiðar, 2007.

I. HLUTI

SKILGREININGAR OG GILDISSVIÐ

SKILGREININGAR

1. gr.

Í samþykkt þessari er merking eftirfarandi hugtaka sem hér segir:

- a) fiskveiðar í atvinnuskyni eru allar fiskveiðar, þ.m.t. fiskveiðar í ám, stöðuvötnum eða skipaskurðum, að undanskildum fiskveiðum til lífsviðurværis og tómstundafiskveiðum;

- b) lögbært stjórnvald er ráðherra, ráðuneyti eða annað stjórnvald sem hefur vald til að gefa út og framfylgja reglugerðum, reglum eða öðrum fyrirmælum sem hafa lagagildi hvað varðar viðfangsefni ákvæðanna sem um ræðir;
- c) samráð er samráð lögbæra stjórnvaldsins við heildarsamtök atvinnurekenda og launamanna sem í hlut eiga og einkum heildarsamtök eigenda fiskiskipa og fiskimanna ef þau eru fyrir hendi;
- d) eigandi fiskiskips er fiskiskipaeigandi eða hvert það félag eða einstaklingur, til dæmis framkvæmdastjóri, umboðsmaður eða leigutaki þurrleiguskipa (skipa án áhafna), sem hefur tekið á sig ábyrgð á rekstri skipsins úr höndum eiganda, og sem hefur með því að takast þessa ábyrgð á hendur gengist við öllum skyldum og þeirri ábyrgð sem er lögð á eigendur fiskiskipa í samræmi við þessa samþykkt burtséð frá því hvort einhver önnur félög eða einstaklingar uppfylli tilteknar skyldur eða ábyrgð fyrir hönd eiganda fiskiskipsins;
- e) fiskimaður er hver sá einstaklingur sem er ráðinn til ákveðinna starfa eða starfar um borð í hvers kyns fiskiskipi, þ.m.t. sjálfstætt starfandi einstaklingar sem starfa um borð og fá greitt miðað við aflahlut en að undanskildum hafnsögumönnum, starfsmönnum sjóherja, öðrum einstaklingum í fastri þjónustu ríkisstjórnar, einstaklingum í landi sem inna af hendi störf um borð í fiskiskipi og veiðieftirlitsmönnum;
- f) samningur um starf fiskimanns er starfssamningur, verksamningur eða svipað fyrirkomulag, eða hvers kyns annar samningur sem fjallar um aðbúnað og vinnuskilyrði fiskimanna um borð í skipi;
- g) fiskiskip eða skip er hvert það skip eða bátur, af hvaða tegund sem er, óháð formi eignarhalds, sem er notað eða fyrirhugað er að nota til fiskveiða í atvinnuskyni;
- h) brúttótonnataka er sú brúttótonnataka sem er reiknuð í samræmi við reglur um mælingu skipa í I. viðauka við alþjóðasamninginn um mælingar skipa frá 1969 eða önnur skjöl sem kunna að breyta honum eða koma í stað hans;
- i) lengd (L) er 96% af mestu lengd í vatnslínu við 85% af minnstu mótuðu dýpt, mældri frá kjöllínu (spónfarslínu) eða sem lengdin frá fremri brún á stefni í miðju stýrisáss í sömu vatnslínu, ef þessi lengd er lengri. Í skipum hönnuðum með kjalarhalla skal vatnslínan, sem lengdin er mæld á, vera samsíða hönnunarvatnslínunni;
- j) mesta lengd (LOA) er fjarlægðin í beinni línu samsíða hönnunarvatnslínu milli fremsta punkts bógs og aftasta punkts stefnis;
- k) skráningar- og ráðningarþjónusta er hver einstaklingur, félag, stofnun, umboðsskrifstofa eða önnur samtök í opinberum rekstri eða einkarekstri sem starfa við að skrá fiskimenn fyrir hönd eigenda eða ráða fiskimenn í störf hjá eigendum fiskiskipa;
- l) skipstjóri er sá sem fer með æðsta vald á fiskiskipi.

GILDISSVIÐ

2. gr.

1. Ef ekki er kveðið á um annað í þessari samþykkt tekur hún til allra fiskimanna og allra fiskiskipa sem stunda fiskveiðar í atvinnuskyni.
2. Ef vafi leikur á því hvort fiskiskip stundi fiskveiðar í atvinnuskyni skal lögbært stjórnvald skera úr um það, að höfðu samráði hlutaðeigandi aðila.
3. Að höfðu samráði mega aðildarríki láta réttarverndina, sem kveðið er á um í þessari samþykkt, taka að öllu leyti eða að hluta til fiskimanna sem starfa um borð í skipum sem eru 24 metrar að lengd og lengri.

3. gr.

1. Ef beiting þessarar samþykktar veldur sérstökum og verulegum vandkvæðum í ljósi tiltekinna skilmála um þjónustu fiskimannanna eða tengdum rekstri fiskiskipa má aðildarríki, að höfðu samráði, undanskilja frá kröfum þessarar samþykktar eða frá tilteknum ákvæðum hennar:
  - a) fiskiskip sem stunda fiskveiðar á ám, vötnum eða skipaskurðum;
  - b) afmarkaða flokka fiskimanna eða fiskiskipa.
2. Ef um er að ræða undantekningar samkvæmt málsgreininni hér á undan, og eins og við verður komið, skal lögbært stjórnvald gera ráðstafanir, eins og við á, til að láta kröfurnar samkvæmt þessari samþykkt ná í áföngum til hlutaðeigandi flokka fiskimanna og fiskiskipa.
3. Hvert aðildarríki, sem fullgildir samþykkt þessa, skal:
  - a) í fyrstu skýrslu sinni um framkvæmd hennar, sem gefin er skv. 22. gr. stofnskrár Alþjóðavinnuáráðsinnar:
    - i. tiltaka alla flokka fiskimanna eða fiskiskipa sem kunna að hafa verið undanskildir skv. 1. mgr.;
    - ii. tiltaka ástæður slíkrar undantekningar þar sem tilgreind er afstaða samtaka atvinnurekenda og launamanna sem í hlut eiga, einkum heildarsamtaka eigenda fiskiskipa og fiskimanna ef þau eru fyrir hendi; og
    - iii. lýsa hvers kyns ráðstöfunum sem gerðar eru til að veita undanskildum flokkum samsvarandi réttarvernd; og

- b) lýsa, í síðari skýrslum um framkvæmd samþykktarinnar, hvers kyns ráðstöfunum sem gerðar eru í samræmi við 2. mgr.

4. gr.

1. Ef aðildarríki hefur ekki tök á því að hrinda þegar í stað í framkvæmd öllum ráðstöfunum sem kveðið er á um í þessari samþykkt sökum sérstakra og verulegra vandkvæða sem eiga rót að rekja til ófullkominna stofnana eða samfélagsgerðar má aðildarríki, í samræmi við áætlun sem gerð er að höfðu samráði, innleiða í áföngum öll eða sum eftirfarandi ákvæði:

- a) 1. mgr. 10. gr.;
  - b) 3. mgr. 10. gr., að því marki sem hún gildir um skip sem eru á sjó lengur en þrjú daga;
  - c) 15. gr.;
  - d) 20. gr.;
  - e) 33. gr.; og
  - f) 38. gr.
2. Ákvæði 1. mgr. gilda ekki um fiskiskip sem:
- a) eru 24 metrar að lengd og lengri; eða
  - b) eru á sjó lengur en sjö daga; eða
  - c) sigla að jafnaði í meira en 200 sjómílna fjarlægð frá strandlengju fánaríkis eða sigla út fyrir ytri brún landgrunnins, hvor heldur fjarlægðin er meiri frá strandlengjunni; eða
  - d) sæta hafnarríkiseftirliti eins og kveðið er á um í 43. gr. þessarar samþykktar nema þar sem hafnarríkiseftirlit á sér stað sökum aðstæðna af óviðráðanlegum orsökum (*force majeure*) eða um fiskimenn sem starfa á slíkum skipum.
3. Hvert aðildarríki sem nýtir sér kostinn sem 1. mgr. veitir skal:
- a) í fyrstu skýrslu sinni um framkvæmd hennar sem gefin er skv. 22. gr. stofnskrár Alþjóðavinnuálastofnunarinnar:
    - i. tilgreina ákvæði samþykktarinnar sem á að innleiða í áföngum;
    - ii. skýra ástæður og tilgreina afstöðu heildarsamtaka atvinnurekenda og launamanna sem í hlut eiga, einkum heildarsamtaka eigenda fiskiskipa og fiskimanna ef þau eru fyrir hendi; og

iii. lýsa áætlun um innleiðingu í áföngum; og

- b) lýsa, í síðari skýrslum um framkvæmd samþykktarinnar, ráðstöfunum sem gerðar eru í því skyni að hrinda öllum ákvæðum samþykktarinnar í framkvæmd.

5. gr.

1. Í skilningi þessarar samþykktar má lögbært stjórnvald, að höfðu samráði, ákveða að nota mestu lengd (LOA) í stað lengdar (L) sem grunn fyrir mælingar, í samræmi við jafngildisákvæðin sem tilgreind eru í I. viðauka. Auk þess má lögbært stjórnvald, í skilningi málsgreinanna sem tilgreindar eru í III. viðauka við þessa samþykkt, að höfðu samráði, ákveða að nota brúttótonn í stað lengdar (L) eða mestu lengd (LOA) sem grunn fyrir mælingar, í samræmi við jafngildisákvæðin sem tilgreind eru í III. viðauka.

2. Aðildarríkið skal tilkynna í skýrslunum, sem lagðar eru fram skv. 22. gr. stofnskrárinnar, um ástæður fyrir ákvörðuninni sem tekin er samkvæmt þessari grein og hvers kyns athugasemdir sem kunna að koma fram við samráðið.

II. HLUTI

ALMENNAR GRUNDVALLARREGLUR

INNLEIÐING

6. gr.

1. Hvert aðildarríki skal innleiða og framfylgja lögum, reglugerðum eða öðrum ráðstöfunum sem það hefur samþykkt til að efna skuldbindingar sínar samkvæmt þessari samþykkt hvað varðar fiskimenn og fiskiskip í lögsögu sinni. Aðrar ráðstafanir kunna meðal annars að fela í sér kjarasamninga, dómsúrskurði, gerðardómsúrskurði eða aðrar aðgerðir sem eru í samræmi við landslög eða landsvenju.

2. Samþykkt þessi hefur í engu áhrif á hvers kyns lög, úrskurði, venjur eða samninga milli eigenda fiskiskipa og fiskimanna sem tryggja betri kjör en kveðið er á um í þessari samþykkt.

LÖGBÆRT STJÓRNVALD OG SAMRÆMING

7. gr.

Hvert aðildarríki skal:

- a) tilnefna lögbært stjórnvald eða stjórnvöld; og

- b) skapa ramma til samræmingar meðal viðkomandi stjórnvalda á sviði fiskveiða á lands- og staðarvísu, eins og við á, og skilgreina hlutverk og ábyrgð þeirra, að teknu tilliti til hagræðis sem af því leiðir í samræmi við aðstæður og venju innanlands.

ÁBYRGÐ EIGENDA FISKISKIPA, SKIPSTJÓRA OG FISKIMANNA

8. gr.

1. Eigandi fiskiskips er ábyrgur fyrir því að tryggja að skipstjórinn hafi nauðsynleg úrræði og aðstöðu til að fullnægja kröfum þessarar samþykktar.
2. Skipstjórinn ber ábyrgð á öryggi fiskimannanna um borð og á öruggum rekstri skipsins, en takmarkast þó ekki við eftirfarandi:
  - a) að sjá um að með slíkri yfirstjórn sé tryggt eftir föngum að fiskimenn vinni starf sitt við sem bestar aðstæður með tilliti til öryggis og heilsu;
  - b) að stjórna fiskimönnunum þannig að öryggi og heilbrigði séu í fyrirrúmi, þ.m.t. að komið sé í veg fyrir ofþreytu;
  - c) að greiða fyrir þjálfun um borð sem eykur meðvitund um öryggi og heilbrigði við vinnu; og
  - d) að tryggja að farið sé eftir viðmiðunum um öryggi við siglingar, vaktstöðu og góða sjómennsku.
3. Skipstjórinn skal ekki sæta takmörkunum af hálfu eiganda fiskiskipsins að því er varðar ákvarðanir sem eru, samkvæmt faglegu mati skipstjóra, nauðsynlegar vegna öryggis skipsins, siglingar þess og öruggs reksturs eða öryggi fiskimannanna um borð í því.
4. Fiskimenn skulu fara eftir lögmætum fyrirskipunum skipstjórans og reglum um öryggi og heilbrigði.

III. HLUTI

LÁGMARKSKRÖFUR UM VINNU UM BORD Í FISKISKIPUM

LÁGMARKSALDUR

9. gr.

1. Lágmarksaldur til að stunda vinnu um borð í fiskiskipi skal vera 16 ár. Þó má lögbært stjórnvald heimila að lágmarksaldur sé 15 ár fyrir einstaklinga sem eru ekki lengur á skólaskyldualdri samkvæmt landslögum og stunda starfsþjálfun til fiskveiða.
2. Lögbært stjórnvald má, í samræmi við landslög og landsvenju, heimila einstaklingum sem eru 15 ára að sinna léttum störfum í skólaleyfum. Í slíkum tilvikum skal það ákvarða, að höfðu samráði, hvaða störfum þeir mega sinna og skal mæla fyrir um skilyrðin sem slík störf skulu unnin við og þann hvíldartíma sem áskilinn er.
3. Lágmarksaldur til að vera falin störf um borð í fiskiskipum, sem vegna eðlis og aðstæðna eru unnin við aðstæður sem geta stofnað heilbrigði, öryggi eða siðferði ungmenna í hættu, skal ekki vera lægri en 18 ár.
4. Kveðið skal á um þær tegundir starfa, sem 3. mgr. þessarar greinar gildir um, í landslögum eða reglugerðum, eða af hálfu lögbærra stjórnvalda, að höfðu samráði, að teknu tilliti til þeirrar áhættu sem fylgir og viðeigandi alþjóðlegra viðmiðana.
5. Heimila má í landslögum, reglugerðum eða ákvörðunum lögbærs stjórnvalds, að störf, sem vísað er til í 3. mgr. þessarar greinar megi vinna frá 16 ára aldri, að höfðu samráði, að því tilskildu að ungmennin sem í hlut eiga njóti fullrar verndar hvað varðar öryggi, heilbrigði eða siðferði og að ungmennin sem í hlut eiga hafi notið nægilegrar og sérhæfðrar kennslu eða starfsþjálfunar og hafi lokið grunnöryggisþjálfun til starfa á sjó.
6. Næturvinna fiskimanna yngri en 18 ára er óheimil. Í þessari grein skal „nótt“ skilgreind í samræmi við landslög og landsvenju. Hún skal vara í minnst níu klukkustundir og hefst það tímabil ekki síðar en á miðnætti og endar ekki fyrr en kl. 5 að morgni. Lögbært stjórnvald getur veitt undanþágu frá því að hlíta ítrustu kröfum um takmörkun á næturvinnu þegar:
  - a) það kæmi annars niður á markvissri þjálfun fiskimannanna sem í hlut eiga að því er varðar fyrirframákveðin verkefni og áætlanir; eða
  - b) sérstakt eðli skyldustarfanna eða viðurkennd þjálfunaráætlun krefst þess að fiskimennirnir, sem falla undir undanþáguna, inna af hendi skyldustörf að nóttu til og yfirvald telur, að höfðu samráði, að vinnan muni ekki hafa skaðleg áhrif á heilsu eða velferð þeirra.
7. Ekkert í þessari grein skal hafa áhrif á skyldur sem aðildarríki kann að hafa gengist undir og leiða af fullgildingunni annarrar alþjóðlegrar vinnuálagssamþykktar.

LÆKNISSKOÐUN

10. gr.

1. Enginn fiskimaður skal starfa um borð í fiskiskipi án gilds læknisvottorðs til staðfestingar á heilbrigði til að sinna skyldustörfum sínum.

2. Lögbært stjórnvald má, að höfðu samráði, veita undanþágur frá beitingu 1. mgr. þessarar greinar, að teknu tilliti til öryggis og heilsu fiskimanna, stærðar skipsins, aðgengis að læknishjálpi og brottflutnings, lengdar veiðiferðar, farsviðs og tilhögunar fiskveiðanna.

3. Undanþágurnar í 2. mgr. þessarar greinar skulu ekki gilda um fiskimann sem starfar á fiskiskipi sem er 24 metrar að lengd og lengra eða er að jafnaði á sjó lengur en þrjá daga. Þegar brýna nauðsyn ber til má lögbært stjórnvald heimila fiskimanni að starfa á slíku skipi í takmarkaðan og tiltekinn tíma þar til unnt er að fá læknisvottorð, að því tilskildu að fiskimaðurinn sé handhafi læknisvottorðs sem er nýlega útrunnið.

11. gr.

Hvert aðildarríki skal samþykka lög, reglugerðir eða aðrar ráðstafanir sem kveða á um:

- a) hvers eðlis læknisskoðanir séu;
- b) form og innihald læknisvottorða;
- c) að læknisvottorðið skuli gefið út á viðeigandi hátt af lækni sem er til þess menntaður og hæfur eða, í því tilviki að einungis sé um sjónvottorð að ræða, af einstaklingi sem lögbært stjórnvald viðurkennir að sé hæfur til að gefa út slíkt vottorð; þessir einstaklingar skulu vera algjörlega sjálfstæðir þegar þeir komast að faglegru niðurstöðu við mat sitt;
- d) tíðni læknisskoðana og gildistíma læknisvottorða;
- e) rétt til frekari skoðunar af hálfu annars sjálfstæðs læknis ef einstaklingi hefur verið neitað um skírteini eða hefur sætt því að starf sem hann má vinna sé háð takmörkunum; og
- f) aðrar viðeigandi kröfur.

12. gr.

Á fiskiskipi sem er 24 metrar að lengd og lengra eða á skipi sem er að jafnaði á sjó lengur en þrjá daga skal, auk ákvæðanna sem mælt er fyrir um í 10. og 11. gr.,:

1. að lágmarki tilgreina í læknisvottorði fiskimanns að:
  - a) heyrn og sjón fiskimannsins sem í hlut á sé fullnægjandi svo hann geti gegnt skyldum fiskimannsins á skipinu; og

- b) ef fiskimaðurinn sem í hlut á þjáist ekki af neinum sjúkdómi sem líkur eru til að versni við það að starfa á sjó eða valdi því að fiskimaðurinn sé óhæfur til slíkra starfa eða að hann stofni heilsu og öryggi annarra einstaklinga um borð í hættu.
2. Læknisvottorð skal gilda að hámarki í tvö ár nema fiskimaðurinn sé undir 18 ára að aldri, en þá skal gildistíminn vera eitt ár.
3. Ef gildistími vottorðs rennur út meðan á sjóferð stendur skal vottorðið halda gildi sínu til loka þeirrar sjóferðar.

IV. HLUTI

SKILMÁLAR UM ÞJÓNUSTU

MÖNNUN OG HVÍLDARTÍMI

13. gr.

Hvert aðildarríki skal samþykkja lög, reglugerðir eða aðrar ráðstafanir sem gera eigendum fiskiskipa sem sigla undir fána þeirra skylt að ganga úr skugga um að:

- a) skip þeirra séu nægilega og örugglega mönnuð til að tryggja örugga siglingu og rekstur skipsins og að það sé undir stjórn hæfs skipstjóra; og
- b) fiskimenn fái reglubundna hvíld sem er nægilega löng til að tryggja öryggi og heilbrigði.

14. gr.

1. Til viðbótar við ákvæðin sem mælt er fyrir um í 13. gr. skal lögbært stjórnvald:

- a) gera lágmarkskröfur um mönnun skipa, sem eru 24 metrar að lengd og lengri, að því er varðar örugga siglingu skipsins þar sem tilgreindur er fjöldi fiskimannanna og tilskilin hæfni þeirra;
- b) gera kröfur um lágmarkshvíldartíma sem fiskimenn skulu njóta um borð í fiskiskipum óháðum stærð og eru á sjó lengur en í þrjá daga, að höfðu samráði, og í því skyni að koma í veg fyrir ofþreytu. Lágmarkshvíldartími skal ekki vera skemmri en:
- i. tíu klukkustundir á hverju 24 klukkustunda tímabili; og
  - ii. 77 klukkustundir á hverju sjö daga tímabili.

2. Lögbæru stjórnvaldi er heimilt við sérstakar og takmarkaðar aðstæður að veita tímabundnar undanþágur frá þeim takmörkum sem settar eru í b-lið 1. mgr. þessarar greinar. Þó skal það í slíkum tilvikum krefjast þess að fiskimenn skuli njóta viðbótarhvíldartíma eins fljótt og auðið er.

3. Lögbært stjórnvald má, að höfðu samráði, setja annars konar kröfur en þær sem kveðið er á um í 1. og 2. mgr. þessarar greinar. Þó skulu slíkar annars konar kröfur vera efnislega jafngildar og skulu ekki stofna öryggi og heilsu fiskimannanna í hættu.

4. Ekkert í þessari grein skal teljast skerða rétt skipstjóra á skipi til að krefjast þess að fiskimaður vinni þann tíma sem er nauðsynlegur í þágu öryggis skipsins, einstaklinga um borð, aflans eða til að veita aðstoð öðrum bátum, skipum eða einstaklingum í sjávarháska. Samkvæmt því getur skipstjóri vikið frá skipulagi vinnu- eða hvíldartíma og krafist þess að fiskimaður vinni þann tíma sem nauðsynlegur er þar til ástandið er orðið eðlilegt aftur. Skipstjóri skal tryggja eins fljótt og auðið er eftir að ástandið er orðið eðlilegt aftur að fiskimaður, sem hefur sinnt störfum í fyrirfram ákveðnum hvíldartíma sínum, fái næga hvíld.

ÁHAFNARLISTI

15. gr.

Um borð í hverju fiskiskipi skal vera áhafnarlista og skal afhenda viðurkenndum einstaklingi í landi afrit af honum fyrir brottför skipsins eða senda hann í land strax eftir brottför skipsins. Lögbært stjórnvald skal skera úr um hverjum og hvenær ber að afhenda slíkar upplýsingar og í hvaða tilgangi það er gert.

SAMNINGUR UM STARF FISKIMANNS

16. gr.

Hvert aðildarríki skal samþykkja lög, reglugerðir eða aðrar ráðstafanir:

- a) þar sem þess er krafist að fiskimenn á skipum sem sigla undir fána þess njóti verndar samnings um starf fiskimanns sem er þeim skiljanlegur og í samræmi við ákvæði þessarar samþykktar; og
- b) þar sem tilgreindar eru þær lágmarksupplýsingar sem skulu koma fram í samningum um störf fiskimanna í samræmi við ákvæðin í II. viðauka.

17. gr.

Hvert aðildarríki skal samþykkja lög, reglugerðir eða aðrar ráðstafanir um:

- a) málsmeðferð til að tryggja að fiskimaður hafi tækifæri til að kynna sér og leita ráðgjafar um skilmála samnings um starf fiskimanns áður en hann er undirritaður;
- b) að haldin sé skrá, eftir atvikum, um vinnu fiskimannsins samkvæmt slíkum samningi; og
- c) úrræði til að leysa ágreiningsmál í tengslum við samning um starf fiskimanns.

18. gr.

Samningur um starf fiskimanns, en afrit af honum skal afhenda fiskimanninum, skal vera fyrir hendi um borð, í samræmi við landslög og landsvenju, og tiltækur fiskimanninum og öðrum sem málið varðar sé þess óskað.

19. gr.

Ákvæði 16. til og með 18. gr. og II. viðauka skulu ekki gilda um eiganda fiskiskips sem starfrækir skipið einn síns liðs.

20. gr.

Eigandi fiskiskips skal tryggja að sérhver fiskimaður hafi undir höndum skriflegan samning um starf fiskimanns undirritaðan af fiskimanninum og eiganda fiskiskipsins eða af viðurkenndum fulltrúa eigandans (eða séu fiskimennirnir ekki ráðnir eða gegna ekki starfi hjá eiganda fiskiskipsins skuli eigandi fiskiskipsins hafa í höndum gögn um samningstilhögun eða annað sambærilegt fyrirkomulag) þar sem séð er fyrir mannsæmandi starfsskilyrðum og lífskjörum um borð í skipinu eins og krafist er samkvæmt þessari samþykkt.

HEIMSENDING

21. gr.

1. Aðildarríki skulu sjá til þess að fiskimenn um borð í fiskiskipi sem siglir undir fána þeirra og kemur til erlendra hafnar eigi rétt á heimsendingu ef samningur um starf fiskimanns hefur runnið út eða verið rift, af góðum og gildum ástæðum, af hálfu fiskimannsins eða af hálfu eiganda fiskiskipsins eða ef fiskimaðurinn getur ekki lengur gegnt skyldum sínum samkvæmt samningi sínum um starf eða ef ekki er hægt að ætlast til þess að hann gegni þeim sökum sérstakra kringumstæðna. Þetta á einnig við um fiskimenn frá því skipi sem eru fluttir af sama tilefni frá skipinu til hinnar erlendu hafnar.

2. Eigandi fiskiskipsins skal standa straum af heimsendingarkostnaðinum sem um getur í 1. mgr. þessarar greinar nema í því tilviki að fiskimaðurinn verði uppvís að því, í samræmi við

landslög, reglugerðir eða aðrar ráðstafanir, að brjóta alvarlega gegn skyldum sínum samkvæmt samningi um starf.

3. Aðildarríki skulu í lögum, reglugerðum eða með öðrum ráðstöfunum mæla nánar fyrir um þær sérstöku kringumstæður sem fiskimaður, sem kveðið er á um í 1. mgr. þessarar greinar, á rétt til heimsendingar, um það hámarksstarfstímabil um borð í skipi sem veitir fiskimanni rétt til heimsendingar og ákvörðunarstaði heimsendingar.

4. Ef eigandi fiskiskips vanrækir að sjá fyrir heimsendingunni sem um getur í þessari grein skal aðildarríkið sem skipið siglir undir fána hjá gera ráðstafanir um heimsendingu fiskimannsins sem í hlut á og eiga rétt á að krefja eiganda fiskiskipsins um endurgreiðslu tilfallins kostnaðar.

5. Landslög og reglugerðir skulu ekki hafa áhrif á rétt eiganda fiskiskips til að krefjast endurgreiðslu heimsendingarkostnaðar samkvæmt samningi við þriðja aðila.

SKRÁNING OG RÁÐNING

22. gr.

Skráning og ráðning fiskimanna

1. Hvert aðildarríki sem starfrækir opinbera skráningar- og ráðningarþjónustu fyrir fiskimenn skal tryggja að þjónustan sé hluti af eða samræmd opinberri ráðningarþjónustu fyrir alla launamenn og atvinnurekendur.

2. Einkarekin þjónusta sem veitir skráningar- og ráðningarþjónustu í þágu fiskimanna og starfar á yfirráðasvæði aðildarríkis skal gera það í samræmi við staðlað kerfi þar sem krafist er leyfis og vottunar eða annars forms lögverndunar eða skal koma því á að starfrækja eða breyta því að höfðu samráði.

3. Hvert aðildarríki skal með lögum, reglugerðum eða öðrum ráðstöfunum:

- a) banna fyrirtækjum sem sinna skráningar- og ráðningarþjónustu að beita ráðum, úrræðum eða skrám sem er ætlað að koma í veg fyrir eða fæla fiskimenn frá því að ráða sig til starfa;
- b) gera þá kröfu að fiskimaðurinn þurfi hvorki beint eða óbeint að greiða hvers kyns gjöld eða aðrar álögur vegna skráningar eða ráðningar, hvort heldur er að öllu leyti eða að hluta til; og
- c) skilgreina hvenær unnt er að fella úr gildi eða afturkalla leyfi og vottun eða sambærilega heimild fyrir rekstri einkarekinnar skráningar- eða ráðningarþjónustu ef viðeigandi lög eða reglugerðir eru brotnar; og tilgreina þau skilyrði sem eru fyrir rekstri einkarekinnar skráningar- og ráðningarþjónustu.

Einkareknar ráðningarskrifstofur

4. Aðildarríki sem hefur fullgilt samþykkt um einkareknar ráðningarskrifstofur, 1997 (nr. 181), má fela tilteknum einkareknum ráðningarskrifstofum, sem veita þjónustuna sem um getur í b-lið 1. mgr. 1. gr. þeirrar samþykktar, tiltekna ábyrgð samkvæmt þessari samþykkt. Ábyrgð slíkra einkarekinna ráðningarskrifstofa og eigenda fiskiskipa, sem skulu vera „notendafyrirtækin“ samkvæmt þeirri samþykkt, skal skilgreind og hún falin þeim svo sem kveðið er á um í 12. gr. þeirrar samþykktar. Það aðildarríki skal samþykkja lög, reglugerðir eða aðrar ráðstafanir til að tryggja að þótt einkareknum ráðningaskrifstofum, sem veita þjónustuna, og „notendafyrirtækjunum“ sé falin ábyrgð og skyldur samkvæmt þessari samþykkt útilokar það ekki að fiskimaðurinn geti varið rétt sinn til veðs í fiskiskipinu.
5. Þrátt fyrir ákvæðin í 4. mgr. skal eigandi fiskiskipsins bera ábyrgð ef einkarekna ráðningarskrifstofan vanrækir skyldur sínar gagnvart fiskimanninum þar sem eigandi fiskiskipsins er „notendafyrirtækið“ samkvæmt samþykkt um einkareknar ráðningarskrifstofur, 1997 (nr. 181).
6. Ekkert í þessari samþykkt skyldar aðildarríki til að heimila starfrækslu einkarekinna ráðningarskrifstofa, sem um getur í 4. mgr. þessarar greinar, á sviði fiskveiða þeirra.

GREIÐSLA TIL FISKIMANNA

23. gr.

Hvert aðildarríki skal, að höfðu samráði, samþykkja lög, reglugerðir eða aðrar ráðstafanir sem kveða á um að fiskimönnum, sem fá greidd laun, séu tryggðar mánaðarlegar eða aðrar reglulegar greiðslur.

24. gr.

Hvert aðildarríki skal krefjast þess að öllum fiskimönnum sem starfa um borð í fiskiskipum sé gert kleift að senda öll eða hluta launa sem þeir fá, þ.m.t. fyrirframgreiðslur, til fjölskyldna sinna, sér að kostnaðarlausu.

V. HLUTI

VISTARVERUR OG FÆÐI

25. gr.

Hvert aðildarríki skal samþykkja lög, reglugerðir eða aðrar ráðstafanir fyrir fiskiskip, sem sigla undir fána þeirra, um vistarverur, fæði og drykkjarhæft vatn um borð.

26. gr.

Hvert aðildarríki skal samþykkja lög, reglugerðir eða aðrar ráðstafanir þar sem krafist er að vistarverur um borð í fiskiskipum sem sigla undir fána þess skuli vera af fullnægjandi stærð, gæðum og nægilega vel búnar fyrir þjónustu skipsins og með tilliti til þess tíma sem fiskimennirnir búa um borð í skipinu. Slíkar ráðstafanir skulu, eftir því sem við á, einkum beinast að eftirfarandi málum:

- a) samþykki teikninga fyrir smíði og breytingar á fiskiskipum að því er varðar vistarverur;
- b) viðhaldi vistarvera og eldhúsrýma með tilhlýðilegu tilliti til hollustuhátta og almenns öryggis, heilbrigðis og þæginda;
- c) loftræstingu, hitun, kælingu og lýsingu;
- d) takmörkun mikils hávaða og titrings;
- e) staðsetningu, stærð, smíðaeefni, húsbúnaði og búnaði svefnklefa, borðsala og annarra vistarvera;
- f) hreinlætisaðstöðu, þ.m.t. salerni og þvottaaðstöðu ásamt birgðum af nægilega heitu og köldu vatni; og
- g) starfsreglum um það hvernig brugðist skuli við kvörtunum um vistarverur sem uppfylla ekki skilyrði þessarar samþykktar.

27. gr.

Hvert aðildarríki skal samþykkja lög, reglugerðir eða aðrar ráðstafanir sem kveða á um að:

- a) næringargildi, gæði og magn fæðis sem er um borð og borið er fram skuli vera fullnægjandi;
- b) gæði og magn drykkjarhæfs vatns sé fullnægjandi; og
- c) eigandi fiskiskipsins skuli sjá fyrir fæði og vatni fiskimanninum að kostnaðarlausu. Þó má endurkrefja kostnaðinn, í samræmi við ákvæði landslaga og reglugerða, sem rekstrarkostnað ef kveðið er á um slíkt í kjarasamningi um hlutaskiptakerfi eða í samningi um starf fiskimannsins.

28. gr.

1. Lög, reglugerðir eða aðrar ráðstafanir sem aðildarríki samþykkir í samræmi við 25.–27. gr. skulu hrinda í framkvæmd ákvæðum III. viðauka sem fjallar um vistarverur í fiskiskipum. Breyta má III. viðauka með þeim hætti sem kveðið er á um í 45. gr.
2. Aðildarríki sem er ekki í stakk búíð til að innleiða ákvæðin í III. viðauka má, að höfðu samráði, samþykkja ákvæði í lögum og reglugerðum eða öðrum sem eru efnislega sambærileg þeim ákvæðum sem mælt er fyrir um í III. viðauka að undanskildum ákvæðum sem tengjast 27. gr.

VI. HLUTI

LÆKNISHJÁLP, HEILSUGÆSLA OG TRYGGINGAVERND

LÆKNISHJÁLP

29. gr.

Hvert aðildarríki skal samþykkja lög, reglugerðir eða aðrar ráðstafanir sem kveða á um að:

- a) um borð í fiskiskipum séu viðeigandi læknisáhöld og sjúkragögn fyrir þjónustu skipsins, að teknu tilliti til fjölda fiskimanna um borð, farsviðs og lengdar úthalds;
- b) um borð í fiskiskipum sé a.m.k. einn fiskimaður sem er hæfur eða þjálfaður í skyndihjálpi og annarri læknishjálpi og sem hefur nauðsynlega þekkingu á að nota læknisáhöld og sjúkragögn skipsins sem í hlut á, að teknu tilliti til fjölda fiskimanna um borð, farsviðs og lengdar útihalds;
- c) læknisáhöldum og sjúkragögnum um borð fylgi leiðbeiningar eða aðrar upplýsingar á tungumáli og formi sem er skiljanlegt fiskimanninum eða fiskimönnunum sem um getur í b-lið;

- d) fiskiskip séu búin til fjarskipta eða gervihnattafjarskipta við einstaklinga eða þjónustu í landi sem geta veitt lækniaðstoð, að teknu tilliti til farsviðs og lengdar úthalds; og
- e) fiskimenn eigi rétt á lækni meðferð í landi og rétt til að vera fluttur í tæka tíð í land til meðferðar ef alvarlegur áverki, slys eða veikindi ber að höndum.

30. gr.

Fyrir fiskiskip sem eru 24 metrar að lengd og lengri, að teknu tilliti til fjölda fiskimanna um borð, farsviðs og lengdar útivistar, skal hvert aðildarríki samþykkja lög, reglugerðir eða aðrar ráðstafanir þar sem þess er krafist að:

- a) lögbært stjórnvald mæli fyrir um þau lækniáhöld og sjúkragögn sem skuli vera um borð;
- b) lækniáhöldunum og sjúkragögnunum sem eru um borð sé haldið við með viðeigandi hætti og þau skoðuð með reglulegu millibili sem lögbært stjórnvald ákveður og sé í umsjá ábyrga einstaklinga sem lögbært stjórnvald tilnefnir eða viðurkennir;
- c) skipin hafi um borð lækningabók sem er valin eða samþykkt af lögbæru stjórnvaldi eða nýjustu útgáfuna af *Alþjóðlegri lækni ráðgjöf fyrir skip*;
- d) skipin hafi aðgang að fyrirframskipulögðu kerfi til lækni fræðilegrar aðstoðar við skip á sjó með hjálp almennra fjarskipta eða gervihnattafjarskipta, þ.m.t. sérfræðiaðstoðar sem skal vera tiltæk allan sólarhringinn;
- e) skipin hafi um borð skrá yfir almennar fjarskiptastöðvar eða gervihnattastöðvar sem geta haft milligöngu um lækni fræðilega aðstoð; og
- f) tryggt sé, að svo miklu leyti sem það samræmist landslögum og landsvenju í aðildarríki, að fiskimönnum sé veitt lækni hjálp þeim að kostnaðarlausu þegar þeir eru um borð í skipi eða í erlendri höfn.

ÖRYGGI OG HEILBRIGÐI VIÐ VINNU OG SLYSAVARNIR

31. gr.

Hvert aðildarríki skal samþykkja lög, reglugerðir eða aðrar ráðstafanir um:

- a) varnir gegn vinnuslysum, atvinnusjúkdóma og vinnutengda áhættu um borð í fiskiskipum, þ.m.t. áhættumat og stjórnun, þjálfun og kennslu fiskimanna um borð;
- b) þjálfun fiskimanna í að meðhöndla þær tegundir veiðarfæra sem þeir munu nota og í þeim fiskveiðiaðferðum sem þeir munu beita;

- c) skyldur eigenda fiskiskipa, fiskimanna og annarra sem málið varðar að teknu tilliti til öryggis og heilsu fiskimanna undir 18 ára;
- d) skýrslugjöf og rannsókn á slysum um borð í fiskiskipum sem sigla undir fána þeirra; og
- e) skipun sameiginlegra nefnda um öryggi og heilbrigði við vinnu eða, að höfðu samráði, að setja á laggir aðrar viðeigandi stofnanir.

32. gr.

1. Kröfur þessarar greinar skulu gilda um fiskiskip sem eru 24 metrar að lengd og lengri og eru að jafnaði á sjó lengur en þrjá daga og þau skulu einnig, að höfðu samráði, gilda um önnur fiskiskip, að teknu tilliti til fjölda fiskimanna um borð, farsviðs og lengdar útivistar.

2. Lögbært stjórnvald skal:

- a) að höfðu samráði, krefjast þess að eigandi fiskiskipsins, í samræmi við landslög, reglugerðir, kjarasamninga og venju, komi á verklagsreglum um borð til að koma í veg fyrir vinnuslys, meiðsl og sjúkdóma, að teknu tilliti til sérstakrar hættu og áhættu um borð í fiskiskipinu sem í hlut á; og
- b) krefjast þess að eigandi fiskiskips, skipstjórum, fiskimönnum og öðrum viðkomandi einstaklingum sé séð fyrir fullnægjandi og hentugu leiðbeiningar- og þjálfunarefni eða öðrum viðeigandi upplýsingum um mat á og viðbrögð við áhættu tengdri öryggi og heilsu um borð í fiskiskipum.

3. Eigendur fiskiskipa skulu:

- a) tryggja að sérhver fiskimaður um borð fái í hendur upplýsingar um viðeigandi hlífðarklæðnað og persónuhlífar;
- b) tryggja að sérhver fiskimaður hafi hlotið grunnöryggisþjálfun viðurkennda af lögbæru stjórnvaldi; lögbært stjórnvald má veita fiskimönnum, sem hafa sýnt fram á sambærilega þekkingu og reynslu, skriflegar undanþágur frá þessari kröfu; og
- c) tryggja að fiskimönnum sé nægilega vel kunnugt um virkni búnaðar og stjórnun hans, þ.m.t. viðeigandi öryggisráðstafanir, áður en þeir nota búnaðinn eða taka þátt í viðeigandi aðgerðum.

33. gr.

Gera skal áhættumat í tengslum við fiskveiðar, eftir því sem við á, með þátttöku fiskimanna eða fulltrúa þeirra.

TRYGGINGAVERND

34. gr.

Hvert aðildarríki skal sjá til þess að fiskimenn, sem hafa fast aðsetur á yfirráðasvæði þess, og nánustu skyldmenn þeirra, að svo miklu leyti sem kveðið er á um slíkt í landslögum þess, eigi rétt á bótum úr tryggingaverndarkerfi sem veitir ekki lakari kjör en aðrir launamenn njóta, þ.m.t. sjálfstætt starfandi einstaklingar sem hafa fast aðsetur á yfirráðasvæði þess.

35. gr.

Hvert aðildarríki skal gera ráðstafanir, með tilliti til aðstæðna innanlands, til þess að allir fiskimenn, sem hafa fast aðsetur á yfirráðasvæði þess, öðlist víðtæka tryggingavernd í áföngum.

36. gr.

Aðildarríki skulu vinna saman í krafti gagnkvæmra eða marghliða samninga eða annarra ráðstafana, í samræmi við landslög, reglugerðir eða venjur:

- a) um að fiskimenn öðlist víðtæka tryggingavernd í áföngum, að teknu tilliti til reglunnar um jafnræði við málsmeðferð óháð þjóðerni; og
- b) um að tryggja að réttindi á grunni tryggingaverndar sem allir fiskimenn njóta góðs af eða eru við það að öðlast án tillits til aðseturs.

37. gr.

Þrátt fyrir skilgreiningu ábyrgðar skv. 34., 35. og 36. gr. mega aðildarríki setja, á grunni gagnkvæmra og marghliða samninga og á grunni ákvæða sem samþykkt eru innan ramma svæðisstofnana um efnahagslega samvinnu, aðrar reglur um löggjöf um tryggingavernd sem tekur til fiskimanna.

VERND EF VINNUTENGD VEIKINDI, ÁVERKAR EÐA DAUÐSFALL BER AÐ HÖNDUM

38. gr.

1. Hvert aðildarríki skal gera ráðstafanir til þess að veita fiskimönnum vernd í samræmi við landslög, reglugerðir eða landsvenju, vegna vinnutengdra veikinda, áverka eða dauðsfalla.
2. Ef áverkar verða af völdum vinnuslyss eða ef um sjúkdóm er að ræða skal fiskimaðurinn hafa aðgang að:
  - a) viðeigandi læknishjálpi; og
  - b) samsvarandi bótum í samræmi við landslög og reglugerðir.
3. Að teknu tilliti til eðlis fiskveiða má tryggja verndina, sem um getur í 1. mgr. þessarar greinar, með:
  - a) fyrirkomulagi sem kveður á um ábyrgð eigenda fiskiskipa; eða
  - b) skyldutryggingu, bótum starfsmanna eða öðrum kerfum.

39. gr.

1. Séu ekki fyrirmæli í landsrétti fyrir fiskimenn ekki fyrir hendi skal hvert aðildarríki samþykkja lög, reglugerðir eða aðrar ráðstafanir til að tryggja að eigendur fiskiskipa séu ábyrgir fyrir því að fiskimenn á fiskiskipum, sem sigla undir fána þeirra, njóti heilsuverndar og læknishjálpar á meðan þeir eru ráðnir eða starfa um borð í skipunum á sjó eða í erlendum höfnum. Slík lög, reglugerðir eða aðrar ráðstafanir skulu tryggja að eigendur fiskiskipa beri ábyrgð á að greiða kostnað fyrir læknishjálpi, þ.m.t. tengd efnisleg aðstoð og stuðningur meðan lækni meðferð fer fram í erlendu ríki, þar til fiskimaðurinn hefur verið sendur aftur til síns heima.
2. Heimila má með landslögum eða reglugerðum að útiloka ábyrgð eiganda fiskiskips ef áverkinn varð með öðrum hætti en í þjónustu við skipið eða ef veikindunum eða óstarfhæfni var leynt við ráðningu eða upphaf starfs eða ef áverkinn eða veikindin voru sökum vísitandi misferlis fiskimannsins.

VII. HLUTI

FRAMKVÆMD OG EFTIRFYLGN

40. gr.

Hvert aðildarríki skal með skilvirkum hætti halda uppi lögsögu og eftirliti með skipum sem sigla undir fána þess með því að koma á kerfi til að tryggja að kröfur þessarar samþykktar séu uppfylltar,

þ.m.t., eftir því sem við á, skoðanir, tilkynningar, málsmeðferð um kvartanir, hæfileg viðurlög og ráðstafanir til úrbóta í samræmi við landslög eða reglugerðir.

41. gr.

1. Aðildarríki skulu krefjast þess að skip sem eru á sjó lengur en þrjá daga sem:
  - a) eru 24 metrar að lengd og lengri; eða
  - b) sigla að jafnaði í meira en 200 sjómílna fjarlægð frá strandlengju fánaríkis eða sigla út fyrir ytri brún landsgrunnins, hvor heldur fjarlægðin er meiri frá strandlengjunni,

hafi um borð gilt skjal gefið út af lögbæru stjórnvaldi sem staðfestir að skipið hafi verið skoðað af lögbæru stjórnvaldi eða fyrir þess hönd og þar með sé farið að ákvæðum þessarar samþykktar um aðbúnað og vinnuskilyrði.
2. Gildistími slíks skjals kann að falla saman við gildistíma innlends eða alþjóðlegs öryggisskrteinis fyrir fiskiskip en í engu tilviki skal sá gildistími vera lengri en fimm ár.

42. gr.

1. Lögbært stjórnvald skal tilnefna nægilegan fjölda hæfra skoðunarmanna til að rækja skyldur þess skv. 41. gr.
2. Þegar komið er á skilvirku kerfi fyrir skoðanir á aðbúnaði og vinnuskilyrðum um borð í fiskiskipum getur aðildarríki, eftir því sem við á, heimilað opinberum stofnunum eða öðrum stofnunum sem það viðurkennir sem hæfar og óháðar að framkvæma skoðanirnar og gefa út skjöl. Í öllum tilvikum skal aðildarríki bera fulla ábyrgð á að skoða og gefa út tengd skjöl um aðbúnað og vinnuskilyrði fiskimanna á fiskiskipum um borð í skipum sem sigla undir fána þess.

43. gr.

1. Aðildarríki sem berst kæra eða fær í hendur sannanir fyrir því að fiskiskip fullnægi ekki kröfum þessarar samþykktar skal gera nauðsynlegar ráðstafanir til að rannsaka málið og tryggja að til aðgerða verði gripið til að ráða bót á þeim ágöllum sem kunna að hafa komið fram.
2. Nú kemur fiskiskip í höfn aðildarríkis í venjubundnum erindagjörðum eða í tengslum við rekstur þess og aðildarríkinu berst kæra eða sannanir fyrir því að skipið fullnægi ekki kröfum þessarar samþykktar og getur aðildarríkið þá gefið skýrslu til ríkisstjórnar fánaríkis skipsins, sent afrit af henni til framkvæmdastjóra Alþjóðavinnuáskrifstofunnar og getur gripið til nauðsynlegra ráðstafana til þess að bæta úr hverjum þeim atriðum um borð sem eru greinilega hættuleg öryggi eða heilbrigði.

3. Þegar ráðstafanirnar, sem um getur í 2. mgr., eru gerðar skal aðildarríkið þegar í stað tilkynna þær næsta fulltrúa fánaríkisins og hafa slíkan fulltrúa viðstaddan ef unnt er. Aðildarríkið skal ekki halda skipi eða tefja það umfram nauðsyn.
4. Að því er varðar þessa grein getur fiskimaður, fagaðili, félag, stéttarfélag eða hver sá sem á hagsmuna að gæta í sambandi við öryggi skipsins lagt fram kvörtun, þ.m.t. varðandi öryggi og heilbrigði fiskimannanna um borð.
5. Þessi grein gildir ekki um kvartanir sem aðildarríki telur augljóslega tilefnislausar.

44. gr.

Hvert aðildarríki skal beita þessari samþykkt þannig að tryggt sé að fiskiskip sem sigla undir fána ríkis sem hefur ekki fullgilt þessa samþykkt hljóti ekki hagstæðari meðhöndlun en fiskiskip sem sigla undir fána aðildarríkja sem hafa fullgilt hana.

VIII. HLUTI

BREYTINGAR Á I., II. OG III. VIÐAUKA

45. gr.

1. Með fyrirvara um viðeigandi ákvæði samþykktar þessarar getur Alþjóðavinnumáláþingið breytt I., II. og III. viðauka. Stjórnarnefnd alþjóðavinnumálaskrifstofunnar má setja mál á dagskrá þingsins um tillögur um slíkar breytingar sem ákveðnar eru á þríhliða fundi sérfræðinga. Ákvörðunin um að samþykkja tillögurnar þarf atkvæði tveggja þriðju hluta þeirra fulltrúa sem þingið sækja og helmings þeirra aðildarríkja sem fullgilt hafa samþykkt þessa.
2. Breyting sem samþykkt er í samræmi við 1. mgr. þessarar greinar skal öðlast gildi sex mánuðum eftir þann dag sem hún var samþykkt fyrir hvert aðildarríki sem fullgilt hefur samþykkt þessa nema slíkt aðildarríki hafi tilkynnt forstjóra alþjóðavinnumálaskrifstofunnar skriflega að hún skuli ekki öðlast gildi gagnvart því aðildarríki, eða að hún skuli öðlast gildi síðar samkvæmt síðari skriflegri tilkynningu.

IX. HLUTI

LOKAÁKVÆÐI

46. gr.

Samþykkt þessi er endurskoðun á samþykkt um lágmarksaldur fiskimanna, 1959 (nr. 112), samþykkt um læknisskoðun fiskimanna, 1959 (nr. 113), samþykkt um skiprúmssamninga fiskimanna, 1959 (nr. 114), og samþykkt um vistarverur í fiskiskipum, 1966 (nr. 126).

47. gr.

Formlegar fullgildingar samþykktar þessarar skulu sendar forstjóra alþjóðavinnumálaskrifstofunnar til skrásetningar.

48. gr.

1. Þessi samþykkt skal einungis bindandi fyrir þau aðildarríki Alþjóðavinnumálaskrifstofunnar sem hafa látið forstjóra alþjóðavinnumálaskrifstofunnar skrá fullgildingar sínar.
2. Hún gengur í gildi tólf mánuðum eftir að fullgildingar tíu aðildarríkja, þar af átta strandríkja, hafa verið skráðar hjá forstjóranum.
3. Síðan gengur þessi samþykkt í gildi, að því er snertir hvert aðildarríki, tólf mánuðum eftir að fullgilding þess hefur verið skráð.

49. gr.

1. Aðildarríki, sem fullgilt hefur samþykkt þessa, getur sagt henni upp að liðnum tíu árum frá fyrstu gildistöku hennar. Tilkynningu um uppsögn skal senda forstjóra alþjóðavinnumálaskrifstofunnar til skrásetningar. Slík uppsögn öðlast ekki gildi fyrr en einu ári eftir skrásetningu hennar.
2. Hvert það aðildarríki, sem fullgilt hefur samþykkt þessa, en notfærir sér ekki innan árs frá lokum tíu ára tímabilsins, sem um getur í fyrri tölulið, rétt þann til uppsagnar, sem kveðið er á um í þessari grein, skal bundið af henni í annað tíu ára tímabil, og síðan getur það sagt þessari samþykkt upp á fyrsta ári hvers nýs tíu ára tímabils í samræmi við ákvæði þessarar greinar.

50. gr.

1. Forstjóri alþjóðavinnu­málaskrifstofunnar skal tilkynna öllum aðildarríkjum Alþjóðavinnu­málastofnunarinnar skráningu allra fullgildinga, yfirlýsinga og uppsagna sem aðildarríki stofnunarinnar hafa sent honum.
2. Þegar forstjórinn tilkynnir aðildarríkjum stofnunarinnar skrásetningu síðustu fullgildinga, sem krafist er til að samþykktin öðlist gildi, skal hann vekja athygli aðila að stofnuninni á hvaða dag samþykktin gangi í gildi.

51. gr.

Forstjóri alþjóðavinnu­málaskrifstofunnar skal senda aðalritara Sameinuðu þjóðanna, til skrásetningar skv. 102. gr. stofnskrár Sameinuðu þjóðanna, allar upplýsingar um fullgildingar, yfirlýsingar og uppsagnir sem skráðar eru hjá forstjóranum.

52. gr.

Þegar stjórnarnefnd alþjóðavinnu­málaskrifstofunnar kann að álíta það nauðsynlegt skal hún leggja fyrir allsherjarþingið skýrslu um framkvæmd samþykktar þessarar og athuga jafnframt hvort æskilegt sé að setja á dagskrá þingsins endurskoðun hennar allrar eða hluta hennar, enda sé jafnframt gætt ákvæða 45. gr.

53. gr.

1. Ef þingið gerir nýja samþykkt, sem breytir þessari samþykkt og sú samþykkt mælir ekki fyrir á annan veg, þá skal:
  - a) fullgilding aðildarríkis á hinni nýju samþykkt *ipso jure* hafa í för með sér tafarlausa uppsögn þessarar samþykktar, hvað sem ákvæðum 49. gr. hér að framan líður, ef hin nýja samþykkt öðlast gildi og þá frá þeim tíma, þegar það gerist;
  - b) aðildarríkjum ekki heimilt að fullgilda þessa samþykkt eftir að hin nýja samþykkt gekk í gildi.
2. Þessi samþykkt skal, hvað sem öðru líður, halda gildi sínu hvað snertir form og efni gagnvart þeim aðildarríkjum sem hafa fullgilt hana en ekki hina nýju samþykkt.

54. gr.

Enscur og franskur texti samþykktar þessarar er jafngildur.

I. VIÐAUKI

JAFNGILDI Í MÆLINGU

Ákveði lögbært stjórnvald, að höfðu samráði, að í skilningi þessarar samþykktar skuli nota mestu lengd (LOA) í stað lengdar (L) sem grunnviðmiðum um mælingu:

- a) þá telst mesta lengd (LOA) 16,5 metrar vera jafngild 15 metra lengd (L);
- b) þá telst mesta lengd (LOA) 26,5 metrar vera jafngild 24 metra lengd (L);
- c) þá telst mesta lengd (LOA) 50 metrar vera jafngild 45 metra lengd (L).

II. VIÐAUKI

SAMNINGUR UM STARF FISKIMANNS

Í samningi um starf fiskimanns skal tilgreina eftirtaldar upplýsingar, nema talið sé ónauðsynlegt að þær séu taldar með af þeim sökum að settar hafi verið reglur um málið með öðrum hætti í landslögum, reglugerðum eða kjarasamningum eftir atvikum:

- a) eftirnafn fiskimanns og önnur nöfn, fæðingardag eða aldur og fæðingarstað;
- b) staðinn og dagsetninguna þar sem samningurinn var gerður;
- c) nafn fiskiskipsins eða fiskiskipanna og skráningarnúmer skipsins eða skipanna þar sem fiskimaðurinn skuldbindur sig að starfa;
- d) nafn atvinnurekanda eða eiganda fiskiskips eða annars aðila að samningi við fiskimanninn;
- e) sjóferð eða sjóferðir sem fara á í ef unnt er að ákvarða það þegar samningurinn er gerður;
- f) stöðu sem fiskimaðurinn á að gegna;
- g) ef unnt er, staðinn og dagsetninguna þar sem fiskimaðurinn á að mæta til þjónustu um borð;
- h) vistir sem sjá á fiskimanninum fyrir, nema kveðið sé á um annað fyrirkomulag í landslögum eða reglugerðum;

- i) upplýsingar um launafjárhæðir eða hlut og aðferð við að reikna út slíkan hlut ef greiða á á grundvelli hlutar, eða launafjárhæð og hlut og aðferð við að reikna út hið síðarnefnda ef greitt er á grundvelli þessara þátta sameiginlega og umsamin lágmarkslaun;
- j) samningslok og skilmála þar að lútandi, það er að segja:
  - i. ef samningurinn hefur tiltekinn gildistíma, gildislokadag hans;
  - ii. taki samningurinn til einnar ferðar, ákvörðunarhöfn og þann tíma sem þarf að líða eftir komu áður en samningslok geta átt sér stað;
  - iii. sé samningurinn ótímabundinn, skilyrðin sem heimila hvorum aðila fyrir sig að segja honum upp, ásamt tilskildum uppsagnarfresti, sem skal hvorki vera styttri fyrir atvinnurekandann, eða fyrir eiganda fiskiskipsins, né aðra aðila að samningnum við fiskimanninn né aðra aðila að samningnum við fiskimanninn;
- k) vernd sem fiskimaðurinn nýtur ef veikindi, áverkar eða dauðsföll verða í tengslum við þjónustuna;
- l) fjárhæð greidds árlegs orlofs eða, eftir atvikum, reglu sem notuð er til að reikna út orlof;
- m) greiðslur sem atvinnurekanda, eiganda fiskiskips eða öðrum aðila eða aðilum að samningi um starf fiskimannsins, eftir því sem við á, ber að inna af hendi til fiskimanns í tengslum við heilsuvernd og tryggingavernd;
- n) rétt fiskimannsins til heimsendingar;
- o) tilvísun til kjarasamnings, eftir atvikum;
- p) lágmarkshvíldartíma í samræmi við landslög, reglugerðir eða aðrar ráðstafanir; og
- q) önnur atriði sem krafist kann að vera í landslögum eða reglugerðum.

III. VIÐAUKI

VISTARVERUR FISKISKIPS

ALMENN ÁKVÆÐI

1. Í samningi þessum merkir:
  - a) „nýtt fiskiskip“: skip sem eftirfarandi á við um:

- i. smíðasamningur eða samningur um meiri háttar breytingar hefur verið gerður á gildistökudegi samþykktarinnar eða síðar fyrir hlutaðeigandi aðildarríki; eða
- ii. smíðasamningur eða samningur um meiri háttar breytingar hefur verið gerður fyrir gildistökudag samþykktarinnar fyrir hlutaðeigandi aðildarríki og afhending fer fram þremur árum eftir þann dag eða síðar; eða
- iii. þar sem ekki liggur fyrir smíðasamningur á gildistökudegi samþykktarinnar eða síðar fyrir hlutaðeigandi aðildarríki:
  - kjölurinn hefur verið lagður, eða
  - smíði tiltekins skips er greinilega hafin, eða
  - samsetning er hafin á og er orðin að minnsta kosti 50 tonn að þyngd eða 1% af áætluðum heildarþunga alls smíðaefnis, hvort heldur er minna;

b) „gamalt skip“: fiskiskip sem er ekki nýtt fiskiskip.

2. Eftirtalið gildir um öll ný þilfarsfiskiskip með fyrirvara um undantekningarnar sem kveðið er á um í 3. gr. samþykktarinnar. Lögbært stjórnvald má, að höfðu samráði, einnig beita kröfum þessa viðauka gagnvart gömlum skipum þegar og að því marki sem það er skynsamlegt og framkvæmanlegt.

3. Lögbært stjórnvald má, að höfðu samráði, heimila frávik frá ákvæðum þessa viðauka fyrir fiskiskip sem eru að jafnaði skemur á sjó en 24 klukkustundir og þegar fiskimennirnir búa ekki um borð í skipinu þegar það er í höfn. Þar sem slík skip eiga í hlut skulu lögbær stjórnvöld tryggja að hlutaðeigandi fiskimenn hafi fullnægjandi hvíldar-, matar- og hreinlætisaðstöðu.

4. Tilkynna skal hvers kyns frávik aðildarríkis skv. 3. mgr. þessa viðauka til Alþjóðavinnuáskrifstofunnar skv. 22. gr. stofnskrár Alþjóðavinnuáskrifstofunnarinnar.

5. Beita má kröfum fyrir skip sem eru 24 metrar að lengd og lengri gagnvart skipum sem eru á bilinu 15 til 24 metrar að lengd ef lögbært stjórnvald telur, að höfðu samráði, að það sé skynsamlegt og framkvæmanlegt.

6. Fiskimenn sem starfa um borð í fylgdarskipum þar sem ekki eru viðunandi vistarverur og hreinlætisaðstaða skal séð fyrir slíkum vistarverum og aðstöðu um borð í móðurskipinu.

7. Aðildarríki mega beita kröfum þessa viðauka um hávaða, titring, loftræstingu, hita, loftjöfnun og lýsingu þannig að þær taki til lokaðra vinnurýma og rýma sem notuð eru til geymslu ef slík beiting, að höfðu samráði, telst vera viðeigandi og hafi ekki neikvæð áhrif á vinnsluna, vinnuástöðu eða gæði aflans.

8. Notkun brúttótonna eins og um getur í 5. gr. samþykktarinnar takmarkast við eftirtaldar málsgreinar þessa viðauka: 14., 37., 38., 41., 43., 46., 49., 53., 55., 61., 64., 65. og 67. Í þessu skyni, þegar lögbært yfirvald ákveður, að höfðu samráði, að nota brúttótonn (BT) sem grunnviðmiðun um mælingu:

- a) telst brúttóntonatalan 75 BT vera jafngild 15 metra lengd (L) eða heildarlengdinni (LOA) 16,5 metrar;
- b) telst brúttóntonatalan 300 BT vera jafngild 24 metra lengd (L) eða heildarlengdinni (LOA) 26,5 metrar;
- c) telst brúttóntonatalan 950 BT vera jafngild 45 metra lengd (L) eða heildarlengdinni (LOA) 50 metrar.

Skipulag og eftirlit

9. Lögbært stjórnvald skal fullvissa sig um að í hvert sinn sem nýtt skip er smíðað eða þegar vistarverur áhafnar í skipi hafa verið endurbyggðar að slíkt skip uppfylli kröfur þessa viðauka. Lögbært stjórnvald skal, eftir því sem unnt er, krefjast þess að farið sé eftir ákvæðum þessa viðauka þegar meiriháttar breytingar eru gerðar á vistarverum áhafnar í skipi, og að því er varðar skip sem breytir um fána sem það siglir undir og fer undir fána aðildarríkis, skal þess krafist að farið sé eftir kröfum í þessum viðauka sem gilda í samræmi við 2. mgr. þessa viðauka.

10. Að því er varðar þau tilvik sem um ræðir í 9. mgr. þessa viðauka fyrir skip sem eru 24 metrar að lengd og lengri skal krefjast þess að nákvæmar teikningar og upplýsingar um vistarverur verði lagðar fram til samþykktar hjá lögbæru stjórnvaldi eða hjá aðila sem það viðurkennir.

11. Að því er varðar skip sem eru 24 metrar að lengd og lengri skal lögbært stjórnvald í öllum tilvikum þegar vistarverur áhafnar í skipi hafa verið endurbyggðar eða meiriháttar breytingar gerðar á þeim skoða vistarverurnar með tilliti til þess hvort þær uppfylli kröfur samþykktarinnar og þegar skipið breytir um fána sem það siglir undir og fer undir fána aðildarríkis hvort farið sé eftir kröfum í þessum viðauka sem gilda skv. 2. mgr. þessa viðauka. Lögbært stjórnvald má standa fyrir viðbótarskoðunum á vistarverum áhafnar að eigin geðþótta.

12. Þegar skip breytir um fána skulu aðrar kröfur, sem lögbært stjórnvald aðildarríkisins, sem heimilaði skipinu áður að sigla undir fána sínum og kann að hafa samþykkt í samræmi við 15., 39., 47. eða 62. mgr. þess viðauka, falla úr gildi gagnvart skipinu.

Hönnun og smíði

Lofthæð

13. Lofthæð skal vera fullnægjandi í öllum vistarverum. Í rýmum þar sem fiskimönnum er ætlað að standa langtímum saman skal lögbært stjórnvald mæla fyrir um lágmarkslofthæð.

14. Í skipum sem eru 24 metrar að lengd og lengri skal lágmarkslofthæð í öllum vistarverum, þar sem nauðsynlegt er að unnt sé að hreyfa sig á frjálstan og óþvingaðan hátt, ekki vera undir 200 sentímetrum.

15. Þrátt fyrir ákvæði 14. mgr. má lögbært stjórnvald, að höfðu samráði, ákveða að lágmarkslofthæð skuli ekki vera minni en 190 sentímetrar í öllu rými, eða hluta af rými, í vistarverum þar sem tryggt er að slíkt sé skynsamlegt og hafi ekki í för með sér óþægindi fyrir fiskimenn.

Op inn í og milli vistarvera

16. Ekki skal vera opið beint inn í svefnklefa frá fiskirýmum og vélarrúmi nema ef um neyðarundankomuleið sé að ræða. Forðast skal, nema það sé skynsamlegt og framkvæmanlegt, að hafa opið beint inn frá eldhúsum, geymslum, þurrkherbergjum eða frá sameiginlegri hreinlætisaðstöðu nema annað sé sérstaklega tekið fram.

17. Að því er varðar skip sem eru 24 metrar að lengd eða lengri skal ekki vera opið beint inn í svefnklefa frá fiskirými og vélarrúmi eða frá eldhúsum, þurrkherbergjum eða frá sameiginlegri hreinlætisaðstöðu nema ef um neyðarundankomuleið sé að ræða; sá hluti þilsins sem aðskilur slík rými frá svefnklefum og ytri þiljum skal vera vandlega smíðaður úr stáli eða öðru viðurkenndu efni og skal vera vatns- og gasþéttur. Þetta ákvæði girðir ekki fyrir þann möguleika að tveir svefnklefar nýti sömu hreinlætisaðstöðuna.

Einangrun

18. Vistarverur skulu einangraðar á fullnægjandi hátt. Efni, sem eru notuð til að smíða innri þil, veggklæðningu og klæðningu, gólf og samskeyti, skulu vera hentug til þeirra nota og vera þannig úr garði gerð að tryggt sé að umhverfi sé heilsusamlegt. Sjá skal fyrir fullnægjandi frárennsli í öllum vistarverum.

Annað

19. Gera skal allar þær ráðstafanir sem raunhæfar eru til að verja vistarverur áhafnar í fiskiskipum gegn ásókn flugna og annarra skordýra, einkum þegar skip eru starfrækt á svæðum þar sem moskítóflugan er landlæg.

20. Séð skal fyrir neyðarundankomuleiðum frá öllum vistarverum eftir því sem þörf krefur.

Hávaði og titringur

21. Lögbært stjórnvald skal gera ráðstafanir til þess að takmarka mikinn hávaða og titring í vistarverum og, eftir því sem við verður komið, í samræmi við viðeigandi alþjóðlegar viðmiðanir.

22. Fyrir skip sem eru 24 metrar að lengd og lengri skal lögbært stjórnvald samþykkja viðmiðanir um hávaða og titring í vistarverum sem skal tryggja að fiskimenn séu nægilega verndaðir gegn áhrifum slíks hávaða og titrings, þ.m.t. áhrifum ofþreytu sem stafar af hávaða og titringi.

Loftræsting

23. Vistarverur skulu vera loftræstar, að teknu tilliti til loftslags. Loftræstikerfið skal ætíð sjá fyrir lofti af fullnægjandi gæðum þegar fiskimenn eru um borð í skipinu.

24. Fyrirkomulag loftræstingar eða aðrar ráðstafanir skulu vera með þeim hætti að þeir sem reykja ekki séu verndaðir fyrir tóbaksreyk.

25. Skip sem eru 24 metrar að lengd og lengri skulu búin loftræstikerfi fyrir vistarverur og vera þannig stillt að gæði loftsins viðhaldist og tryggt sé að hreyfing lofts sé fullnægjandi við hvers kyns veðurskilyrði og loftslag. Loftræstikerfi skal ætíð vera í gangi þegar fiskimenn eru um borð.

Hitun og loftjöfnun

26. Allar vistarverur áhafnar skulu vera nægilega vel hitaðar, að teknu tilliti til veðurskilyrða.
27. Í skipum sem eru 24 metrar að lengd og lengri skal séð fyrir nægilegum hita með viðunandi hitakerfi nema í fiskiskipum sem eru einungis starfrækt í hitabeltisloftslagi. Kerfi til upphitunar skal sjá fyrir hita við allar aðstæður, eftir þörfum, og skal ætíð að vera í gangi þegar fiskimenn búa eða starfa um borð og aðstæður krefjast notkunar þess.
28. Í skipum sem eru 24 metrar að lengd og lengri skulu vera loftjöfnunarkerfi í vistarverum fiskimanna, á stjórnþalli, í loftskeytaklefa og miðlægum stjórnklefa vélarrúms nema í skipum sem athafna sig reglulega í tempruðu loftslagi þar sem það reynist ekki nauðsynlegt.

Lýsing

29. Allar vistarverur skulu vera nægilega upplýstar.
30. Eftir því sem kostur er skulu vistarverur lýstar upp með dagsljósi til viðbótar við gervilýsingu. Í svefnrymi sem lýst er upp með dagsljósi skal vera hægt að byrgja ljósið.
31. Við hvert svefnpláss skal vera fullnægjandi lesljós til viðbótar staðallýsingu í klefanum.
32. Koma skal fyrir neyðarlýsingu í svefnklefum.
33. Í þeim skipum sem eru ekki búin neyðarlýsingu í matsölum, göngum og öðrum rýmum sem eru eða kunna að vera notuð sem neyðarundankomuleið skal koma fyrir varanlegri næturlýsingu í slíkum rýmum.
34. Í skipum sem eru 24 metrar að lengd og lengri skal lýsing í vistarverum vera í samræmi við þær viðmiðanir sem lögbær stjórnvöld ákveða. Í öllum hlutum vistarvera sem eru ætlaðar til frjálsra athafna skal lágmarksviðmiðun fyrir slíka lýsingu miðast við að einstaklingur með eðlilega sjón geti lesið venjulegt dagblað á björtum degi.

*Svefnklefar**Almennt*

35. Ef unnt er með tilliti til hönnunar, stærðar og notkunar skips skulu svefnvistarverur staðsettar þar sem áhrifa hreyfingar og hröðunar gæta sem minnst en skulu þó í engum tilvikum staðsettar fyrir framan árekstrarþil.

Gólfflötur

36. Fjöldi einstaklinga í hverjum svefnklefa og gólfflötur fyrir hvern einstakling, fyrir utan rými fyrir hvílur og skápa, skal miðast við að fiskimaðurinn hafi nægilegt rými og njóti nægilegra þæginda um borð, að teknu tilliti til þjónustu skipsins.
37. Í skipum sem eru 24 metrar að lengd og lengri en undir 45 metrum að lengd skal gólfflötur fyrir hvern einstakling í svefnrymum, fyrir utan rými fyrir hvílur og skápa, ekki vera minni en 1,5 fermetrar.

38. Í skipum sem eru 45 metrar að lengd og lengri skal gólfflötur fyrir hvern einstakling í svefnrýmum, fyrir utan rými fyrir hvílur og skápa, ekki vera minni en 2 fermetrar.

39. Þrátt fyrir ákvæði 37. og 38. mgr. má lögbært stjórnvald, að höfðu samráði, ákveða að lágmarksgólfflötur í svefnklefum fyrir hvern einstakling, fyrir utan rými fyrir hvílur og skápa, skuli ekki vera minni en 1,0 eða 1,5 fermetrar eftir því sem við á og lögbært stjórnvald hefur fullvissað sig um að slíkt sé skynsamlegt og hafi ekki í för með sér óþægindi fyrir fiskimenn.

Fjöldi einstaklinga í svefnklefum

40. Fjöldi þeirra einstaklinga sem heimilað er að búi í hverjum svefnklefa skal ekki vera meiri en sex nema kveðið sé á um annað sérstaklega.

41. Í skipum sem eru 24 metrar að lengd og lengri skal fjöldi þeirra einstaklinga sem heimilað er að búi í hverjum svefnklefa ekki vera meiri en fjórir. Lögbært stjórnvald má heimila undantekningar frá þessari kröfu í sérstökum tilvikum ef stærð, tegund eða fyrirhuguð þjónusta skipsins gerir það að verkum að krafan er óskynsamleg eða óframkvæmanleg.

42. Eftir því sem kostur er skal sjá fyrir aðskildum svefnklefa eða svefnklefum fyrir yfirmenn nema kveðið sé á um annað sérstaklega.

43. Í skipum sem eru 24 metrar að lengd og lengri skulu svefnklefar fyrir yfirmenn, þegar unnt er, vera einsmannsklefar og í engum tilvikum skulu vera fleiri en tvær hvílur í einum svefnklefa. Lögbært stjórnvald má heimila undantekningar frá þessum kröfum í sérstökum tilvikum ef stærð, tegund eða fyrirhuguð þjónusta skipsins gerir það að verkum að kröfurnar séu óskynsamlegar eða óframkvæmanlegar.

Annað

44. Hámarksfjöldi einstaklinga sem mega hafa aðsetur í hverjum svefnklefa skal vera merktur með skýrum og óafmáanlegum hætti á stað í klefanum þar sem það er sýnilegt með góðu mótí.

45. Sjá skal fyrir sjálfstæðum hvílum af viðeigandi stærð. Hentugt efni skal vera í rúmdýnum.

46. Í skipum sem eru 24 metrar að lengd og lengri skal innra mál hvíla vera a.m.k. 198 sentímetrar að lengd og 80 sentímetrar að breidd.

47. Þrátt fyrir ákvæði 46. mgr. má lögbært stjórnvald, að höfðu samráði, ákveða að innra lágmarksmál hvíla skuli ekki vera minna en 190 sentímetrar á lengd og 70 sentímetrar að breidd þar sem tryggt er að slíkt sé skynsamlegt og hafi ekki í för með sér óþægindi fyrir fiskimenn.

48. Svefnklefa skal hanna og búa þannig að íbúum þeirra séu tryggð viðunandi þægindi og að auðvelt sé að þrifa þau. Meðal þess búnaðar sem séð er fyrir eru hvílur, sjálfstæðir skápar sem nægja fyrir föt og aðrar persónulegar eigur ásamt hentugum fleti til skriftar.

49. Í skipum sem eru 24 metrar að lengd og lengri skal vera borð sem hentar til skriftar ásamt stól.

50. Svefnvistarverur skulu staðsettar eða búnar, eftir því sem við verður komið, þannig að karlar og konur njóti viðunandi næðis og vernd einkalífs.

Matsalir

51. Borðsalir skulu vera eins nálægt eldhúsi og hentugt er en skulu þó í engum tilvikum staðsettir fyrir framan árekstrarþil.

52. Skip skulu búin borðsölum sem eru hentugir fyrir þá þjónustu sem þar er boðið upp á. Eftir því sem kostur er skulu matsalir vera aðgreindir frá svefnrymum nema kveðið sé á um annað sérstaklega.

53. Í skipum sem eru 24 metrar að lengd og lengri skulu matsalir vera aðgreindir frá svefnrymum.

54. Stærð og búnaður í hverjum matsal skal nægja fyrir þann fjölda einstaklinga sem líklegt má telja að noti hann hverju sinni.

55. Í skipum sem eru 24 metrar að lengd og lengri skal vera kælliskápur sem er nógu stór ásamt búnaði til að útbúa heita og kalda drykki sem skal ætíð vera aðgengilegur fiskimönnum.

Baðkór eða sturtur, salerni og vaskar

56. Sjá skal öllum um borð fyrir hreinlætisaðstöðu, þ.m.t. salernum, vöskum og baðkörum eða sturtum, eftir því sem við á í tengslum við þjónustu skipsins. Þessi aðstaða skal a.m.k. uppfylla lágmarksviðmiðanir um heilbrigðis- og hollustuhætti og viðunandi kröfur um gæði.

57. Hreinlætisaðstaðan skal vera þannig að komið sé í veg fyrir mengun til annarra rýma, eftir því sem við verður komið. Tryggja skal viðunandi næði í hreinlætisaðstöðunni.

58. Allir fiskimenn og aðrir einstaklingar um borð skulu hafa aðgang að köldu og heitu ferskvatni í nægilegu magni til að stuðla að hreinlæti. Lögbært stjórnvald má, að höfðu samráði, mæla fyrir um lágmarksmagn vatns sem sjá skal fyrir.

59. Þar sem séð er fyrir hreinlætisaðstöðu skal hún búin loftræstingu sem er tengd út undir bert loft og vera aðskilin frá öllum öðrum hlutum vistarveranna.

60. Allt yfirborð í hreinlætisaðstöðu skal vera þannig að auðvelt sé að hreinsa það með skilvirkum hætti. Gólfklæðning skal vera með hálkuvörn.

61. Á skipum sem eru 24 metrar að lengd og lengri skal öllum fiskimönnum, sem búa ekki í klefum með viðtengdri hreinlætisaðstöðu, séð fyrir a.m.k. einu baðkari eða sturtu eða hvorutveggja, einu salerni og einum vaski fyrir hverja fjóra einstaklinga eða færri.

62. Þrátt fyrir ákvæði 61. mgr. má lögbært stjórnvald, að höfðu samráði, ákveða að séð skuli fyrir a.m.k. einu baðkari eða sturtu eða hvorutveggja og einum vaski fyrir hverja sex einstaklinga

eða færri og að a.m.k. einu salerni fyrir hverja sex einstaklinga eða færri, þar sem tryggt er að slíkt sé skynsamlegt og hafi ekki í för með sér óþægindi fyrir fiskimenn.

Þvottaaðstaða

63. Sjá skal fyrir aðstöðu til að þvo og þurrka föt eftir þörfum, að teknu tilliti til þjónustu skipsins nema kveðið sé á um annað sérstaklega.

64. Í skipum sem eru 24 metrar að lengd og lengri skal sjá fyrir fullnægjandi aðstöðu til að þvo, þurrka og strauja föt.

65. Í skipum sem eru 45 metrar að lengd og lengri skal sjá fyrir fullnægjandi aðstöðu til að þvo, þurrka og strauja föt í klefa sem er aðgreindur frá svefnklefum, matsólum og salernum og skal hann vera nægilega loftræstur, hitaður og búinn þvottasúrum og öðrum búnaði til að þurrka föt.

Aðstaða fyrir sjúka og slasaða fiskimenn

66. Hvenær sem þörf krefur skal klefi vera aðgengilegur fyrir fiskimann sem verður veikur eða hlýtur áverka.

67. Í skipum sem eru 45 metrar að lengd og lengri skal vera aðgreindur sjúkraklefi. Rýmið skal vera vel búið og haldið í þrífalegu ástandi.

Önnur aðstaða

68. Staður skal vera fyrir hendi til að hengja upp sjóklæði og aðrar persónuhlífar fyrir utan en í hentugri fjarlægð frá svefnklefum.

Sængurfatnaður, borðbúnaður og ýmis ákvæði

69. Viðeigandi borðáhöld, sængurfatnaður og annað tau skal vera til reiðu fyrir alla fiskimenn um borð. Þó má endurheimta kostnaðinn af tauinu sem rekstrarkostnað ef kveðið er á um það í kjarasamningi eða í samningi um starf fiskimannsins.

Tómstundaaðstaða

70. Í skipum sem eru 24 metrar að lengd og lengri skal vera viðeigandi tómstundaaðstaða, þægindi og þjónusta í þágu allra fiskimanna um borð. Eftir því sem við á má nota borðsali tómstundaiðkunar.

Fjarskiptaaðstaða

71. Allir fiskimenn um borð skulu fá réttmætan aðgang að fjarskiptaaðstöðu, eftir því sem unnt er, á sanngjörnu verði án þess að það sé hærra en sem nemur fullum kostnaði eiganda fiskiskipsins.

Eldhús og matvælageymslur

72. Sjá skal fyrir eldhúsbúnaði um borð. Þessi búnaður skal settur upp, þar sem því verður við komið í sérstöku eldhúsi, nema kveðið sé á um annað sérstaklega.

73. Eldhús, eða eldunaraðstaða ef ekki er um að ræða sérstakt eldhús, skal vera nægilega stórt, vel upplýst, loftræst og búið tækjum sem er vel viðhaldið.

74. Í skipum sem eru 24 metrar að lengd og lengri skal vera sérstakt eldhús.
75. Hylki undir bútan- og própangas sem notað er til eldunar í eldhúsi skal geymt á opnu þilfari og í skýli sem er hannað og varið frá utanaðkomandi hitagjöfum og utanaðkomandi hnjaski.
76. Sjá skal fyrir hentugri og nægilega stórri matvælageymslu sem unnt er að halda þurri, svalri og vel loftræstri í því skyni að koma í veg fyrir að vistir spillist og nota skal, nema kveðið sé á um annað sérstaklega, kæliskápa eða lághitageymslu ef unnt er.
77. Í skipum sem eru 24 metrar að lengd og lengri skal nota vistageymslu, kæliskáp eða annað lághitageymslurými.

Matvæli og drykkjarhæft vatn

78. Matvæli og drykkjarhæft vatn skal vera í nægu magni og með hliðsjón af fjölda fiskimanna, lengd og eðli sjóferðarinnar. Auk þess skulu þau vera af fullnægjandi gæðum, næringarinnihaldi, magni og breytileika, einnig að teknu tilliti til mismunandi þátta sem snerta kröfur fiskimannanna hvað varðar menningu og trúarbrögð í tengslum við matvæli.

79. Lögbært stjórnvald má mæla fyrir um lágmarksviðmiðanir um magn matvæla og vatns sem skulu vera um borð.

Hreinlegar og vistlegar dvalaraðstæður

80. Vistarverum skal haldið hreinum og vistlegum og þar skal ekki geyma vörur og vistir sem eru ekki persónulegar eigur íbúa eða varða öryggi þeirra eða björgun.

81. Eldhúsi og matvælageymsluaðstöðu skal haldið í þrifalegu ástandi.

82. Úrgangur skal geymdur í lokuðum og algjörlega þéttum ílátum og hann skal fjarlægja af svæðum þar sem matvæli eru meðhöndluð hvenær sem þörf krefur.

Skoðanir skipstjóra eða undir yfirstjórn skipstjóra

83. Í skipum sem eru 24 metrar að lengd og lengri skal lögbært stjórnvald krefjast þess að tíðar skoðanir fari fram af hálfu eða undir yfirstjórn skipstjóra til að tryggja að:

- a) vistarverur séu hreinar, íbúðarhæfar svo mannsæmandi sé, öruggar og þeim vel við haldið;
- b) matvæla- og vatnsbirgðir séu nægar; og
- c) eldhúsi og matvælageymsluaðstöðu sé haldið í þrifalegu og að þessum rýmum sé vel við haldið.

Skrá skal niðurstöður slíks eftirlits og þær aðgerðir sem gripið er til í því skyni að laga hvers kyns ágalla sem kunna að hafa komið fram og skulu þær liggja frammi til skoðunar.

Frávik

84. Lögbært stjórnvald má, að höfðu samráði, heimila frávik frá ákvæðum þessa viðauka til þess að taka tillit, án mismununar, til hagsmuna fiskimanna að því er varðar mismunandi og sérstök trúarbrögð og félagslega siði, að því tilskildu að slík frávik hafi ekki í för með sér að öll aðstaða verði óhagkvæmari en ef þessum viðauka hefði verið beitt.

Fylgiskjal II**Tilmæli nr. 199, um vinnu við fiskveiðar.**

Allsherjarþing Alþjóðavinnuálastofnunarinnar,

er kom saman til 96. þingsetu sinnar í Genf hinn 30. maí 2007 eftir kvaðningu stjórnarnefndar alþjóðavinnuálastofnunarinnar, og

sem veitir athygli tilmælum um starfsþjálfun fiskimanna, 1966 (nr. 126), og

að teknu tilliti til nauðsynjar þess að leysa af hólmi tilmæli um vinnu við fiskveiðar, 2005 (nr. 196), sem endurskoðar tilmæli um vinnutíma fiskimanna, 1920 (nr. 7), og

eftir að hafa ákveðið að samþykka tilteknar tillögur um vinnu við fiskveiðar, sem er fjórða mál á dagskrá þessa þings, og hafa ákveðið að þessar tillögur skuli birtast í formi tilmæla til viðbótar samþykkt um vinnu við fiskveiðar, 2007 (sem kallast hér á eftir „samþykktin“) og leysir af hólmi tilmæli um vinnu við fiskveiðar, 2005 (nr. 196);

samþykkir þingið í dag, 14. júní 2007, eftirfarandi tilmæli, sem nefna má tilmæli um vinnu við fiskveiðar, 2007.

I. HLUTI**ADSTÆÐUR VIÐ VINNU UM BORÐ Í FISKISKIPUM****VERND UNGMENNA**

1. Aðildarríki ættu að gera kröfur um þjálfun í landi fyrir einstaklinga frá 16 til 18 ára aldurs sem starfa um borð í fiskiskipum, að teknu tilliti til alþjóðlegra gerninga um þjálfun og vinnu um borð í fiskiskipum, þ.m.t. málefni um öryggi og heilbrigði við vinnu, næturvinnu, hættuleg verkefni, vinnu við hættulegan vélbúnað, meðhöndlun og flutninga þungra birgða með handafla, vinnu á heimskautasvæðum, vinnu langtímum saman og önnur mál sem koma í ljós eftir að tengdar hættur eru metnar.

2. Sjá má fyrir þjálfun einstaklinga frá 16 til 18 ára aldurs með því að stunda nám á námssamningi eða taka þátt í viðurkenndri þjálfunaráætlun sem færi fram samkvæmt settum reglum og væri undir eftirliti lögbærs stjórnvalds og myndi ekki að raska almennu námi einstaklingsins.

3. Aðildarríki ættu að gera ráðstafanir til að tryggja að öryggis-, björgunar- og neyðarbúnaður um borð í fiskiskipum þar sem eru fiskimenn undir 18 ára aldri miðist við stærð slíkra einstaklinga.

4. Vinnutími fiskimanna yngri en 18 ára ætti hvorki að fara yfir átta klukkustundir á dag né 40 klukkustundir á viku og þeir ættu ekki að vinna yfirvinnu nema það sé óhjákvæmilegt af öryggisástæðum.

5. Tryggja ætti fiskimönnum undir 18 ára aldri nægan tíma til allra máltíða og tryggja ætti a.m.k. klukkustundar langt hlé fyrir aðalmáltíð dagsins.

Læknisskoðun

6. Þegar aðildarríki mæla fyrir um hvers eðlis skoðunin á að vera ættu þau að taka tillit til aldurs einstaklingsins sem skoðaður er og hvers eðlis þær skyldur eru sem gegna á.

7. Læknisvottorðið ætti að vera undirritað af starfandi lækni með lækningaleyfi frá lögbæru stjórnvaldi.

8. Þeirri skipan ætti að koma á að gera einstaklingi, sem metinn er óhæfur til vinnu um borð í fiskiskipum eða tilteknum tegundum fiskiskipa eða til tiltekinnar vinnu um borð, kleift að sækja um að undirgangast frekari skoðun úrskurðarlæknis eða -lækna sem ættu að vera óháðir öllum eigendum fiskiskipa eða hvers kyns samtökum eigenda fiskiskipa eða fiskimanna.

9. Lögbært stjórnvald ætti að taka mið af alþjóðlegum leiðbeiningum um læknisskoðun og útgáfu atvinnuskírteina til einstaklinga sem starfa á sjó svo sem *Leiðbeiningum um framkvæmd læknisskoðana fyrir farmenn áður en þeir fara á sjó* (ILO/WHO).

10. Að því er varðar fiskimenn sem hafa hlotið undanþágu frá ákvæðum um læknisskoðun samkvæmt samþykktinni ætti lögbært stjórnvald að grípa til fullnægjandi ráðstafana til að standa fyrir heilbrigðiseftirliti með öryggi og heilbrigði við vinnu í huga.

Hæfni og þjálfun

11. Aðildarríki ættu:

- a) að taka tillit til viðurkenndra alþjóðlegra viðmiðana um þjálfun og hæfni fiskimanna til að meta þá hæfni sem krafist er til skipstjóra, stýrimanna, vélstjóra og annarra einstaklinga sem starfa um borð í fiskiskipum;
- b) að taka til skoðunar eftirfarandi þætti með tilliti til starfsþjálfunar fiskimanna: skipulag, stjórnun og samhæfing innanlands; viðmiðanir um fjármögnun og þjálfun; þjálfunaráætlanir, þ.m.t. þjálfun á undan starfsþjálfun og einnig stutt námskeið fyrir starfandi fiskimenn; þjálfunaraðferðir; og alþjóðlega samvinnu; og
- c) að tryggja að ekki sé um að ræða mismunun á aðgengi að þjálfun.

II. HLUTI

SKILMÁLAR UM ÞJÓNUSTU

Skráning þjónustu

12. Við lok hvers samnings ætti skráning þjónustunnar sem samningurinn tekur til að vera fiskimanninum sem í hlut á aðgengileg eða skráð í sjóferðabók fiskimannsins.

Sérstakar ráðstafanir

13. Hvað varðar fiskimenn sem falla ekki undir gildissvið samþykktarinnar ættu lögbær stjórnvöld að gera ráðstafanir til að veita þeim fullnægjandi vernd með tilliti til vinnuskilyrða þeirra og lausn deilumála.

Greiðsla til fiskimanna

14. Fiskimenn ættu að eiga rétt á fyrirframgreiðslu launa sinna samkvæmt tilteknum skilmálum.

15. Í skipum sem eru 24 metrar að lengd og lengri ættu allir fiskimenn að eiga rétt á lágmarksgreiðslu í samræmi við landslög, reglugerðir eða kjarasamninga.

III. HLUTI

VISTARVERUR

16. Þegar mælt er fyrir um kröfur eða leiðbeiningar ætti lögbært stjórnvald að taka tillit til viðeigandi alþjóðlegra leiðbeininga um vistarverur, matvæli, heilsu og hreinlæti að því er varðar einstaklinga sem starfa eða búa um borð í skipum, þ.m.t. í nýjustu útgáfu *Kóða um öryggi fiskimanna og fiskiskipa* (FAO/ILO/IMO) og *Valfrjálsra leiðbeininga um hönnun, smíði og búnað lítilla fiskiskipa* (FAO/ILO/IMO).

17. Lögbært stjórnvald ætti í samvinnu við viðkomandi samtök og stofnanir að semja og dreifa fræðsluefni og upplýsingum til notkunar um borð sem snerta öruggar og þrifalegar vistarverur og heilnæm matvæli um borð í fiskiskipum.

18. Skoðun vistarvera áhafnar sem lögbært stjórnvald krefst ætti að fara fram samhliða upphafsskoðunum eða reglulegum skoðunum eða skoðunum í öðrum tilgangi.

Hönnun og smíði

19. Sjá ætti fyrir fullnægjandi einangrun fyrir óvarin þilför yfir vistarverum áhafnar, ytri þil svefnklefa og borðsala, vélareisnir og öll þil sem liggja að eldhúsum og öðrum rýmum þar sem hiti myndast og, eftir þörfum, til að koma í veg fyrir þéttingu raka eða yfirhitun í svefnklefum, borðsölum, tómstundaherbergjum og göngum.

20. Veita ætti vörn gegn hitaáhrifum frá hvers kyns eim- eða hitavatnslögnum. Aðalgufu- og útblástursgreinar ættu ekki að liggja í gegnum vistarverur áhafnar eða í um

ganga til vistarvera áhafnar. Ef ekki er hægt að komast hjá þessu ættu allar eldsneytisleiðslur að vera nægilega einangraðar og varðar.

21. Efni og húsbúnaður sem notað eru í vistarverur ættu að vera rakapólin, auðhreinsuð og ekki líkleg til að hýsa meindýr.

Hávaði og titringur

22. Mörk fyrir hávaðastig vinnurýmis og vistarvera, sem lögbær stjórnvöld ákveða, ættu að vera í samræmi við *Leiðbeiningar Alþjóðavinnuálastofnunarinnar (ILO) um álagsstig og umhverfispætti á vinnustöðum* og, þar sem við á, sérstaka vernd sem Alþjóðasiglingamálastofnunin (IMO) leggur til og með öllum síðari breytingum og viðbótarskjölum fyrir viðunandi hávaðamörk um borð í skipum.

23. Lögbært stjórnvald, í tengslum við lögbærar alþjóðlegar stofnanir og fulltrúa samtaka eigenda fiskiskipa og fiskimanna, og að teknu tilliti til viðeigandi alþjóðlegra viðmiðana, eftir því sem við á, ætti reglulega að hafa til athugunar vandann sem tengist titringi um borð í fiskiskipum með það að markmiði að auka vernd fiskimanna, að því marki sem gerlegt er, gegn slæmum áhrifum titrings.

1) Slík skoðun ætti að ná til váhrifa af völdum mikils titrings á heilsu og vellíðan fiskimanna og þeirra ráðstafana sem mæla á fyrir um eða mæla með til að draga úr titringi um borð í fiskiskipum til verndar fiskimönnum.

2) Ráðstafanir sem koma til álita til að draga úr titringi eða áhrifum hans ættu að felast í:

- a) að fræða fiskimenn um þá hættu sem langvarandi váhrif af völdum titrings hefur á heilsu manna;
- b) að fiskimönnum verði séð fyrir viðurkenndum persónuhlífum; og
- c) að meta áhættu og draga úr váhrifum af völdum titrings í svefnklefum, matsölum, tómsunda- og þjónustuaðstöðu áhafnar ásamt öðrum vistarverum fiskimanna með því að grípa til ráðstafana í samræmi við leiðbeiningar sem kveðið er á um í *Leiðbeiningum Alþjóðavinnuálastofnunarinnar (ILO) um umhverfispætti á vinnustöðum* með öllum síðari breytingum, að teknu tilliti til mismunar váhrifa á vinnusvæðum og íbúðarsvæðum.

Hitun

24. Hitunarkerfið ætti að geta viðhaldið hita í vistarverum áhafnar við viðunandi skilyrði, sem lögbær stjórnvöld ákveða, við eðlileg veður- og loftslagsskilyrði sem líklegt er að ríki við störf og ætti að hanna það með það í huga að það stofni ekki heilbrigði og öryggi fiskimannanna eða öryggi skips í hættu.

Lýsing

25. Lýsing ætti hvorki að stofna öryggi né heilbrigði fiskimannanna eða öryggi skipsins í hættu.

Svefnklefar

26. Í hverri hvílu ætti að vera þægileg dýna með bólstruðum botni eða samsett bólstruð dýna, þ.m.t. gormabotn eða springdýna. Dýnan og bólstrunarefnið ættu að vera úr viðurkenndu efni. Rúm ættu ekki að vera hlið við hlið þannig að aðgangur að einu rúmi sé einungis mögulegur yfir annað rúm. Lægri hvíla í tveggja hæða fyrirkomulagi ætti ekki vera lægra en 0,3 metrum yfir gólfi og efri hvíla ætti að vera með rykþéttum botni, um það bil miðja vegu milli botns neðri hvílu og neðri brúnar þilfarsbita. Rúm ættu ekki að vera í meira en tveggja hæða kojum. Ef hvílum er komið fyrir meðfram skipshliðinni ætti einungis að vera ein hæð þar sem hliðargluggar eru staðsettir fyrir ofan hvílu.

27. Svefnklefar ættu að vera búnir tjöldum fyrir hliðarglugga auk spegils, lítils skáps fyrir snyrtivörur, bókahillu og nægilega mörgum fatasnögum.

28. Eins og frekast er kostur ætti að skipa hvílum skipverja þannig að vaktir séu aðskildar og að engir fiskimenn sem standa einungis dagvakt deili klefa með fiskimönnum sem standa næturvaktir.

29. Um borð í skipum sem eru 24 metrar að lengd eða lengri ætti að sjá til þess að svefnklefar fyrir karla og konur séu aðgreindir.

Hreinlætisaðstaða

30. Í rými fyrir hreinlætisaðstöðu:

- a) ætti gólf að vera úr slitsterku efni sem auðvelt er að hreinsa og úr rakapölnu efni og hafa fullnægjandi frárennsli;
- b) ættu þil að vera úr stáli eða öðru viðurkenndu efni sem ætti að vera vatnspétt í allt að 23 sentímetra hæð miðað við þilfarsbrún;
- c) ætti að vera viðunandi lýsing, hitun og loftræsting; og
- d) ættu nægilega víðar skólp- og úrgangslagnir að vera þannig smíðaðar og settar upp að lítil hætta sé á að þær stíflist og að auðvelt sé að hreinsa þær; slíkar lagnir ættu ekki að liggja í gegnum ferskvatns- eða drykkjarvatnsgeyma og þær ættu heldur ekki að liggja í loftum matsala eða svefnaðstöðu.

31. Salerni ættu að vera af samþykktri gerð, með fullnægjandi vatnssstreymi til niðurskolunar, ætíð tiltækileg og með sjálfstæðri stýringu. Þar sem því verður við komið ættu þau að vera staðsett í hentugri fjarlægð frá en aðskilin frá svefnrymum og þvottarymum. Ef fleiri en eitt vatnssalerni eru í rými ættu þau að vera nægilega afskermuð til að tryggja næði.

32. Hreinlætisaðstaða fyrir karla og konur ætti að vera aðskilin.

Tómstundaaðstaða

33. Í aðstöðu til tómstundaiðkunar ætti a.m.k. að vera bókaskápur ásamt aðstöðu til lestrar, skrifta og þar sem því verður við komið, leikja. Skoða ætti tómstundaaðstöðu og þjónustuaðstöðu reglulega til að tryggja að hún sé viðeigandi í ljósi breytinga sem verða á þörfum fiskimanna sem stafa af tækni- og rekstrarlegum þáttum, ásamt annarri þróun í útgerð. Einnig ætti að huga að því að sjá fiskimönnum fyrir eftirfarandi þeim að kostnaðarlausu, þar sem því verður við komið:

- a) herbergi til tóbaksreykinga;
- b) aðstöðu til að horfa á sjónvarp og ná útvarpssendingum;
- c) aðstöðu til að sýna kvikmyndir sem eru nægilega margar fyrir alla sjóferðina og skipti höfð á þeim með reglulegu millibili ef þörf krefur;
- d) íþróttabúnaði, þ.m.t. þjálfunarbúnaður, borð- og þilfarsleikir;
- e) bókasafni með starfstengdum bókum ásamt öðrum bókum þar sem bókakostur ætti að nægja alla sjóferðina og skipt er um hann með reglulegu millibili;
- f) aðstöðu til handiðnar; og
- g) rafbúnaði, eins og útvarpstækjum, sjónvarpstækjum, myndbandstækjum, DVD-spilara og geisladiskapilara, einkatölvu og hugbúnaði ásamt snældu- hljóðrita og snælduspilara.

Matvæli

34. Fiskimenn sem eru ráðnir sem matsveinar ættu að hafa hlotið menntun og þjálfun og uppfylla hæfnisskilyrði til að gegna starfi sínu um borð.

IV. HLUTI

LÆKNISHJÁLP, HEILSUGÆSLA OG TRYGGINGAVERND

Læknishjálpar um borð

35. Lögbert stjórnvald ætti að útbúa skrá yfir sjúkragögn og læknisáhöld sem henta miðað við þá áhættu sem við á og ættu að vera um borð í fiskiskipum; tilgreina ætti í slíkri skrá hreinlætisvörur fyrir konur ásamt umhverfisvænum förgunareiningum.

36. Fiskiskip þar sem 100 eða fleiri fiskimenn eru um borð ættu að hafa lækni um borð sem er til þess menntaður og hæfur.

37. Fiskimenn ættu að fá þjálfun í undirstöðuatriðum skyndihjálpar í samræmi við landslög og reglugerðir, að teknu tilliti til gildandi alþjóðagerninga.

38. Staðlað eyðublað fyrir læknaskýrslu ætti að vera þannig hannað að auðvelt sé að senda læknisfræðilegar og tengdar upplýsingar um einstaka fiskimenn milli skips og lands í trúnaði ef um er að ræða sjúkdóm eða meiðsl.

39. Í skipum sem eru 24 metrar að lengd og lengri ætti að hafa hliðsjón af eftirtöldum þáttum auk ákvæðanna í 32. gr. samþykktarinnar:

- a) þegar mælt er fyrir um sjúkragögn og læknisáhöld, sem eiga að vera um borð, ætti lögbært stjórnvald að taka tillit til alþjóðlegra tilmæla á þessu sviði, svo sem nýjustu útgáfu *Alþjóðlegrar læknisráðgjafar fyrir skip* (ILO/IMO/WHO) og *Skrár Alþjóðaheilbrigðismálastofnunarinnar WHO yfir nauðsynleg lyf*, auk framfara á sviði læknisfræðilegrar þekkingar og viðurkenndra aðferða við meðhöndlun;
- b) skoðun sjúkragagna og læknisáhalda ætti ekki að fara fram sjaldnar en á 12 mánaða fresti; skoðunarmaður ætti að tryggja að fyrningardagsetningar og geymsluaðstæður allra lyfja séu athugaðar, innihald sjúkrakassa sé í samræmi við lækningabók, sem notuð er innanlands, og að sjúkragögn séu merkt almennum heitum, hvers kyns sérheitum sem notuð eru og séu með fyrningardagsetningum og fyrirmælum um geymsluaðstæður;
- c) í lækningabókinni ber að skýra út hvernig á að nota læknisáhöldin og sjúkragögnin og hún ætti að vera þannig úr garði gerð að einstaklingum öðrum en læknum sé gert kleift að annast sjúka eða slasaða um borð, bæði með eða án læknisfræðilegrar aðstoðar með því að nýta almenn fjarskipti eða gervihnattafjarskipti; lækningabókin ætti að vera þannig úr garði gerð að höfð séu til hliðsjónar alþjóðleg tilmæli á þessu sviði, þ.m.t. þau sem koma fram í nýjustu útgáfum ritanna *Alþjóðleg læknisráðgjöf fyrir skip* (ILO/IMO/WHO) og *Leiðarvísir Alþjóðasiglingamálastofnunarinnar (IMO) í skyndihjálp til notkunar í slysatilvikum þar sem hættulegur varningur á í hlut*; og
- d) læknisfræðileg aðstoð með hjálp almennra fjarskipta eða gervihnattafjarskipta ætti að vera tiltæk öllum skipum þeim að kostnaðarlausu burtséð frá því undir hvaða fána þau sigla.

Öryggi og heilbrigði við vinnu

Rannsóknir, dreifing upplýsinga og samráð

40. Í því skyni að stuðla að stöðugum umbótum í þágu öryggis og heilsuverndar fiskimanna ættu aðildarríki að hafa stefnu og áætlanir um slysavarnir um borð í fiskiskipum þar sem kveðið er á um söfnun og dreifingu efnis um öryggi og heilbrigði við vinnu, rannsóknir og greiningu, að teknu tilliti til tækniframfara og þekkingar á sviði öryggis og heilbrigðis við vinnu og viðeigandi alþjóðlegra gerninga.

41. Lögbært stjórnvald ætti að grípa til ráðstafana til að tryggja reglulegt samráð um öryggis- og heilbrigðismál með það að markmiði að ganga úr skugga um að allir sem í hlut eiga séu vel upplýstir um þróun innanlands og alþjóðlega á þessu sviði og hvort hugsanlegt sé að slíkt hafi þýðingu fyrir fiskiskip sem sigla undir fána aðildarríkisins.

42. Þegar eigendum fiskiskipa, skipstjórum, fiskimönnum og öðrum viðkomandi einstaklingum er séð fyrir fullnægjandi og hentugu leiðbeiningar- og þjálfunarefni eða öðrum viðeigandi upplýsingum ætti lögbært stjórnvald að taka tillit til alþjóðlegra tilmæla, kóða, leiðbeininga og annarra upplýsinga. Í því sambandi ætti lögbært stjórnvald að fylgjast með og nýta alþjóðlegar rannsóknir og leiðbeiningar um öryggi og heilbrigði á sviði fiskveiða, þ.m.t. viðeigandi rannsóknir á sviði öryggis og heilbrigðis við vinnu almennt sem kann að gilda um vinnu um borð í fiskiskipum.

43. Koma ætti upplýsingum um tilteknar hættur á framfæri við alla fiskimenn og aðra einstaklinga um borð með opinberum tilkynningum, sem fela í sér fyrirmæli eða leiðbeiningar, eða með öðrum viðeigandi úrræðum.

44. Skipa ætti sameiginlegar nefndir um öryggi og heilbrigði við vinnu:

- a) í landi; eða
- b) um borð í fiskiskipum, ef lögbær stjórnvöld telja, að höfðu samráði, að það sé raunhæft með hliðsjón af fjölda fiskimanna um borð í skipinu.

Stjórnkerfi fyrir öryggi og heilbrigði við vinnu

45. Við þróun aðferða og áætlana um öryggi og heilbrigði á sviði fiskveiða ætti lögbært stjórnvald að taka mið af hvers kyns viðeigandi alþjóðlegum leiðbeiningum um stjórnkerfi fyrir öryggi og heilbrigði við vinnu, þ.m.t. *Leiðbeiningum um stjórnkerfi fyrir öryggi og heilbrigði við vinnu, ILO-OSH 2001.*

Áhættumat

46.

1) Gera ætti áhættumat í tengslum við fiskveiðar, eftir því sem við á, með þátttöku fiskimanna eða fulltrúa þeirra og ætti það að fela í sér:

- a) áhættumat og stjórnun;
- b) þjálfun, að teknu tilliti til viðkomandi ákvæðis III. kafla alþjóðasamþykktar um menntun, þjálfun, skírteini og vaktstöðu áhafnar fiskiskips, 1995 (STCW-F Convention) samþykktu af Alþjóðasiglingamálastofnuninni IMO, og
- c) kennslu fiskimanna um borð.

2) Í því skyni að framfylgja a-lið 1. mgr. ættu aðildarríki, að höfðu samráði, að samþykkja lög, reglugerðir eða aðrar ráðstafanir þar sem krafist er:

- a) reglulegrar og virkrar þátttöku allra fiskimanna í því að bæta öryggi og heilsu með stöðugri árvekni við að benda á hættur, meta áhættu og grípa til ráðstafana gegn áhættu með öryggisstjórnun;
  - b) stjórnkerfis fyrir öryggi og heilbrigði við vinnu sem kann að fela í sér stefnu á sviði öryggis og heilbrigðis við vinnu, ákvæði um þátttöku fiskimannsins og ákvæði um að skipuleggja, gera áætlanir, hrinda í framkvæmd og meta kerfið og gera ráðstafanir til að bæta kerfið; og
  - c) kerfis til að aðstoða við framkvæmd öryggis og heilbrigðisstefnu og áætlunar og sjá svo til að fiskimaðurinn hafi vettvang til að hafa áhrif á öryggis- og heilbrigðismál; forvarnaráðstafanir um borð ættu að vera þannig gerðar að fiskimennirnir bendi sjálfir á hættur og hugsanlegar hættur og geri ráðstafanir til að draga úr eða útiloka slíkar hættur.
- 3) Þegar ákvæðin sem um getur í a-lið 1. mgr. eru til meðferðar ættu aðildarríkin að taka tillit til viðeigandi alþjóðlegra gerninga um áhættumat og áhættustjórnun.

Tækniforskriftir

47. Aðildarríki ættu að beina athyglinni að eftirtöldu, eftir því sem unnt er og eins og við á miðað við aðstæður á sviði fiskveiða:

- a) haffæri og stöðugleika fiskiskipa;
- b) fjarskiptum;
- c) hitastigi, loftræstingu og lýsingu vinnusvæða;
- d) því að draga úr hálfu á yfirborðsflötum þilfara;
- e) öryggi vélbúnaðar, þ.m.t. öryggishlífar fyrir vélbúnað;
- f) nýliðafræðslu fiskimanna og veiðieftirlitsmanna um skipið þegar þeir koma fyrst um borð í það;
- g) persónuhlífum;
- h) slökkvistörfum og björgun mannlífa;
- i) lestun og losun skipsins;
- j) hífibúnaði;
- k) akkerisbúnaði og búnaði fyrir landfestar;
- l) öryggi og heilsu í íbúðarhluta;

- m) hávaða og titringi á vinnusvæðum;
- n) vinnuvistfræði, með tilliti til skipulagningu vinnustöðva og þess að meðhöndla og lyfta byrðum með handaflí;
- o) búnaði og aðferðum til að veiða, meðhöndla, geyma og vinna fisk og aðrar sjávarafurðir;
- p) skipahönnun, smíði og breytingum sem varða öryggi og heilbrigði við vinnu;
- q) siglingafræði og stjórn tökum skipa;
- r) hættulegum efnum sem notuð eru um borð í skipinu;
- s) öruggu aðgengi um borð og frá borði skips í höfn;
- t) sérstökum öryggis- og heilbrigðiskröfum fyrir ungmenni;
- u) því að koma í veg fyrir ofþreytu; og
- v) öðrum málum sem tengjast öryggi og heilsu.

48. Við setningu laga, reglugerða og gerð annarra ráðstafana um tækniviðmiðanir tengdum öryggi og heilsu um borð í fiskiskipum ætti lögbært stjórnvald að hafa hliðsjón af nýjstu útgáfu *Kóða um öryggi fiskimanna og fiskiskipa (FAO/ILO/IMO), A-hluta*.

Gerð skrár yfir atvinnusjúkdóma

49. Aðildarríki ættu að gera skrá yfir sjúkdóma sem vitað er að orsakist við váhrif hættulegra efna eða aðstæður á sviði fiskveiða.

Tryggingavernd

50. Í því skyni að færa út tryggingavernd í áföngum til allra fiskimanna ættu aðildarríki að halda til haga upplýsingum um eftirfarandi:

- a) hundraðshluta fiskimanna sem falla undir tryggingasviðið;
- b) ófyrirséðar aðstæður sem verndin nær til; og
- c) fjárhæðir bóta.

51. Sérhver einstaklingur sem nýtur verndar skv. 34. gr. ætti að eiga rétt á málskoti ef honum er neitað um bætur eða ef ákvörðun um bætur er talinn hafa verið óhagstæð hvað varðar umfang og fjárhæðir.

52. Veita ætti verndina sem um getur í 38. og 39. gr. samþykktarinnar við allar ófyrirséðar aðstæður.

V. HLUTI

ÖNNUR ÁKVÆÐI

53. Lögbært stjórnvald ætti að móta stefnu um skoðanir fyrir viðurkennda eftirlitsmenn til að gera ráðstafanirnar sem um getur í 2. mgr. 43. gr. samþykktarinnar.

54. Aðildarríki ættu að eiga með sér eins mikið samstarf og auðið er við að fara eftir leiðbeiningum samþykktum á alþjóðavettvangi um stefnumótum sem um getur í 53. mgr. þessara tilmæla.

55. Þegar aðildarríki veitir heimild til veiða í sérefnahagslögsögu sinni má það, í hlutverki sínu sem strandríki, krefjast þess að fiskiskip uppfylli kröfur samþykktarinnar. Séu slíkar heimildir veittar af hálfu strandríkja ættu þau ríki að hafa hliðsjón af skírteinum eða öðrum gildum skjölum þar sem tiltekið er að hlutaðeigandi skip hafi verið skoðað af lögbæru stjórnvaldi, eða fyrir þess hönd, og að það teljist uppfylla ákvæði samþykktarinnar.

Fylgiskjal III.

Skýrsla um starf nefndar um málefni Alþjóðavinnumálastofnunarinnar og framkvæmd á félagsmálasáttmála Evrópu árið 2007.

Eitt af því sem skapar Alþjóðavinnumálastofnuninni sérstöðu meðal annarra sérstofnana Sameinuðu þjóðanna er aðild fulltrúa atvinnurekenda og launafólks að stjórnnum, nefndum og ráðum stofnunarinnar. Samstarf fulltrúa ríkisstjórna, atvinnurekenda og launafólks var á vettvangi alþjóðastofnunar óþekkt árið 1919 þegar ILO hóf starfsemi. Stofnunin hefur með ýmsum hætti reynt að hafa áhrif á ríkisstjórnir þannig að þau taki upp hliðstæða samvinnu við samtök atvinnurekenda og launafólks um málefni vinnumarkaðarins. Dæmi um þetta er alþjóðasamþykkt nr. 144, um samstarf ríkisvalds og aðila vinnumarkaðarins um framkvæmd alþjóðlegra reglna á sviði vinnumála, sem Ísland fullgilti árið 1981. Í anda þessarar samþykktar var samstarfsnefnd ríkisvalds og aðila vinnumarkaðarins skipuð 16. apríl 1982 sem fjallar um samskipti Íslands við Alþjóðavinnumálastofnunina, venjulega nefnd ILO-nefndin.

Árið 2007 skipuðu eftirtaldir nefndina: Fulltrúi samtaka atvinnurekenda: Hrafnhildur Stefánsdóttir, lögfræðingur Samtaka atvinnulífsins. Fulltrúi samtaka launafólks: Magnús M. Norðdahl, lögfræðingur Alþýðusambands Íslands. Fulltrúi félagsmálaráðherra og jafnframt formaður nefndarinnar: Gylfi Kristinsson, skrifstofustjóri í félagsmálaráðuneytinu.

Verkefni nefndarinnar beinast fyrst og fremst að málefnum sem tengjast samskiptum Íslands við Alþjóðavinnumálastofnunina og leiða af aðildinni að stofnuninni. Nefndinni var með sérstöku erindisbréfi félagsmálaráðherra, dags. 5. maí 1988, falið að fjalla um framkvæmd Íslands á félagsmálasáttmála Evrópu. Ástæðan er meðal annars sú að ýmis ákvæði félagsmálasáttmálans eiga uppruna að rekja til alþjóðasamþykktar ILO. Það hefur því þótt hagkvæmt að nefndin fjalli einnig um framkvæmd á sáttmálanum og skýrslur Íslands um framkvæmd hans.

Árið 2007 hélt nefndin samtals níu fundi. Helstu viðfangsefni nefndarinnar voru eftirfarandi:

Málefni Alþjóðavinnumálastofnunarinnar.

a. Skýrslur um framkvæmd alþjóðasamþykktar á sviði félags- og vinnumála.

Í 22. gr. stofnskrár Alþjóðavinnumálastofnunarinnar er kveðið á um þá skyldu aðildarríkja að gefa stofnuninni skýrslu um framkvæmd alþjóðasamþykktar sem þau hafa fullgilt. Skýrslur skulu teknar saman á tveggja ára fresti um framkvæmd á grundvallarsamþykktunum en yfirleitt er skýrslutímabilið fjögur ár að því er varðar aðrar samþykktir ILO. Þessu til viðbótar er ákvæði í 19. gr. stofnskrárinnar sem heimilur stjórnarnefnd Alþjóðavinnumálastofnunarinnar að óska eftir því við aðildarríkin að þau gefi skýrslu um framkvæmd á samþykktum sem þau hafa ekki fullgilt. Þessari heimild er beitt reglulega og er tilgangurinn að vekja athygli á umræddri samþykkt og hvetja aðildarríkin til að taka fullgildinguna hennar til athugunar. Umfang skýrslanna er mjög mismunandi. Í sumum tilvikum er nægilegt að vísa til fyrri skýrslna. Í öðrum tilvikum eru þær umfangsmeiri einkum ef sérfræðinganefnd Alþjóðavinnumálastofnunarinnar hefur beint spurningum til stjórnvalda um tiltekin atriði.

Árið 2007 undirbjó ILO-nefndin skýrslur ríkisstjórnarinnar um framkvæmd eftirfarandi alþjóðasamþykktar sem Ísland hefur fullgilt:

— nr. 87, um félagafrelsi,

- nr. 98, um samningafrelsi,
- nr. 100, um jöfn laun karla og kvenna fyrir jafnverðmæt störf,
- nr. 102, um lágmark félagslegs öryggis,
- nr. 111, um misrétti með tilliti til atvinnu eða starfs,
- nr. 122, um stefnu í atvinnumálum, og
- nr. 144, varðandi samstarf um framkvæmd alþjóðlegra reglna á sviði vinnumála.

b. Undirbúningur fyrir Alþjóðavinnumálaþingið og þátttaka í því.

96. Alþjóðavinnumálaþingið.

Á fyrri hluta árs 2007 fjallaði ILO-nefndin um skjöl sem alþjóðavinnumálaskrifstofan hafði tekið saman til undirbúnings 96. Alþjóðavinnumálaþinginu sem haldið var dagana 30. maí til 15. júní 2007. Á fyrsta fundi eftir lok þingsins fór nefndin yfir helstu niðurstöður þess. Eftirfarandi kom fram á fundi nefndarinnar:

Fundir allsherjarþingsins og skipulag þingsins.

Skipulagi 96. Alþjóðavinnumálaþingsins var breytt í veigamiklum atriðum frá því sem lengi hefur tíðkast. Þannig hófust nefndarstörf þegar eftir þingsetningu miðvikudaginn 30. maí. Almennar umræður hófust ekki fyrr en í þriðju þingviku þegar þingnefndir höfðu lokið störfum. Þingfulltrúar gátu þar af leiðandi einbeitt sér að nefndarstörfunum. Þótt flestir væru ánægðir með breytta skipan komu í ljós ágallar sem nauðsynlegt er að sníða af. Mikill fjöldi skráði sig á mælendaskrá og drögust umræður á allsherjarþinginu oft fram á kvöld. Þannig mátti félagsmálaráðherra sæta því að bíða í tæpar tvær klukkustundir eftir því að fá orðið þrátt fyrir margtregaða staðfestingu á úthlutuðum ræðutíma. Fundarstjórn þingforseta vakti athygli. Hann veitti orðið bæði fulltrúum sem voru á eftir ráðherra og einnig aðilum sem ekki voru skráðir á auglýstri mælendaskrá. Fulltrúi Íslands tók málið upp í IMEC-hópnum og talsmaður hópsins í stjórnarnefnd ILO gerði þetta að umtalsefni. Nefndar voru tvær ástæður fyrir því að dagskrá þingsins raskaðist með þessum hætti. Annars vegar fjöldi gesta sem forstjóri ILO hafði boðið að ávarpa þingið og hins vegar að skýrslum nefnda var skotið inn á milli við almennar umræður á allsherjarþinginu. Að öðru leyti voru þeir sem tjáðu sig ánægðir með breytinguna. Rætt var um vandræðaganginn varðandi kjör forseta þingsins. Það var komið að Afríkuríkjum að tilnefna þingforseta. Þeim tókst ekki að koma sér saman um tilnefningu þannig að niðurstaðan var sú að vinnumálaráðherra Albaníu var kosinn forseti þingsins. Skiptar skoðanir voru á því hvort bjóða eigi Afríkuríkjunum að tilnefna forseta 97. Alþjóðavinnumálaþingsins eða hvort hlaupið verði yfir þau í þessari umferð. Nefndarmenn voru á því að takmarka eigi fjölda þeirra gesta sem ávarpa vinnumálaþingið við einn til tvo á hverju þingi eins og tíðkast hefur undanfarna áratugi.

Nefnd um framkvæmd alþjóðasamþykktu.

Merkja mátti nokkrar umbætur á starfi þingnefndar um framkvæmd alþjóðasamþykktu. Líkt og fyrir 95. þingið bærust aðildarríkjunum skömmu fyrir þingið drög að skrá yfir mál sem hugsanlega yrðu tekin til umfjöllunar í nefndinni. Þetta gerði fulltrúum hlutaðeigandi ríkisstjórna kleift að búa sig undir umræður í þingnefndinni sem auðveldaði nefndarstörfin. Einnig var ljóst að fulltrúar atvinnurekenda og einkum fulltrúar launafólks skipulögðu betur en áður þátttöku sína í nefndarstörfunum. Þannig voru fluttar mun færri ræður um hvert málefni sem var til umfjöllunar. Af þessu leiddi að kvöldfundir voru fáir og þingfulltrúar áttu leyfi seinni

laugardaginn á starfstíma nefndarinnar. Starf þingnefndarinnar hefur þannig orðið markvissara og skilvirkara. Þó sló í brýnu milli fulltrúa atvinnurekenda og launafólks. Deiluefnið var málefni Kólumbíu og Venesúela.

Fjárhagsnefnd fulltrúar ríkisstjórna.

Gylfi Kristinsson var kosinn formaður þingnefndar sem fjallar um fjárhags- og starfsáætlun Alþjóðavinnuálagstofnunarinnar. Hann kvaðst ánægður með hvernig til hafi tekist. Oft hafa verið flokkadrættir í nefndinni sem hefur staðið nefndarstarfinu fyrir þrífum einkum þegar fjallað er um fjárhags- og starfsáætlun sem er til tveggja ára í senn. Í ár brá svo við að þótt fjöldi ávarpa væri fluttur í nefndinni var nokkuð breið samstaða um að styðja tillögur að fjárhags- og starfsáætlun til næstu tveggja ára. Fulltrúar nokkurra ríkja höfðu fyrirvara og greiddu atkvæði gegn tillögu að starfs- og fjárhagsáætlun þegar hún kom til umfjöllunar á allsherjarþinginu. Þeirra á meðal voru fulltrúar Bandaríkjanna, Kanada, Ástralíu, Stóra-Bretlands og Nýja-Sjálands.

Nefnd um málefni fiskimanna.

Jón H. Magnússon, Sverrir Konráðsson og Sævar Gunnarsson lýstu yfir ánægju með starf nefndar sem fjallaði um tillögu að alþjóðasamþykkt og tilmælum um vinnu við fiskveiðar. Ólíkt því sem gerðist fyrir tveimur árum gekk nefndarstarfið greiðlega. Ýmislegt stuðlaði að þessu. Fulltrúar atvinnurekenda og launafólks hófu þegar eftir þingið 2005 viðræður um þau atriði sem höfðu valdið mestum ágreiningi. Allnokkrir fundir voru haldnir á næstu tveimur árum. Á sérfræðingafundi ILO í desember 2006 náðu Japanir samkomulagi við fiskimenn um lausn á ágreiningsatriðum varðandi stærðarmörk skipa. Japanska ríkisstjórnin lagði fram formlegar breytingartillögur við þau drög að alþjóðasamþykkt sem lögð voru fyrir 96. Alþjóðavinnuálagþingið. Á fundi ILO-nefndarinnar kom fram að Ari Guðmundsson, sem starfar hjá Matvæla og landbúnaðarstofnun Sameinuðu þjóðanna (FAO), hafi tekið þátt í umræðum á desemberfundinum þar sem samkomulag náðist við fiskimenn um breytingartillögur Japana. Einnig kom fram að frumkvæði Íslands að styðja breytingartillögur Japana hafi haft jákvæð áhrif á aðrar þjóðir og atvinnurekendahópinn sem hafi ákveðið að styðja tillögurnar.

Á fundi ILO-nefndarinnar var skipst á skoðunum um næstu skref. Fram kom að Sverrir Konráðsson þýðir samþykktina og tilmælin á íslensku. Einnig kom fram að það sem er helst í veginum fyrir fullgildingu Íslands eru ákvæði um læknisskoðun fiskimanna og læknisvottorð. Slík ákvæði eru annaðhvort ekki í lögum eða eru mjög ófullkomin. Ákveðið var að Siglingastofnun afli upplýsinga frá öðrum löndum um reglur sem gilda um þetta efni, einkum Danmörku og Noregi. Þetta gildir einnig um forsendur þess að hægt sé að fullgilda samþykkt um vinnuskilyrði farmanna. Spurningin um fullgildingu hennar var rædd síðar á fundinum.

Nefnd um sjálfbær fyrirtæki.

Ein af þingnefndum Alþjóðavinnuálagþingsins fjallaði um sjálfbær fyrirtæki. Hrafnhildur Stefánsdóttir tók þátt í störfum nefndarinnar. Skýrsla, sem alþjóðavinnuálagstofnanin hafði tekið saman, lá til grundvallar umræðum í nefndinni. Nefndi skilaði skýrslu til allsherjarþingsins. Í henni kemur meðal annars fram að líta beri á sjálfbær fyrirtæki sem tæki til að auka hagvöxt, velsæld, fjölga störfum og skapa aðstæður fyrir mannsæmandi vinnuskilyrði. Efling sjálfbærra fyrirtækja sé þannig tæki til að hrinda í framkvæmd áætluninni um mannsæmandi vinnuskilyrði, stuðla að sjálfbærri þróun og endurnýjun sem leiði til betri lífsskjara þegar til lengri tíma er litið.

Í niðurstöðunum er gerð nánari grein fyrir skilyrðum og forsendum fyrir því að sjálfbær fyrirtæki geti þrífist. Nefnd eru atriði eins og að friður ríki, góðir stjórnarhættir, samningaviðræður milli aðila vinnumarkaðarins, að mannréttindi séu virt sem og alþjóðlegar reglur á sviði félags- og vinnumála, að stuðlað sé að frumkvæði einstaklinganna, að í gildi séu hagstæðar og örvandi reglur fyrir fyrirtæki, að eignaréttur njóti verndar, að í gildi séu samkeppnisreglur, greiður aðgangur að fjármálastofnunum, virkt samskiptakerfi, menntastofnanir og fullnægjandi félagslegt öryggisnet. Samtímis sem viðurkennd er þörf fyrirtækja fyrir ágóða er lögð áhersla á að tillit sé tekið til umhverfisins og stuðlað að mannsæmandi vinnuskilyrðum.

Nefnd um aðstoð ILO við aðildarríkin til að takast á við afleiðingar alþjóðavæðingar.

Flókin og umfangsmikil umræða átti sér stað í þingnefnd sem fjallaði um eflingu Alþjóðavinnuálastofnunarinnar til að aðstoða aðildarríkin til að takast á við afleiðingar alþjóðavæðingarinnar í anda stofnskrár stofnunarinnar, þ.e. að fólk búi við mannsæmandi skilyrði. Magnús M. Norðdahl tók þátt í starfi nefndarinnar. Nefndarmenn voru sammála um að leggja fyrir allsherjarþingið ályktunartillögu sem var samþykkt. Í samþykktinni kemur fram að ákveðið sé að þetta mál verði til annarrar umræðu á Alþjóðavinnuálaginu að ári. Jafnframt er starfsmönnum alþjóðavinnuálastofnunarinnar falið að semja drög að skuldbindandi yfirlýsingu um þetta efni. Lagt er fyrir skrifstofuna að drög að slíkri yfirlýsingu liggi fyrir ekki síðar en tveimur mánuðum fyrir næsta Alþjóðavinnuálag.

Helstu niðurstöður nefndarinnar eru þær að leggja til að samþykktir Alþjóðavinnuálastofnunarinnar verði flokkaðar eftir efni. Flokkunin dragi dóm á þeim fjórum þáttum sem áætlunin um mannsæmandi vinnuskilyrði byggist á. Þeir þættir eru fjölgun starfa, vinnuskilyrði, félagslegt öryggi, þ.m.t. vinnuumhverfi, og samningaviðræður aðila vinnumarkaðarins. Reglulega fari fram athugun á framkvæmd samþykktu í tilteknum flokki. Skýrsla um niðurstöðuna verði til umfjöllunar í sérstakri nefnd Alþjóðavinnuálagingsins. Skapað verði svigrúm til að verja fjármagni til sérstakra aðgerða til að liðsinna þeim aðildarríkjum sem eiga í erfiðleikum með að uppfylla þær kröfur sem settar eru í hlutaðeigandi samþykktum. Sérstök áhersla er lögð á samstarf sérstofnana Sameinuðu þjóðanna þannig að aðstoðin verði samræmd og veitt af einum aðila.

c. Fullgildingar á alþjóðasamþykktum.

Fundur um alþjóðasamþykkt ILO nr. 186, um vinnuskilyrði farmanna.

Hinn 22. október 2007 stóð ILO-nefndin fyrir fundi um greinargerð sem Haraldur Steinþórsson hafði tekið saman fyrir Siglingastofnun. Í henni eru bornar saman kröfur sem gerðar eru í samþykkt Alþjóðavinnuálastofnunarinnar nr. 186, um vinnuskilyrði farmanna, við ákvæði íslenskra laga og reglugerða. Helstu hagsmunaaðilum var boðið að senda fulltrúa á fundinn. Alþýðusamband Íslands, Samtök atvinnulífsins, Félag skipstjórnarmanna og Sjómann- og fiskimannasamband Íslands þáðu boðið og sendu fulltrúa til fundarins. Að auki sátu hann fulltrúar heilbrigðis- og tryggingamálaráðuneytis, samgönguráðuneytis og Siglingastofnunar.

Fundurinn hófst á því að minnt var á að þetta væri í annað skipti sem ILO-nefndin hafi haldið fund sem sérstaklega hafi verið helgaður umfjöllun um efni samþykktar nr. 186, um vinnuskilyrði farmanna. Fjallað var um málið á 258. fundi nefndarinnar sem haldinn var 30. nóvember 2006. Á þeim fundi hafi komið fram að efni samþykktarinnar heyrir til verksviðs samgönguráðuneytisins. Áhöld voru um það hvort tiltekin atriði kynnu að heyra undir dóms- og kirkjumálaráðuneytið en niðurstaða fundarins var sú að efni samþykktarinnar væri á verksviði samgönguráðuneytisins og

Siglingastofnunar. Engu að síður hafi dómsmálaráðuneytinu verið gert viðvart um fundinn. Fram kom að samgönguráðuneytið hafi í mars 2007 sent félagsmálaráðuneytinu bréf þar sem hvatt var til þess að samþykkt nr. 186 verði fullgilt. Á það var einnig minnt að ráðherraráð Evrópusambandsins hafi á fundi sínum í byrjun júní 2007 mælt með því að aðildarríki Evrópusambandsins fullgildi samþykktina fyrir árslok 2010. Á því var einnig vakin athygli að alþjóðavinnuáskrifstofan hafi sett sér það fimm ára markmið að árið 2011 hafi 30 ríki sem ráði yfir þriðjungi tonnafjölda farmskipa fullgilt samþykktina og að hún gangi í gildi tólf mánuðum síðar.

Á fundinum var farið yfir greinargerð Siglingastofnunar. Lögð var áhersla á að fara yfir þau atriði þar sem vafi leikur á að íslensk lög og reglur uppfylli kröfur sem samþykktin gerir. Þannig var rætt um ákvæði samþykktarinnar í reglu 1.2 um læknisvottorð. Fram kom að um læknisvottorð gildi ákvæði reglugerðar nr. 586/1991. Enn fremur er á heimasíðu Siglingastofnunar að finna ítarlegt eyðublað fyrir lækna til að votta heilbrigði sjómanna. Niðurstaða fundarins var sú að fela fulltrúum heilbrigðis- og tryggingamálaráðuneytisins og samgönguráðuneytisins að fara ítarlega yfir þennan þátt og hafa sérstaklega í huga ákvæði samþykktarinnar um tveggja ára gildistíma læknisvottorðs.

Rætt var um ákvæði samþykktarinnar í B2.3 um vinnu- og hvíldartíma og orlofsrétt farmanna undir 18 ára aldri. Fram kom ábending um að þessar reglur séu fyrst og fremst leiðbeinandi fyrir aðildarríki.

Í greinargerð Siglingastofnunar er fjallað um ákvæði samþykktarinnar um vistarverur skipverja. Þar kemur fram að ákvæði íslenskra laga og reglugerða séu ekki fyllilega í samræmi við ákvæði samþykktarinnar. Þannig vantar þrjá sentímetra upp á að ákvæði íslenskra laga uppfylli kröfur samþykktarinnar um lofthæð í vistarverum farmanna. Þær kröfur gilda um skip sem byggð eru eftir að samþykktin gengur í gildi.

Einnig var farið yfir ákvæði samþykktarinnar um lækniþjónustu og tryggingavernd farmanna. Svo virðist sem ákvæði íslenskra laga og reglugerða uppfylla kröfur sem settar eru í samþykktinni. Fulltrúi heilbrigðis- og tryggingamálaráðuneytisins ætlar að kanna þennan þátt nánar.

Orð féllu á fundinum um gildi þess að Ísland fullgildi samþykktina. Bent var á að nánast ekkert kaupskip sigli undir íslenskum fána. Fram kom að af hálfu samgönguráðuneytisins sé unnið að því að gera það fýsilegri kost að kaupskip séu skráð á Íslandi. Á því var vakin athygli að þótt samþykktin feli í sér mikilvægar skyldur fánarríkis séu skyldur hafnarríkis ekki síður mikilvægar. Hafnarríki gegni mikilvægu hlutverki við að fylgjast með því að fylgt sé ákvæðum samþykktarinnar og að virt séu þau réttindi sem í henni felast fyrir farmenn.

Alþjóðasamþykkt nr. 158, um uppsögn starfs af hálfu atvinnurekanda.

Árið 2007 hélt nefndin áfram umfjöllun um fullgildinguna Íslands á alþjóðasamþykkt nr. 158, um uppsögn starfs af hálfu atvinnurekanda. Yfirferð nefndarinnar yfir samþykktina hófst í nóvember 2004 í framhaldi af ósk Alþýðusambands Íslands. Í minnisblaði, dags. 18. október 2005, var félagsmálaráðherra gerð grein fyrir afstöðu Alþýðusambands Íslands og Samtaka atvinnulífsins til fullgildingar samþykktarinnar. Í því kemur meðal annars fram að Alþýðusamband Íslands telji málið fyrst og fremst snúast um rétt starfsmanna til að fá upplýsingar um ástæður uppsagnar og hvort þær byggji á málefnalegum ástæðum. Það fjalli ekki um rétt atvinnurekanda til að segja upp starfsmanni. Fullgilding hafi því hverfandi áhrif á sveigjanleika á íslenskum vinnumarkaði. Alþýðusamband Íslands leggur til að ILO-samþykkt nr. 158 verði fullgilt og kallar eftir afstöðu stjórnvalda til þess. Samtök atvinnulífsins eru

öndverðrar skoðunar. Samtök atvinnulífsins telja að samþykkt ILO nr. 158 feli í sér bann við uppsögnum af hálfu atvinnurekanda nema hann geti sýnt fram á að ástæða uppsagnarinnar sé samdráttur í rekstri eða að fyrir þeim séu gildar ástæður sem varða hæfni eða háttsemi starfsmannsins. Fullgilding drægi því verulega úr sveigjanleika í íslensku atvinnulífi, viðbragðsflýti og snerpu fyrirtækja. Vilji fyrirtækja til nýráðningar yrði einnig minni. Samtök atvinnulífsins séu þar af leiðandi andvíg fullgildingu samþykktarinnar.

Félagsmálaráðuneytið brást við framangreindri niðurstöðu með því að fela Rannsóknasetri vinnuréttar- og jafnréttismála við Háskólann á Bifröst með bréfi, dags. 5. maí 2006, að semja tillögu að leiðbeiningarreglum varðandi uppsagnir starfsmanna í anda samþykktar Alþjóðavinnuálastofnunarinnar nr. 158, um uppsögn starfs af hálfu atvinnurekanda.

Félagsmálaráðuneytinu barst 10. september 2007 greinargerð frá Rannsóknasetri vinnuréttar- og jafnréttismála um samþykkt Alþjóðavinnuálastofnunarinnar nr. 158, um uppsögn starfs af hálfu atvinnurekanda. Á fundi ILO-nefndarinnar var farið yfir helstu niðurstöður í greinargerð Rannsóknasetursins. Þar kemur meðal annars fram að ekki sé flókið að útbúa leiðbeiningarreglur á grundvelli samþykktarinnar. Það sé hins vegar ljóst að nokkrum ákvæðum samþykktarinnar verði ekki hrundið í framkvæmd með leiðbeiningarreglum einum. Nefnd eru ákvæði sem lúta að áfrýjun uppsagnar, sönnunarbyrði og því hvaða áhrif niðurstaða dómstóls eða úrskurðaraðila skuli hafa. Þá kemur fram að óljóst sé hvaða fyrirkomulagi eigi að fylgja við setningu slíkra reglna þar sem það sé mjög mismunandi í nágrannaríkjunum. Niðurstaða Rannsóknasetursins er sú að ekki sé unnt að setja fram leiðbeiningarreglur um þetta efni nema að til komi pólitísk stefnumörkun og nákvæmari tilsögn um það eftir hvaða fyrirkomulagi sé rétt að vinna reglurnar.

Alþjóðasamþykktir nr. 81 og 129, um vinnuvernd.

Í skýrslu um starf ILO-nefndarinnar árin 2005 og 2006 kemur fram að nefndin hafi rætt um fullgildingu á alþjóðasamþykktum nr. 81 og 129, um vinnuvernd, í tengslum við samantekt á skýrslu um framkvæmd samþykktanna sem alþjóðavinnuálastofnunin óskaði eftir á grundvelli 19. gr. stofnskrár Alþjóðavinnuálastofnunarinnar. Fram kemur að leitað hafði verið umsagnar Vinnueftirlits ríkisins um fullgildingu samþykktanna. Í bréfi Vinnueftirlitsins frá 25. nóvember 2005 kemur fram að aðstæður á Íslandi séu að flestu leyti í samræmi við ákvæði samþykktarinnar að undanskildu einu atriði. Í 3. gr. samþykktar nr. 81 og 6. gr. samþykktar nr. 129 er tekið fram að meðal verkefna vinnueftirlits sé að hafa eftirlit með því að laun séu greidd í samræmi við samninga. Á Íslandi er þetta verkefni í höndum samtaka launafólks en ekki Vinnueftirlitsins. Niðurstaða ILO-nefndarinnar var sú að samþykkja að leita nánari skýringar starfsmanna alþjóðavinnuálastofnunarinnar í Genf á umræddum ákvæðum. Þetta var gert á fundi sem nefndin átti 1. júní 2006 með starfsmönnum alþjóðavinnuálastofnunarinnar í Genf. Á fundinum var farið yfir ákvæði samþykktar nr. 81, einkum túlkun á ákvæðum 1. mgr. 3. gr. varðandi eftirlit vinnueftirlits með greiðslu launa. Niðurstaða fundarins var sú að ákveðið var að félagsmálaráðuneytið sendi alþjóðavinnuálastofnunni bréf þar sem óskað yrði eftir túlkun skrifstofunnar á framangreindu ákvæði. Bréfið var sent alþjóðavinnuálastofnunni 16. október 2006. Svar barst í bréfi, dags. 15. mars 2007. Í bréfinu eru íslensk stjórnvöld fullvissuð um það að umrætt ákvæði eigi ekki að standa í vegi fyrir fullgildingu samþykktarinnar. Í framhaldi af bréfinu samþykkti nefndin á 267. fundi sínum 15. nóvember 2007 að mæla með því við

félagsmálaráðherra að samþykktir Alþjóðavinnuálastofnunarinnar nr. 81 og 129 verði fullgiltar.

Alþjóðasamþykkt nr. 187, um vinnuvernd.

Árið 2007 fjallaði ILO-nefndin einnig um hugsanlega fullgildingu íslenskra stjórnvalda á samþykkt nr. 187, um vinnuvernd. Meðal annars var farið yfir umsögn Vinnueftirlits ríkisins um málið. Meginniðurstaða Vinnueftirlitsins er sú að íslensk lög og reglur uppfylli ekki kröfur sem samþykktin geri um söfnun upplýsinga um vinnuslys og atvinnusjúkdóma. Fram kemur að ástæðan sé sú að ekki hafi verið sett reglugerð um að tilteknir atvinnusjúkdómar skuli slysatryggðir þrátt fyrir að slíkt sé heimilt í 5. mgr. 27. gr. laga um almannatryggingar. Þar af leiðandi liggi ekki fyrir hagtölur um atvinnusjúkdóma eins og krafist sé í samþykktinni. Vinnueftirlit ríkisins bendir í bréfi sínu á fleiri atriði þessu tengt. Nefndin hefur ekki lokið umfjöllun um þetta málefni.

d. Skýrsla félagsmálaráðherra um Alþjóðavinnuálastofningið í Genf.

Aðild að Alþjóðavinnuálastofnuninni fylgir sú skylda að kynna löggjafarsamkomu þær samþykktir sem Alþjóðavinnuálastofningin afgreiða. Á Íslandi er þetta ákvæði uppfyllt með þeim hætti að félagsmálaráðherra gefur Alþingi skýrslu um Alþjóðavinnuálastofningin. Í skýrslunum eru birtar í íslenskri þýðingu þær samþykktir, tilmæli og ályktanir sem þingin afgreiða. Árið 2007 var haft samráð við ILO-nefndina um skýrslu félagsmálaráðherra um 95. Alþjóðavinnuálastofningið sem haldið var 31. maí til 16. júní 2006. Í skýrslunni er birt samþykkt nr. 187 og tilmæli nr. 197, um vinnuvernd, sem getið er um hér að framan. Einnig eru birt í skýrslunni tilmæli nr. 198, um ráðningarsamband.

e. Viðræður við kínversk stjórnvöld um fríverslunarsamning.

Fulltrúar utanríkisráðuneytisins, Benedikt Jónsson sendiherra og María Erla Marelsdóttir sendiráðsritari, komu á fund nefndarinnar til að kynna efni viðræðna íslenskra og kínverskra stjórnvalda um fríverslunarsamning milli landanna. Á fundinum kom fram að samningaviðræður við Kínverja um fríverslunarsamning hafi hafist 11. apríl 2006. Fram til þess tíma höfðu verið haldnir þrjú samningafundurir. Á undirbúningsfundi ríkjanna í janúar 2007 voru lögð fram drög að meginmáli samningsins. Af hálfu íslensku samninganefndarinnar var lögð áhersla á að samningurinn nái til viðskipta bæði með vörur og þjónustu.

Á fundinum með fulltrúum utanríkisráðuneytisins kom til umræðu áætlun Alþjóðavinnuálastofnunarinnar um mannsæmandi vinnuskilyrði hvar sem er í heiminum og að virt sé yfirlýsing stofnunarinnar frá árinu 1998 um grundvallarréttindi í atvinnulífnum. Fram kom að í tvíhliða fríverslunarsamningi Kína og Síle séu ákvæði um samstarf meðal annars á sviði vinnuáála. Líklegt er talið að Kínverjar óski eftir því að hliðstæð ákvæði verði tekin upp í samninginn við Ísland.

Á fundinum var minnt á að Alþjóðavinnuálastofnunin hafi á sínum tíma verið stofnuð til að jafna samkeppnisstöðu í atvinnulífnum með setningu reglna um samskipti á vinnumarkaði. Á þessu hafi verið þörf árið 1919. Ef eitthvað er sé þörfin nú enn ríkari á tímum alþjóðavæðingar atvinnu- og efnahagslífs. Þessi mál séu um þessar mundir í forgangi hjá ILO og var vísað til skýrslu nefndar á vegum ILO um félagslegar afleiðingar alþjóðavæðingar sem kom út árið 2004. Í þeirri skýrslu séu settar fram tillögur til stjórnvalda og samtaka aðila vinnumarkaðarins um viðbrögð við alþjóðavæðingunni.

Fulltrúar heildarsamtaka aðila vinnumarkaðarins í ILO-nefndinni vöktu á því athygli að kínversk stjórnvöld standi sig illa við að fullgilda og framkvæma samþykktir Alþjóðavinnuástandastofnunarinnar. Um þetta vitni fjöldi kæra og kvartana sem hafa borist ILO. Fram kom hjá fulltrúa Samtaka atvinnulífsins að hann hafi haft efasemdir um að tengja saman viðskiptasamninga og mannréttindi. Hann benti á vanda margra þróunarríkja við að byggja upp félagslegt öryggiskerfi og nefndi í því sambandi tilboð Alþjóðabankans um aðstoð við ríki sem vildu byggja upp kerfi atvinnuleysisbóta. Fulltrúar Alþýðusmbands Íslands greindu frá stöðu samtaka launafólks í Kína sem væru enn í nánum tengslum við Kommúnistaflokkinn, frjáls samtök launafólks væru bönnuð og leiðtogar þeirra fangelsaðir. Það væri þó ljóst að Kínverjar væru meðvitaðir um einarða afstöðu Vesturlanda að virða bæri grundvallarréttindi í atvinnulífinu. Í þessu efni holaði dropinn steininn. Samtök launafólks í Kína væru enn eins konar vinnustaðasamtök. Þau fengju að starfa óáreitt ef þau fengjust við afmörkuð verkefni, þ.e. önnur en þau sem lúta að baráttu fyrir kaupum, kjörum og bætum vinnuskilyrðum.

Skipst var á skoðunum um það hvort til greina komi að vísa í aðfararorðum samningsins til yfirlýsingar ILO frá árinu 1998 um að af aðild að Alþjóðavinnuástandastofnuninni leiði skuldbindingar um að virða ákvæði tiltekinna grundvallarsamþykktastofnunarinnar. Á það var hins vegar bent að aðfararorðin feli ekki í sér sömu skuldbindingu og samningurinn að öðru leyti því ekki sé hægt að virkja úrræði samningsins vegna vanefnda á ákvæðum hans. Þær yfirlýsingar sem þar komi fram hafi því ekki mikið vægi og geti ekki mætt þeim sjónarmiðum sem aðilar vinnumarkaðarins hafa sett fram.

Nefndarmenn lýstu yfir ánægju sinni með að hafa fengið kynninguna og tækifæri til að tjá sig um þetta mál. Fulltrúar utanríkisráðuneytisins kváðust reiðubúnir til að halda nefndarmönnum upplýstum um framvindu samningaviðræðnanna.